URSULA K. LE GUIN

LUMII ÎI SPUNEAU PĂDURE

Ursula K. Le Guin

Lumii îi spuneau pădure

CAPITOLUL I

În clipa trezirii, în mintea căpitanului Davidson îşi făcură apariţia două evenimente ale zilei precedente. Căpitanul rămase întins în întuneric şi le privi pentru o vreme. Unul era bun: sosise transportul cel nou de femei. Să nu-ţi vină să crezi! Erau acolo, în Centralville, la douăzeci şi şapte de ani-lumină de Pământ cu NAFAL-ul şi la patru ore de zbor până la Tabăra Smith, transport de femele pentru împerechere al coloniei Noul Tahiti, sănătoase şi curate, 212 capete de stoc uman a-ntâia. Sau, oricum, destul de bun. Cel de-al doilea eveniment era mai prost: un raport din Insulele Sterpe despre recolte slabe, eroziuni masive, o alunecare de teren... Şirul de 212 femeiuşti pieptoase, bune de iubit, îi dispăru din minte atunci când îşi imagină ploaia ce turna pe pământul arat, transformându-l în noroi, apoi subţiind noroiul într-o zeamă roşie care curgea peste stânci, în marea şfichiuită de ploaie. Eroziunea începuse înainte ca el să plece de pe Insulele Sterpe pentru a prelua conducerea taberei Smith şi, fiind dotat cu o memorie vizuală excepţională, de tipul denumit eidetic, şi-o reamintea acum perfect. Se părea că barosanul ăla, Kees, avusese dreptate; în locurile unde intenţionai să organizezi ferme trebuia să laşi mulţi copaci în picioare. Cu toate acestea, Davidson nu reuşea să înţeleagă de ce o fermă de soia trebuia să piardă atâta teren preţios pentru copaci, dacă solul era întreţinut cu adevărat ştiinţific. În Ohio nu era aşa; dacă voiai porumb, plantai porumb şi nu risipeai terenul cu pomi şi alte chestii Terra era însă o planetă îmblânzită, pe când Noul Tahiti, nu. De aceea se găsea Davidson acolo, ca să-l îmblânzească. Dacă din Insulele Sterpe nu mai rămăsese acum decât piatră, la gunoi cu ele; încep iarăşi, pe altă insulă şi te străduieşti să iasă mai bine. Nu putem da greş, noi suntem Oameni. O să înveţi tu imediat ce-nseamnă asta, planetă nenorocită, gândi Davidson şi rânji în obscuritatea barăcii, deoarece îi plăceau înfruntările. Oameni Gânditori; gândi Femei, şi şirul de figurine începu să i se perinde prin minte, zâmbind şi legănându-se.

— Ben! urlă el, ridicându-se şi lăsându-şi tălpile pe duşumeaua goală. Adă repede apă fierbinte, iute-iute!

Răcnetul îl trezi complet. Se întinse, se scărpină pe piept, îşi trase şortul şi ieşi din baracă în lumina soarelui, făcându-le pe toate într-un şir rapid de mişcări. Era un bărbat voinic, cu muşchi puternici şi-i plăcea să-şi folosească trupul antrenat. Ben, creechul lui, pregătise apa; o pusese pe foc, ca de obicei, iar acum stătea şi privea în gol, tot ca de obicei. Creechii nu dormeau niciodată, doar stăteau şi priveau.

— Dejunul! Iute-iute! făcu Davidson, luându-şi aparatul de ras de pe masa grosolană, unde creechul îl pusese alături de un prosop şi de o oglinjoară proptită vertical.

Avea multe de făcut în ziua aceea deoarece, în ultima clipă înainte de-a se scula, hotărâse să zboare până la Central ca să vadă cu ochii lui femeile. Nu aveau să ţină prea mult, 212 printre două mii de bărbaţi şi, ca şi primul transport, majoritatea erau probabil Mirese de Colonie, deci numai vreo douăzeci-treizeci veniseră ca Personal de Recreere; dar puştoaicele alea erau nişte gagici ale dracului de lacome şi Davidson intenţiona, de data aceasta, să fie primul la rând cu cel puţin una dintre ele. Zâmbi în partea stângă, păstrând obrazul drept nemişcat sub lamă.

Bătrânul creeche se mocăia; avea nevoie de o oră ca să. aducă dejunul de la bucătărie.

— Iute-iute! zbieră Davidson şi Ben îşi împinse târşâitul fără oase în ritmul unui umblet.

Ben avea cam un metru înălţime, iar blana lui de pe spate era mai mult albă decât verde; era bătrân şi prost chiar şi pentru un creeche, însă Davidson ştia cum să se poarte cu el. Mulţi oameni nu se puteau descurca cu creechii, de nimic buni, dar Davidson nu avusese niciodată probleme cu ei; l-ar fi putut îmblânzi pe oricare dacă ar fi meritat osteneala. Totuşi, nu merita. Adu suficienţi oameni, construieşte maşini şi roboţi, ridică oraşe şi ferme şi nimeni n-o să mai aibă nevoie de creechi. Iar asta era o chestie bună. Planeta, Noul Tahiti, era realmente făcută pentru oameni. Curăţată pe sus şi pe jos, cu pădurile tăiate pentru a lăsa loc culturilor de cereale, cu sălbăticia, ignoranţa şi apucăturile primitive înlăturate, ar fi fost un paradis, un

adevărat Eden. O planetă mult mai bună decât Pământul cel uzat. Ar fi fost planeta lui deoarece, în adâncul firii, ăsta era Don Davidson: un îmblânzitor de planete. Nu era lăudăros, dar îşi cunoştea capacităţile. Pur şi simplu, aşa era el făcut. Ştia ce voia şi cum să obţină ceea ce voia. Şi obţinea întotdeauna.

Dejunul îi răspândi o căldură plăcută în stomac. Buna dispoziţie nu i se strică nici măcar atunci când îl zări pe Kees Van Sten îndreptându-se către el: un bărbat gras, alb şi îngrijorat, cu ochii holbaţi ca nişte mingi albastre de golf.

— Don, începu Kees fără să-l salute, nătărăii au vânat iarăşi Căprioare Roşii în Fâşii. La Sală, în camera din spate, sunt optsprezece perechi de coarne.

— Kees, nimeni nu i-a oprit niciodată pe braconieri de la braconaj.

— Tu îi poţi opri. De asta trăim cu legea marţială permanentă şi de asta colonia e militarizată. Ca să se respecte legile.

Un atac direct din partea grăsanului! Era de-a dreptul amuzant.

— Bine, făcu Davidson împăciuitor. Îi puteam opri. Eu însă trebuie să am grijă de oameni; asta-i datoria mea, aşa cum ai spus chiar tu. Iar oamenii sunt cei importanţi. Nu animalele. Dacă un pic de braconaj îi ajută pe oameni să îndure traiul de aici, atunci intenţionez să-nchid ochii. Trebuie să se distreze şi ei.

— Au la dispoziţie jocuri, sporturi, înregistrările celor mai importante evenimente sportive din ultimul secol, băuturi, halucinogene şi un lot proaspăt de femei în Central. Eroii tăi de graniţă sunt putrezi de vicii şi nu este necesar să extermine o specie băştinaşă rară doar „ca să se distreze". Dacă nu iei măsuri, va trebui ca în raportul meu către căpitanul Gosse să consemnez o abatere majoră de la Convenţia Ecologică.

— N-ai decât să procedezi aşa, dacă ţi se pare nimerit, Kees, replică Davidson care nu-şi pierdea niciodată cumpătul. Modul în care un european, cum era Kees, se înroşea la faţă atunci când nu-şi mai putea controla nervii era cumva patetic. La urma urmei, continuă el, asta ţi-e meseria. N-o să fac contestaţie; n-au decât să se certe la Central şi să hotărască cine are dreptate. Vezi, Kees, de fapt, tu vrei să păstrezi locul ăsta aşa

cum este acum. Ca pe o gigantică rezervaţie naturală. Pe care s-o priveşti, s-o studiezi... Perfect, doar eşti un specialist. Noi, însă, suntem nişte tipi obişnuiţi care-şi văd de treburile lor. Terra are mare, mare nevoie de lemn. Pe Noul Tahiti am găsit lemn. Aşa încât, am devenit forestieri. Îţi poţi da seama că ne deosebim prin aceea că, la tine, Pământul nu este pe primul loc. La mine, este.

Kees îl privi pieziş, cu ochii lui rotunzi şi albaştri.

— Este oare? Vrei să transformi planeta asta într-o imagine a Pământului, da? Un pustiu din beton?

— Când rostesc cuvântul Pământ, Kees, eu mă gândesc la oameni. La bărbaţi. Pe tine te preocupă căprioarele, pomii, buruienile, perfect, asta-i păsărica ta. Mie însă îmi place să văd lucrurile în perspectivă, de sus în jos, şi deocamdată sus se găsesc oamenii. Acum, suntem aici, de aceea, şi planeta asta va face ca noi. Fie că-ţi place, fie că nu, este o realitate; aşa stau lucrurile. Uite ce-i, Kees, aş vrea s-o întind până în Central ca să le văd pe noile coloniste. Vii şi tu?

— Nu, mulţumesc, căpitane, răspunse specialistul şi se îndreptă spre baraca laboratorului.

Era groaznic de furios. Enervat pe nenorocitele alea de căprioare. Erau într-adevăr nişte animale mari. Memoria perfectă a lui Davidson şi-o reaminti pe prima, zărită chiar acolo, în Ţinutul Smith: o umbră mare şi roşie, înaltă de doi metri până la umăr, cu o coroană de coarne înguste şi aurii, un animal iute şi curajos, cel mai perfect vânat care putea fi închipuit. Pe Pământ foloseau deja robocăprioare, chiar şi în Munţii Stâncoşi şi în parcul Himalaia; cele adevărate dispăruseră aproape complet. Creaturile astea reprezentau visul oricărui vânător. Aşa încât, aveau să fie vânate. Ce dracu, le vânau până şi creechii sălbatici, cu amărâtele lor de arculeţe. Căprioarele trebuiau să fie vânate deoarece de asta se găseau acolo. Numai amărâtul ăla de sensibil, Kees, nu putea înţelege. De fapt, individul era un tip deştept, dar nu îndeajuns de realist. Nu pricepea că pentru a câştiga, trebuie să te dai de partea învingătorilor. Iar Omul, conchistador experimentat, câştigă de fiecare dată.

Davidson se grăbi prin aşezare, cu soarele dimineţii în ochi, respirând mirosul de lemn proaspăt tăiat şi fumul dulceag al

frunzelor înălţându-se prin aerul cald. Lucrurile erau destul de ordonate pentru o tabără forestieră. Cei două sute de bărbaţi din tabără îmblânziseră, în numai trei luni — E, o porţiune bunicică din sălbăticie. Tabăra Smith: două cupole mari din plastic ondulat, patruzeci de barăci din lemn, construite de creechi, gaterul şi crematoriul, lăsând un norişor albastru peste zeci de metri pătraţi de buşteni şi cherestea; mai sus, câmpul de aterizare şi hangarul cel mare din prefabricate, destinat elicopterelor şi maşinilor grele. Asta era totul. Însă atunci când sosiseră ei, nu existase absolut nimic. Numai copaci. Un codru întunecat de trunchiuri răsucite şi încolăcite, fără de sfârşit şi fără de înţeles. Un râu leneş acoperit şi sufocat de pădure, câteva colibe ale creechilor pitite după tulpini, căprioare roşii, maimuţe păroase, păsări. Şi copaci. Rădăcini, trunchiuri, ramuri, crenguţe, frunze; frunze deasupra capului şi sub tălpi, în faţă şi în ochi, nenumărate frunze pe nenumăraţi copaci.

În cea mai mare parte, Noul Tahiti era alcătuită din apă: oceane calde şi puţin adânci, întrerupte ici şi colo de recife, insuliţe şi arhipelaguri, precum şi de cele cinci mari Ţinuturi care alcătuiau un arc de 2 500 de kilometri în sectorul sferic nord-vest. Iar toate continentele acelea erau acoperite cu copaci.

Ocean şi pădure. Ele erau opţiunile pe Noul Tahiti. Apă şi soare sau umbră şi frunze.

Oamenii se aflau însă acolo ca să risipească umbra şi să transforme hăţişurile în scânduri netede, care pe Pământ erau mai preţioase decât aurul. Nu era nici o exagerare, deoarece aurul se putea obţine din apa de mare, sau de sub gheţurile Antarcticei, pe când lemnul, nu; lemnul era produs numai de copaci. Iar pe Pământ devenise, într-adevăr, un lux necesar. De aceea, pădurile străine deveniseră lemn. Două sute de bărbaţi cu fierăstraie automate şi topoare tăiaseră deja, în numai trei săptămâni, opt Fâşii, late de un kilometru şi jumătate, în Ţinutul Smith. Cioturile Fâşiei cea mai apropiată de tabără erau de acum albe şi sfărâmicioase; tratate chimic, aveau să se transforme într-o cenuşă fertilă până la sosirea coloniştilor permanenţi, fermierii, care aveau să se instaleze în Ţinutul

Smith. Acestora nu le mai rămânea decât să planteze seminţele şi să aştepte încolţirea lor.

Toate acestea se mai făcuseră odată, de mult. Asta era ceva straniu şi reprezenta, de fapt, dovada că Noul Tahiti era destinat oamenilor. Tot ceea ce se găsea acolo venise de pe Pământ cu un milion de ani în urmă, iar evoluţia urmase o linie atât de asemănătoare încât recunoşteai imediat orice: pin, stejar, nuc, castan, brad, ilice, frasin; căprioară, pasăre, şoarece, pisică, jder, maimuţă. Bineînţeles, umanoizii de pe Hain-Davenant pretindeau că ei făcuseră lucrul acesta, în aceeaşi perioadă în care colonizaseră Pământul dar, dacă-i ascultai pe ET-ii ăia, descopereai că ei ar fi populat toate planetele din galaxie şi ar fi inventat totul, de la sex şi până la pioneze. Teoriile despre Atlantida erau mult mai realiste şi planeta ar fi putut foarte bine să fie o colonie atlantă uitată. Oamenii însă muriseră. Iar fiinţa cea mai asemănătoare lor, care se dezvoltase din linia maimuţelor pentru a-i înlocui, era creechul — înalt de un metru şi acoperit cu o blană verde. Ca ET-i erau peste standard, dar ca oameni erau un vax — pur şi simplu nu le semănau. Poate peste încă vreun milion de ani. Conchistadorii, apăruseră însă mai devreme. Acum, evoluţia nu mai avea pasul unei mutaţii întâmplătoare, o dată la un mileniu, ci viteza navelor stelare ale Flotei Terrane.

— Hei, căpitane!

Davidson se răsuci, cu o reacţie întârziată doar cu o fracţiune de secundă, dar fu destul ca să-l nemulţumească. Planeta asta blestemată avea ceva în ea, în soarele auriu şi cerul albicios, în brizele molcome care aduceau arome de frunze şi polen, ceva care te făcea să visezi cu ochii deschişi. Hoinăreai, gândindu-te la conchistadori, la destin şi la alte chestii, şi începeai să te mişti încet şi leneş ca un creeche.

— 'Neaţa, Ok, îi răspunse şefului tăietorilor de lemne.

Negru şi vânos ca un cablu de oţel, Oknanawi Nabo era opusul fizic al lui Kees, da avea aceeaşi privire îngrijorată.

— Ai o clipă liberă?

— Sigur că da. Ce te frământă, Ok?

— Împuţiţii ăştia mici.

Se rezemară cu spatele de o balustradă ruptă. Davidson îşi aprinse prima marijuană a zilei. În lumina soarelui, fumul albăstrui şi cald se înălţa lent în văzduh. Pădurea dinapoia taberei, o fâşie netăiată, lată de cinci sute de metri, era plină de zgomote: pocnituri, trosnituri; scârţâituri, foşnete, fâşâituri, sunetele care populează totdeauna pădurile dimineaţa. Poiana aceea ar fi putut să fie Idaho în 1950. Sau Kentucky în 1830. Ori Galia în 50 î.e.n. „Tiu-ui", ciripi în depărtare o pasăre.

— Mi-ar place să scap de ei, căpitane.

— De creechi? Cum adică, Ok?

— Să-i las să plece. La gater nu-i pot face să muncească îndeajuns ca să am motiv să-i păstrez. Nu reprezintă decât, pur şi simplu, o bătaie de cap.

— Lucrează, dacă ştii cum să-i iei. Ei au ridicat tabăra.

Chipul de obsidian al lui Oknanawi era neclintit.

— În fine, pesemne că tu ştii cum să-i iei. Eu nu ştiu. Făcu o pauză, apoi urmă: În cursul de Istorie Aplicată, pe care l-am urmat în timpul pregătirii pentru Zone de Frontieră, se spunea că sclavia n-a dat niciodată roade. N-a fost rentabilă.

— Aşa-i, dar aici nu-i sclavie, Ok, băiatule. Sclavii înseamnă oameni. Când creşti vite, e vorba de sclavie? Nu. Şi e o ocupaţie rentabilă.

Oknanawi încuviinţă impasibil, dar continuă:

— Sunt prea mititei. Am încercat să-i înfometez pe cei mai rahitici. Pur şi simplu, stau şi se zgâiesc în gol.

— Sunt mici, aşa-i, dar nu te lăsa prostit, Ok. Sunt duri; au o rezistenţă colosală şi nu simt durerea la fel ca oamenii. Nu uita asta, Ok. Tu crezi că dacă-l pocneşti pe unul este ca şi cum ai lovi un copil. Crede-mă, dacă ar fi după ce simt ei, puteai tot atât de bine, să dai într-un robot. Uite, te-ai culcat cu câteva din femele şi ai văzut că parcă nu simt nimic, nici plăcere, nici durere; stau acolo, ca nişte saltele, indiferent ce le-ai face. Toţi sunt aşa. Poate c-au mai mulţi nervi primitivi decât oamenii. Ca peştii, de pildă. Să-ţi zic o chestie scârboasă, apropo de asta. Pe când eram în Central, înainte de a veni aici, unul din masculii îmblânziţi a sărit la mine. Ştiu că ţi s-a spus că ei nu luptă niciodată, însă ăsta a venit glonţ la mine şi noroc că nu era înarmat altfel m-ar fi omorât. Aproape c-a trebuit să-l ucid, ca

să-mi dea drumul. Şi revenea tot mereu. E incredibil câte lovituri a primit, fără ca măcar să le simtă. Ca un gândac pe care trebuie să-l striveşti, deoarece nu ştie c-a fost deja călcat. Uite aici.

Davidson îşi aplecă ţeasta tunsă perie şi arătă o umflătură înapoia uneia dintre urechi.

— Era aproape gata să-mi facă felul — asta după ce-i rupsesem braţul şi-l umplusem de borş pe faţă! Nu mai reuşeam să-l opresc... Ok, toată chestia e că creechii sunt puturoşi, proşti, trădători şi nu simt durerea. Trebuie să fi dur cu ei.

— Nu merită oboseala, căpitane. Blestemaţii ăştia verzi nu vor să lupte, nu vor să muncească, nu vor să facă nimic. Decât să mă enerveze.

În mormăitul lui Oknanawi se simţea o amabilitate, care nu reuşea însă să-i mascheze încăpăţânarea. Nu avea să-i bată pe creechi, pentru că erau cu mult mai plăpânzi decât el; asta era clar în mintea lui şi deveni evident şi pentru Davidson, care acceptă imediat ideea. Ştia cum să-şi manevreze oamenii.

— Fii atent, Ok. Încearcă următoarea chestie: Adună-i pe şefii lor şi spune-le că ai să-i injectezi cu halucinogene. Mescalină, opiu, orice, ei nu le deosebesc, dar se tem de ele. Nu exagera şi-ţi garantez c-o să ai succes.

— De ce le e frică de halu? întrebă şeful de echipă.

— De unde să ştiu? Femeile de ce se tem de şoareci? Ok, în privinţa femeilor şi a creechilor, nu căuta explicaţii! Apropo de tipe, tot mă duc la Central acum, vrei să pun mâna pe vreuna pentru tine?

— Mai bine, ia mâna de pe câteva, până pot pleca şi eu, rânji Oknanawi.

Pe lângă ei trecu un grup de creechi cărând o bârnă lungă de 12x12 pentru Sala de Recreere ce se construia în josul râului. Siluetele micuţe şi lente transportau bârna uriaşă aidoma unor furnici care duc un greiere mort şi înţepenit. Oknanawi îi privi şi rosti:

— Căpitane, adevărul e că mă trec fiorii.

Afirmaţia suna straniu, mai ales venind din partea unui tip dur şi liniştit, ca el.

— De fapt, Ok, sunt de acord cu tine: nu merită nici deranjul, nici riscul. Dacă căcăciosul ăla de Lyubov nu era pe aici şi nici colonelul nu se încăpăţâna într-atât să respecte Codul, cred c-am fi putut curăţa zonele astea în care ne-am stabilit, în loc să recurgem la chestia cu Munca Voluntară... Mai devreme sau mai târziu, tot au să dispară, şi cu cât mai repede cu atât mai bine. Asta-i situaţia. Dintotdeauna, rasele primitive au trebuit să se încline înaintea celor civilizate. Sau să fie asimilate. Dar e sigur, ce naiba, că n-o să asimilăm nişte maimuţoi verzi! Şi, după cum ai spus chiar tu, sunt destul de deştepţi ca să nu-i crezi pe de-a întregul. Ca maimuţele alea mari care trăiau cândva în Africa, nu mai ştiu cum le zicea...

— Gorile?

— Aşa. O să ne descurcăm mai bine, aici, fără creechi, tot aşa cum ne-am descurcat mai bine fără gorile în Africa. Ne stau în cale... Însă Tata Ding-Dong spune să folosim munca creechilor, iar noi o folosim. O vreme. Este? Pe diseară, Ok.

— Este, căpitane.

Davidson intră în cartierul general al taberei: un cub din scânduri de pin, cu latura de patru metri, două birouri, un răcitor de apă şi locotenentul Birno, reparând un walkie-talkie.

— Ai grijă să nu dai foc la tabără, Birno.

— Adă-mi şi mie o Colo, căpitane. Blondă. 34—22—36.

— Cristoase, numai atât?

— Nu ştii că-mi plac alea mai slăbuţe?

Expresiv, Birno îşi schiţă preferinţa în aer. Zâmbind, Davidson se îndreptă spre hangar. Ridicându-se cu elicopterul deasupra taberei, privi în jos: cuburi de copii, cărări abia schiţate, poieni prelungi şi presărate cu cioturi şi buturugi, micşorându-se toate în vreme ce aparatul se ridica. Putea zări acum verdele pădurilor virgine de pe insula uriaşă, iar dincolo de verdele acela întunecat smaraldul oceanului, pierzându-se în depărtare. Tabăra Smith părea o pată galbenă, un petec pe o uriaşă tapiserie verde.

Traversă strâmtoarea Smith şi terenurile împădurite din nordul Insulei Centrale şi, pe la amiază, ajunse în Centralville. Semăna cu un oraş, sau aşa i se părea lui după trei luni petrecute în pădure; străzi şi case adevărate care existaseră

acolo de ia înfiinţarea Coloniei, cu patru ani în urmă. Nu-ţi dădeai seama că, în realitate, era un amărât de orăşel de graniţă până când nu priveai spre sud, cam la un kilometru depărtare, şi vedeai strălucind, deasupra buturugilor şi aleilor asfaltate, un turn auriu, mai înalt decât oricare altă clădire din Centralville. Nava nu era mare, dar acolo părea imensă. Era însă doar o auxiliară, o navetă, bărcuţa unei corăbii; racheta NAFAL, denumită *Shackleton,* se afla pe orbită, la o depărtare de o jumătate de milion de kilometri. Naveta era numai o sugestie, doar degetul mic al măreţiei, al puterii, al preciziei de aur care era tehnologia pământeană a zborului interstelar.

De aceea, pentru o clipă, zărind racheta venită de acasă, ochii lui Davidson se umplură de lacrimi. Nu se ruşină de ele. El era un patriot, aşa se născuse: patriot.

În curând, umblând pe străzile orăşelului începu să zâmbească. Într-adevăr, femeile erau acolo şi-ţi puteai da seama că erau noi venite. Majoritatea purtau fuste strâmte şi lungi, cu pantofi mari, ca nişte galoşi, roşii, purpurii sau aurii, şi cămăşi brodate cu fir de aur sau argint. Se terminase cu zgâitul după sfârcuri. Moda se schimbase; păcat. Toate aveau părul strâns în sus, dat pesemne cu fixativul acela cleios pe care-l foloseau de obicei. Urât ca naiba, dar cu adevărat o chestie pe care numai femeile şi-o puteau face şi de aceea era aţâţător. Davidson rânji spre o euroafră micuţă şi pieptoasă, cu un coc mai mare decât capul; nu i se răspunse printr-un zâmbet, ci printr-o legănare a şoldurilor care spunea limpede: Hai cu mine, hai cu mine. Nu-i urmă însă invitaţia. Nu încă. Merse la cartierul general din Central — cremene şi plastiplat, 40 de birouri, 10 răcitoare de apă şi un arsenal subteran — şi luă legătura cu Comanda Administraţiei Coloniei Noul Tahiti. Se întâlni cu câţiva membri ai echipajului de lansare, lăsă o cerere pentru un pseudorobot descojitor şi hotărî, împreună cu vechiul lui amic, Juju Sereng, să se întâlnească la ora paisprezece în barul „Luau".

Ajunse la bar cu o oră mai devreme, ca să înfulece ceva înainte de a începe cu băutul. Lyubov era şi el acolo, împreună cu doi tipi îmbrăcaţi în uniforma Flotei, pesemne specialişti veniţi cu naveta lui *Shackleton.* Davidson nu respecta prea mult

Flota — o grămadă de şmecheraşi eleganţi care lăsau Armatei treaba murdară, scârboasă şi periculoasă de pe planetă; dar gradul era grad, şi oricum era amuzant să-l vezi pe Lyubov purtându-se prietenos cu un ofiţer. Gesticula în timp ce vorbea, aşa cum făcea mereu. Trecând pe lângă el, Davidson îl bătu pe umăr şi i se adresă:

— Salut, Raj, bătrâne, cum îi păcăleşti?

Trecu mai departe, fără să aştepte strâmbătura, deşi îi părea rău că o pierde. Era extraordinar de caraghios cât de mult îl ura Lyubov. Probabil că tipul era efeminat, ca mulţi intelectuali, şi detesta virilitatea lui Davidson. Oricum, el nu avea să-şi piardă vremea detestându-l, nu merita oboseala.

„Luau" servea o friptură minunată de căprioară. Ce-ar fi zis oare cei de pe bătrânul Pământ, văzând cum un om mănâncă un kilogram de carne la o masă? Bieţii mâncători de soia! Apoi sosi Juju — aşa cum Davidson sperase în secret — cu crema noilor Fete Colo: două frumuseţi suculente, nu Mirese, ci Personal de Recreere. Den, vechea Administraţie a Coloniei mai avea încă relaţiile ei! Urmă o după amiază lungă şi fierbinte.

Zburând înapoi spre tabără, traversă strâmtoarea Smith, împreună cu soarele tolănit pe un pat uriaş de ceaţă aurie deasupra oceanului. Cântă şi se legănă în scaunul de pilot. Ţinutul Smith apăru uşor neclar prin ceaţă, iar deasupra taberei se zărea fum, un nor negru, de parcă se azvârlise ulei în crematoriul de deşeuri. Fumul era atât de gros încât nu putea nici măcar să distingă clădirile. Abia când ateriză văzu avionul carbonizat, hoperele distruse şi hangarul incendiat.

Decolă din nou şi zbură pe deasupra taberei, atât de jos încât ar fi putut să se izbească de conul înalt al crematoriului, singurul rămas în picioare. Restul dispăruseră: gaterul, furnalul, depozitele de cherestea, cartierul general, barăcile, colibele creechilor, totul. Schelete negre şi ruine încă fumegânde. Nu fusese însă un incendiu forestier. Pădurea era tot acolo, verde, înapoia ruinelor. Davidson reveni la câmpul de aterizare, coborî şi căută motocicleta, dar şi ea era un morman negru lângă ruinele carbonizate şi puturoase ale hangarului. Porni pe cărare, spre tabără. Trecând pe lângă ceea ce fusese baraca staţiei de radio, mintea începu iarăşi să-i funcţioneze. Fără cea mai mică

ezitare, ieşi de pe potecă, trecând înapoia barăcii. Acolo se opri. Ascultă.

Nu era nimeni. Linişte absolută. Focul se stinsese de mult; fumegau doar grămezile mari de buşteni, roşii şi încinse sub cenuşă şi scrum. Mormanele acelea alungite de cenuşă valoraseră mai mult decât aurul. Totuşi, dintre scheletele negre ale barăcilor şi colibelor nu se înălţa fum; iar prin cenuşă se zăreau oase.

Creierul lui Davidson devenise superactiv şi extrem de logic. Existau două posibilităţi. Prima: un atac din partea altei tabere. Vreun ofiţer din King, sau din Noua Javă înnebunise şi încerca o lovitură la nivel planetar. A doua: o agresiune din afara planetei. Văzuse turnul auriu în docul spaţial din Central. Dar dacă *Shackleton* se hotărâse să acţioneze pe cont propriu, de ce să înceapă cu distrugerea unei tabere mititele, în loc să se repeadă asupra lui Centralville? Nu, trebuia să fie vorba de o invazie, de străini. Vreo rasă necunoscută, sau poate că Cetianii, ori Hainishii se hotărâseră să ocupe coloniile Pământului. Nu avusese niciodată încredere în blestemaţii ăia de umanoizi. Treaba de aici o făcuseră pesemne cu o bombă calorică. Forţa invadatoare, cu avioane cu reacţie transportoare şi navete, putea fi ascunsă cu uşurinţă pe o insulă sau recif, oriunde în sectorul sferic SV. Trebuia să se întoarcă la hoper şi să transmită semnalul de alarmă, apoi să încerce o privire în jur, o recunoaştere, ca să poată comunica la Cartierul General opinia lui asupra situaţiei. Atunci auzi glasurile.

Nu erau glasuri omeneşti. Erau mai subţiri, moi şi bolborosite. Străini.

Lăsându-se în patru labe înapoia acoperişului din plastic al barăcii, deformat de căldură, ascultă nemişcat.

La câţiva metri de el, pe potecă, trecură patru creechi. Erau creechi sălbatici, goi, cu excepţia unor centuri largi, din piele, de care atârnau cuţite şi punguliţe. Niciunul nu purta şortul şi gulerul din piele oferite celor îmblânziţi. Voluntarii din tabără fuseseră, pesemne, incineraţi, odată cu oamenii.

Se opriră imediat dincolo de ascunzătoarea lor, vorbind în bolboroseala lor lentă şi Davidson îţi ţinu răsuflarea. Nu voia să

fie observat. Ce dracu făceau creechii acolo? Puteau servi doar ca spioni şi cercetaşi pentru invadatori.

În timp ce discutau între ei, unul indică spre sud, se întoarse şi Davidson îi zări chipul. Şi îl recunoscu. Creechii semănau toţi între ei, dar acela era deosebit. Cu mai puţin de un an în urmă, Davidson îşi lăsase semnătura pe chipul lui. Era cel pe care-l lovise damblaua şi-l atacase în Central, ucigaşul, amicul lui Lyubov. Ce dracu căuta acolo?

Mintea lui Davidson făcu clic!; cu reacţiile rapide ca totdeauna, se ridică brusc, înalt, tăcut, cu arma în mână.

— Voi, creechilor! Staţi aşa! Rămâneţi pe loc! Nici o mişcare!

Glasul lui şuiera ca un bici. Cele patru creaturi mici şi verzui încremeniră. Cel cu faţa zdrobită îl privi peste ruinele negre cu nişte ochi mari şi goi, în care nu strălucea nici o luminiţă.

— Acum răspundeţi-mi… Cine a pus focul ăsta?

Nici un răspuns.

— Răspundeţi, iute-iute! Nu răspundeţi, ard pe unul, apoi unul, încă unul, înţelegeţi? Focul, cine l-a pornit?

— Noi am ars tabăra, căpitane Davidson, răspunse cel din Central cu un glas ciudat de blând, care îi reamintea lui Davidson de un om. Oamenii au murit cu toţii, continuă el.

— Voi aţi ars-o... ce vrei să spui?

Nu ştia de ce, însă nu-şi amintea numele Brăzdatului.

— Aici au fost două sute de oameni. Nouăzeci de sclavi din poporul meu. Din pădure au venit două sute din poporul meu. La început, i-am ucis pe oameni în locul din pădure unde tăiau copaci, apoi i-am ucis pe restul aici, în vreme ce casele ardeau. Credeam că ai fost omorât. Mă bucur să te văd, căpitane Davidson.

Totul era o nebunie şi, desigur, o minciună. Nu-i putuseră ucide pe toţi. Ok, Birno, Van Stern şi restul, două sute de bărbaţi, unii dintre ei trebuie să fi scăpat. Creechii nu aveau decât arcuri şi săgeţi. Oricum, n-ar fi putut face aşa ceva. Creechii nu se luptau, nu ucideau, nu aveau războaie. Ei erau o specie neagresivă, adică nişte oiţe cuminţi. Nu răspundeau prin luptă. Ce dracu, era sigur că nu puteau masacra două sute de oameni dintr-o mişcare. Era o nebunie. Tăcerea, izul de fum în lumina caldă a amurgului, feţele de un verzui deschis care-l

priveau cu ochi neclintiţi, toate se completau într-un nimic, într-un vis nebunesc, un coşmar.

— Cine a făcut asta în numele vostru?

— Nouă sute din poporul meu, răspunse Brăzdatul cu nenorocita aia de imitaţie de voce umană.

— Nu, aşa ceva nu. Cine au fost? Pe cine acoperiţi? Cine v-a spus ce să faceţi?

— Soţia mea.

Davidson înţelese abia în clipa aceea scopul vorbăriei creaturii, totuşi sărise spre el atât de mlădios şi puţin pieziş, încât greşi ţinta şi focul arse numai un braţ, sau umăr, în loc să lovească între ochi. În clipa următoare, creechul era peste el, doar pe jumătate ca înălţime şi greutate, dar trântindu-l, deoarece se bazase pe armă fără să se aştepte la un atac. Braţele creechului erau subţiri şi tari, cu o blană aspră sub mâinile lui, şi, în timp ce se lupta cu el, fiinţa cântă.

Davidson stătea întins pe spate, ţintuit şi dezarmat. Îl priveau patru boturi verzi. Brăzdatul continua să cânte, un bolborosit lipsit de respiraţie, care avea însă o melodie. Ceilalţi trei ascultau şi rânjeau, arătându-şi dinţii albi. Niciodată nu văzuse un creeche zâmbind. Niciodată nu privise de jos faţa unui creeche. Întotdeauna, de deasupra. Din vârf. Încercă să nu se zbată deoarece, pentru moment, era o irosire zadarnică de forţe. Deşi micuţi, aveau mai multe braţe decât el, iar Brăzdatul îi luase şi arma. Davidson simţea însă o greaţă, o scârbă ce-i zgâlţâia trupul, cutremurându-l în ciuda voinţei lui. Mâinile mici îl răstigneau fără efort, iar chipurile verzui rânjeau deasupra.

Brăzdatul termină de cântat. Îngenunche pe pieptul lui Davidson, ţinând într-o mână un cuţit, iar în cealaltă arma.

— Nu poţi cânta, căpitane Davidson, aşa este? Ei bine, atunci poţi să fugi la hoperul tău, să zbori şi să-i raportezi colonelului din Central că locul acesta este ars, iar oamenii ucişi.

Blana de pe braţul lui drept era năclăită în sânge, la fel de roşu ca şi sângele omenesc, iar cuţitul tremura în laba verde. Chipul ascuţit şi brăzdat îl privi de aproape pe Davidson şi bărbatul putu zări lumina stranie care ardea în ochii negri precum cărbunele. Glasul continua să fie moale şi scăzut.

Îl lăsară să plece.

Se ridică încet, încă ameţit de căzătură. Creechii se îndepărtaseră acum de el, ştiind că omul avea alonja de două ori mai mare decât a lor; dar Brăzdatul nu era singurul înarmat, o a doua armă era îndreptată către pântecele lui Davidson. Cel care o ţinea era Ben. Propriul său creeche, Ben, dobitocul bătrân şi cenuşiu, arătând la fel de idiot ca întotdeauna, însă cu o armă în mână.

Este greu să te întorci cu spatele la două arme, dar Davidson reuşi să o facă şi se îndreptă către câmp.

Înapoia lui, un glas rosti ceva, vreun cuvânt creeche, ascuţit şi tare. Un altul spuse:

— Grăbeşte-te, iute-iute! Şi apoi se auzi un sunet ciudat ca un ciripit de pasăre, care era pesemne râsul creechilor.

Un foc de armă ţiui pe potecă, pe lângă el. Cristoase, nu era cinstit, ei aveau arme, pe când el, nu. Începu să alerge. Putea fugi mai repede decât oricare creeche. Nu ştiau să tragă cu arma.

— Fugi, răsună de departe glasul cel potolit.

Era Brăzdatul... Selver, aşa-l chema. Ei îi spuseseră Sam, până când Lyubov îl oprise pe Davidson să-i dea lecţia pe care o merita şi făcuse din el un căţeluş, iar apoi îi ziseseră Selver. Cristoase, ce era asta, un coşmar... Alerga. Sângele îi bubuia în urechi. Alerga prin amurgul auriu şi fumuriu. Lângă potecă era un trup, nici nu-l zărise până atunci. Nu era carbonizat, părea un balon alb dezumflat. Avea ochi albaştri şi holbaţi. Nu îndrăzniseră să-l ucidă pe el, pe Davidson. Nu mai trăseseră în el a doua oară. Era imposibil. Nu-l puteau ucide. Apăru şi hoperul, protector şi strălucitor, şi plonjă în scaun, decolând înainte ca vreun creeche să mai încerce ceva. Palmele îi tremurau, dar nu cine ştie ce, doar din cauza şocului. Nu-l puteau ucide. Ocoli dealul, apoi reveni rapid şi razant, căutându-i pe cei patru creechi. Nu se zărea însă nici o mişcare în ruinele întunecate ale taberei. Dimineaţa, acolo existase o tabără. Două sute de bărbaţi. Cu câteva clipe în urmă, tot acolo, stătuseră patru creechi. Nu visase. Nu putuseră dispărea. Erau pe acolo, se ascundeau. Armă mitraliera din botul hoperului şi ciurui pământul ars, găurind frunzele verzi ale pădurii, zdrobind oasele calcinate şi trupurile oamenilor săi, maşinăriile distruse şi

cioturile albe şi putrezite, întorcându-se iarăşi, şi iarăşi, până când termină muniţia, iar arma se opri din spasme.

Mâinile lui Davidson erau acum sigure şi trupul calm; ştia că nu era vorba de nici un vis. Porni drept spre strâmtoare, ca să ducă veştile în Centralville. Zburând, simţea cum faţa i se relaxează, revenind la normal. Nu-i puteau arunca dezastrul în cârcă, pentru că nici măcar nu fusese acolo. Poate aveau să-şi dea seama de semnificaţia faptului că creechii atacaseră atunci când el era plecat, ştiind că altfel, cu el acolo, organizând apărarea, nu puteau obţine victoria. Toată chestia avea şi o parte bună. Aveau să facă ceea ce trebuia făcut din capul locului: să cureţe planeta pentru oameni. Acum, nici chiar Lyubov nu-i putea opri să-i termine pe creechi, mai ales când urma să se audă că masacrul fusese condus de creechul favorizat al lui Lyubov! Aveau să înceapă să-i vâneze ca pe şobolani; şi poate, poate că aveau să-i dea lui misiunea asta. Ar fi putut zâmbi la gândul acesta, dar îşi păstră chipul impasibil.

În amurg, oceanul era cenuşiu dedesubt, iar în faţă se întindeau dealurile insulelor, pădurile dese cu nenumărate frunze, cu pâraie ascunse şi ramuri împletite.

CAPITOLUL II

Toate culorile ruginii ale apusului, cafeniu-roşcat şi verde-pal, se schimbau fără încetare în frunzele lungi, legănate de adiere. Rădăcinile sălciilor arămii, groase şi vânoase, erau acoperite de muşchi verde până jos la apa curgătoare ce se mişca aidoma vântului, încet, cu multe meandre line şi opriri, împiedicându-se de bolovani, rădăcini, ramuri şi frunze căzute. Nici o cale nu era limpede în pădure, nici o lumină nu răzbătea întreagă. Întotdeauna, în drumul vântului, apei, soarelui, stelelor, apăreau frunze şi crengi, trunchiuri şi rădăcini întunecate şi complicate. Pe sub ramuri, în jurul tulpinilor, peste rădăcini treceau potecuţe; nu erau drepte, ci ocoleau fiecare obstacol, şerpuitoare precum nervii. Solul nu era uscat şi solid, ci umed şi cumva elastic, rod al colaborării dintre fiinţele vii şi descompunerea îndelungată şi totală a frunzelor şi copacilor morţi, iar din mormântul acela bogat creşteau arbori înalţi de treizeci de metri, dar şi ciupercuţe mititele cu pălării de un centimetru în diametru. Aromele din aer erau subtile, variate şi dulci. Nu puteai răzbate cu privirea prea departe, doar dacă, uitându-te în sus printre ramuri, nu zăreai cumva stelele. Nimic nu era pur, arid, uscat, direct. Lipseau revelaţiile. Nu puteai cuprinde totul dintr-o dată; nu exista certitudine, culorile ruginii şi ale apusului se schimbau într-una prin frunzele sălciilor de aramă şi nu puteai spune nici măcar dacă frunzişul era roşcat-cafeniu, verzui-roşcat, sau verde.

Selver apăru pe o potecă de lângă apă, mergând încetişor şi poticnindu-se adesea de rădăcinile sălciilor. Zări un bătrân visând şi se opri. Bătrânul îl privi printre frunzele alungite de salcie şi-l văzu în visele sale.

— Pot să vin la Culcuşul tău, Lordul meu Visător? Am străbătut cale lungă.

Bătrânul rămase nemişcat. Brusc, Selver căzu în genunchi în afara potecii, lângă pârâu. Capul i se plecă; era epuizat şi trebuia să doarmă. Umbla de cinci zile.

— Eşti din vremea viselor, sau din vremea lumii? întrebă în cele din urmă bătrânul.

— Din vremea lumii.

— Atunci, vino cu mine.

Bătrânul se sculă iute şi-l conduse dincolo de poteca rătăcitoare, printre hăţişurile de salcie, în locurile mai uscate şi întunecoase ale stejarilor şi porumbarilor.

— Te-am crezut un zeu, continuă bătrânul. Şi mi s-a părut că te-am mai. Întâlnit cândva, poate într-un vis.

— În nici un caz în vremea lumii. Vin din Sornol, aici n-am mai fost niciodată.

— Oraşul acesta este Cadast. Eu sunt Coro Mena. Din neamul Porumbarului Alb.

— Mă numesc Selver. Din Frasin.

— Mai sunt Frasini printre noi, şi bărbaţi şi femei. De asemenea, familiile voastre de însurătoare: Mesteceni şi Ilice; nu avem femei din Măr. Dar n-ai venit să-ţi cauţi o nevastă, nu?

— Soţia mea a murit.

Ajunseră la Culcuşul Bărbaţilor, pe un teren ridicat, într-un pâlc de stejari tineri. Se opriră şi se târâră prin intrarea-tunel. Înăuntru, la lumina focului, bătrânul se ridică, dar Selver rămase ghemuit pe palme şi genunchi, fără să se poată scula. Acum, când ajutorul şi confortul erau la îndemână, trupul său, pe care îl forţase prea mult, nu voia să mai facă nimic. Se aşeză, ochii i se închiseră şi Selver alunecă, uşurat şi recunoscător, în bezna cea mare.

Cei din culcuşul Cadast avură grijă de el şi tămăduitorul lor veni să-i oblojească rana din braţul drept. Noaptea, Coro Mena şi tămăduitorul, Torber, stătură lângă foc. În noaptea aceea, majoritatea celorlalţi bărbaţi se găseau cu nevestele lor; pe laviţe se aflau numai doi tineri, ucenici-visători, şi amândoi adormiseră repede.

— Nu ştiu ce anume ar putea provoca unui bărbat atâtea cicatrici câte are el pe faţă, rosti tămăduitorul; şi cu atât mai puţin o rană ca aceea de la braţ. O rană foarte ciudată.

— Are şi o maşinărie ciudată la brâu, spuse Coro Mena.

— Am văzut-o şi apoi n-am mai văzut-o.

— I-am pus-o sub laviţă. Arată ca fierul lustruit, dar nu pare făcută de mâna vreunui om.

— Ţi-a spus că vine din Sornol.

O vreme tăcură amândoi. Coro Mena se simţea apăsat de o teamă nejustificată şi lunecă în vis, ca să găsească motivul spaimei; era bătrân, şi Visător de multă vreme. În vis, giganţii umblau greoi şi fioroşi. Membrele lor uscate şi solzoase erau acoperite de haine; ochii le erau mici şi luminoşi, ca nişte minuscule gămălii. Înapoia lor se târau lucruri uriaşe, făcute din fier lustruit. Înaintea lor se prăbuşeau copaci.

Dintre copacii căzuţi se desprinse un om, care alergă, strigând din răsputeri, cu sânge podidindu-l pe gură. Poteca pe care fugea ducea la Culcuşul Cadast.

— Ei bine, sunt puţine îndoieli, făcu Coro Mena, ieşind din vis. A venit peste mare, direct din Sornol, sau, a ajuns pe jos de la coasta Kelme Deva din ţinutul nostru. Călătorii spun că uriaşii sunt în amândouă aceste locuri.

— Îl vor urmări, rosti Torber. Nici unul nu răspunse la întrebare, care, de fapt, nu era o întrebare, ci afirmarea unei posibilităţi. Coro, urmă el, i-ai văzut vreodată pe uriaşi?

— O dată, răspunse bătrânul.

Visă; uneori, fiind foarte bătrân şi nu atât de puternic ca în trecut, mai luneca o vreme în somn. Veni ziua, trecu amiaza. În afara culcuşului începu o expediţie de vânătoare, copiii chiţăiau, iar femeile vorbeau cu glasuri aidoma susurului de pârâu. De la uşă, o voce seacă îl strigă pe Coro Mena. Bătrânul se târî afară, în lumina după amiezii. Acolo se afla sora lui, adulmecând încântată vântul aromat şi, în acelaşi timp, păstrând un aer sobru.

— Străinul s-a trezit, Coro?

— Nu încă. Torber are grijă de el.

— Trebuie să-i auzim povestea.

— Fără îndoială; se va trezi în curând.

Ebor Dendep se încruntă. Conducătoare a Cadastului, era grijulie faţă de oamenii ei; dar nu voia să deranjeze un rănit şi nici să-i jignească pe Visători, insistând asupra dreptului ei de a intra în Culcuşul lor.

— Nu-l poţi trezi, Coro? întrebă ea în cele din urmă. Dacă... este urmărit?

El nu putea simţi emoţia surorii sale pe aceeaşi coardă, totuşi o sesiza; neliniştea ei îl muşcă.

— O să-l trezesc, dacă Torber este de acord.

— Încearcă să afli iute veştile lui. Aş fi preferat să fi fost femeie, să nu bată câmpii...

Străinul se trezise şi zăcea, înfierbântat, în semiîntunericul Culcuşului. Prin faţa ochilor îi alergau visele, necanalizate datorită febrei. Se ridică totuşi în capul oaselor şi vorbi, controlându-se cu atenţie. Ascultându-l, Coro Mena simţi că i se zgârceau oasele din trup, încercând să se ascundă înaintea acelei poveşti teribile, a noutăţii.

— Eram Selver Thele, pe când locuiam în Eshreth, în Sornol. Oraşul meu a fost distrus de yeomeni, care au retezat copacii de acolo. Eu am fost unul dintre cei aleşi să-i servească, împreună cu soţia mea, Thele. Ea a fost violată de unul dintre ei şi a murit. L-am atacat pe yeomenul care o ucisese. M-ar fi omorât şi pe mine, dar m-a salvat un altul şi m-a pus în libertate. Am plecat din Sornol, unde nici un oraş nu mai este acum sigur înaintea yeomenilor, şi am venit aici, în Insula de Nord, trăind pe coasta Kelme Deva, în Dumbrăvile Roşii. Deodată, yeomenii au apărut şi acolo şi au început să reteze Lumea. Au distrus şi un oraş, Pemle. Au prins o sută de femei şi de bărbaţi şi i-au silit să-i slujească şi să trăiască în ţarcuri. Pe mine nu m-au prins. Împreună cu alţii care au scăpat din Pemle am trăit în mlaştinile din nordul lui Kelme Deva. Uneori, noaptea, mă strecuram printre oamenii din ţarcurile yeomenilor. Ei mi-au spus că acela se găsea acolo. Acela pe care încercasem să-l ucid. La început, m-am gândit să încerc din nou; sau să-i eliberez pe oamenii din ţarcuri. Toată vremea, însă, vedeam copacii căzând şi zăream Lumea tăiată şi lăsată să putrezească. Bărbaţii s-ar fi putut să scape, dar femeile erau mult mai bine păzite şi n-ar fi reuşit, şi începuseră să moară. Am vorbit cu cei cu care mă ascundeam prin mlaştini. Tuturor ne era teribil de frică, dar eram furioşi şi n-aveam cum să ne eliberăm de teamă şi de mânie. Aşa că, în cele din urmă, după discuţii lungi, şi după visări lungi, am alcătuit un plan, am mers în timpul zilei, i-am ucis pe yeomenii

din Kelme Deva cu arcuri şi lănci de vânătoare şi le-am ars oraşul şi maşinile. Nu am lăsat nimic. Dar acela plecase. S-a întors mai târziu, singur. Am cântat deasupra lui şi l-am lăsat să se ducă.

Selver amuţi.

— Apoi... şopti Coro Mena.

— Apoi, din Sornol a venit o navă zburătoare şi ne-a hăituit prin pădure, însă n-a găsit pe nimeni. Atunci, au dat foc pădurii, dar a plouat şi n-au făcut mare pagubă. Majoritatea oamenilor eliberaţi din ţarcuri, împreună cu ceilalţi, au plecat mai departe în nord şi în est, spre dealurile Holle, căci le era teamă că vor veni şi mai mulţi yeomeni ca să ne vâneze. Eu am plecat singur. Yeomenii mă cunosc, îmi ştiu chipul; iar asta mă înspăimântă şi pe mine şi pe cei cu care mă aflu.

— Ce este rana ta? întrebă Torber.

— Acela a tras în mine cu arma lor, însă am cântat deasupra lui şi l-am lăsat să se ducă.

— Ai doborât singur un uriaş? întrebă Torber cu un rânjet sălbatic, dorind să creadă.

— Nu singur. Împreună cu trei vânători şi cu arma lui în mână... aceasta.

Torber se retrase dinaintea obiectului.

O vreme tăcură cu toţii, apoi Coro Mena rosti:

— Ceea ce ne-ai spus este foarte negru şi drumul coboară. Eşti un Visător al Culcuşului tău?

— Am fost. Acum, Culcuşul Eshreth nu mai există.

— E totuna; vorbim amândoi Vechea Limbă. Printre sălciile Astei, m-ai numit Lord Visător. Asta şi sunt. Visezi, Selver?

— Mai rar, răspunse Selver ascultător, plecându-şi chipul brăzdat şi asudat.

— Treaz?

— Treaz.

— Visezi bine, Selver?

— Nu.

— Ţi visul în mâinile tale?

— Da.

— Ştergi şi zămisleşti, direcţionezi şi urmăreşti, începi şi te opreşti după cum ţi-e voia?

— Uneori, nu întotdeauna.
— Poţi umbla pe drumul pe care a luat-o visul tău?
— Câteodată. Uneori mi-e frică.
— Cui nu-i este? Nu stai chiar atât de rău, Selver.
— Ba da, este pe de-a întregul rău, n-a mai rămas nimic bun, rosti Selver şi începu să tremure.
Torber îi dădu să bea extract de salcie şi-l ajută să se lase pe spate. Coro Mena mai avea de pus întrebarea conducătoarei; fără tragere de inimă, îngenunche lângă bolnav.
— Uriaşii, yeomeni cum le spui tu, te vor urmări, Selver?
— N-am lăsat nici o urmă. Vreme de şase zile nu m-a zărit nimeni între Kelme Deva şi locul acesta. Nu acesta e pericolul. Se strădui să se ridice iarăşi în capul oaselor: Ascultaţi-mă. Voi nu vedeţi pericolul. Cum să-l vedeţi? N-aţi făcut ceea ce am făcut eu. N-aţi visat niciodată la asta: să faci să moară două sute de fiinţe. Nu mă vor urmări pe mine, dar s-ar putea să ne caute pe toţi. Să ne vâneze aşa cum vânătorii hăituiesc iepurii. Ăsta este pericolul. S-ar putea să încerce să ne ucidă. Să ne ucidă pe toţi, pe toţi oamenii.
— Întinde-te.
— Nu, nu delirez, sunt fapte reale şi vise. La Kelme Deva existau două sute de yeomeni, iar acum sunt morţi cu toţii. Noi i-am ucis. I-am ucis de parcă ei n-ar fi fost tot oameni. Atunci, de ce să nu facă şi ei acelaşi lucru? Ne-au mai ucis, câte unul, câte doi, dar acum ne vor omorî aşa cum omoară copacii, sute şi sute şi sute.
— Stai liniştit, făcu Torber. Asemenea lucruri, Selver, se mai întâmplă în visele febrei. Nu se întâmplă şi în lume.
— Lumea este mereu nouă, interveni Coro Mena, oricât de bătrâne i-ar fi rădăcinile. Atunci, Selver, ce este cu aceste fiinţe? Arată ca oamenii şi vorbesc ca oamenii, totuşi nu sunt oameni?
— Nu ştiu. Doar oamenii nebuni se omoară între ei. Există animale care să le omoare pe cele asemenea lor? Numai insectele fac asta. Yeomenii ne ucid cu uşurinţa cu care noi stârpim şerpii. Cel care m-a învăţat, spunea că se ucid în luptă unul pe celălalt, sau în grupuri, precum furnicile când se războiesc. Eu n-am văzut aşa ceva. Ştiu însă că nu le este milă de cel care cerşeşte îndurare. Izbesc un cap plecat, am văzut cu

ochii mei! În ei există dorinţa de a ucide, şi de aceea am considerat potrivit să-i omor.

— Şi toate visele oamenilor, rosti Coro Mena stând în umbră cu picioarele încrucişate, se vor transforma. Niciodată nu vor mai fi aceleaşi. Niciodată n-o să mai umblu pe cărarea pe care te-am adus ieri, potecuţa din crângul de sălcii pe unde am umblat toată viaţa. Este schimbată. Tu ai păşit pe ea şi este schimbată pe vecie. Înaintea zilei de astăzi, ceea ce trebuia să facem era cel mai bine; calea pe care apucam era calea cea mai bună şi ea ne ducea acasă. Unde este acum casa noastră? Aţi făcut ceea ce trebuia să faceţi şi n-a fost bine. Aţi ucis oameni. I-am văzut, acum cinci ani, în valea Lemgan, unde au sosit într-o navă zburătoare; m-am ascuns şi i-am urmărit pe uriaşi, erau şase, i-am văzut vorbind, uitându-se la pietre şi flori, gătind... Sunt oameni. Tu, însă, ai trăit printre ei, spune-mi, Selver, ei visează?

— Precum copiii, în somn.

— Nu au Educaţia?

— Nu. Uneori vorbesc despre visele lor, tămăduitorii încearcă să le folosească în leacuri, dar niciunul dintre ei n-are educaţia sau ştiinţa de a visa. Lyubov, cel care m-a învăţat, a înţeles când i-am arătat cum se visează şi totuşi numea vremea lumii „reală" iar vremea visului „ireală", de parcă *asta* ar fi fost diferenţa între ele.

— Aţi făcut ceea ce trebuia să faceţi, repetă Coro Mena, după o pauză.

Ochii săi îi întâlniră peste umbre pe cei ai lui Selver. Tensiunea disperată slăbi pe chipul lui Selver; gura brăzdată se relaxă şi el se întinse pe spate, fără sa mai adauge nimic. Peste câteva clipe adormi.

— Este un zeu, spuse Coro Mena.

Torber încuviinţă, acceptând aproape cu uşurare verdictul bătrânului.

— Dar nu ca ceilalţi. Nu ca Hăitaşul, sau ca Prietenul, care n-are chip, nici ca Femeia Frunză-de-plop, care umblă în pădurea viselor. Nu este Păzitorul-porţii, nici Şarpele. Nici Cântăreţul-din-liră, nici Cioplitorul, nici Vânătorul, deşi vine, ca şi ei, în vremea lumii. Poate că, în aceşti ultimi ani, am visat

despre Selver, dar acum nu mai trebuie s-o facem; a părăsit vremea visului. În pădure, unde cad frunzele şi copacii, s-a ivit un zeu care cunoaşte moartea, un zeu care ucide şi nu este renăscut.

***

Conducătoarea ascultă relatarea şi profeţiile lui Coro Mena şi acţionă. Alertă întregul oraş Cadast, asigurându-se că fiecare familie era pregătită pentru evacuare, cu rezerve de hrană şi tărgi pentru bătrâni şi bolnavi. Trimise în sud şi est cercetaşe ca să culeagă ştiri despre yeomeni. Menţinu permanent lângă oraş un grup de femei înarmate, deşi celelalte continuau vânătoarea, ca de obicei, în fiecare noapte.

Când Selver se mai întremă, femeia insistă ca el să iasă din Culcuş şi să povestească încă o dată: cum yeomenii au ucis şi înrobit oamenii din Sornol şi au tăiat pădurile; cum cei din Kelme Deva i-au omorât pe yeomeni. Obligă femeile şi bărbaţii care nu visau, şi nu înţelegeau aceste lucruri, să asculte din nou, până înţeleseră şi se înspăimântară. Ebor Dendep era, într-adevăr, o femeie practică. Când un Mare Visător, fratele ei, îi spusese că Selver era un zeu, o punte între realităţi, ea îl crezu şi acţionă ca atare. Era de datoria Visătorului să fie atent şi să se asigure că judecata lui era adevărată. După aceea, ei îi revenea sarcina de a acţiona asupra judecăţii respective. El vedea ce trebuia făcut, iar ea avea grijă să se îndeplinească.

— Toate oraşele pădurii trebuie să audă, spusese Coro Mena.

Atunci, conducătoarea trimise pe alergătoarele ei tinere, iar conducătoarele altor oraşe ascultară şi trimiseră alergătoarele lor. Masacrul de la Kelme Deva şi numele lui Selver colindară Insula de Nord şi trecură oceanul spre celelalte ţinuturi, din gură în gură, sau în scris; nu foarte repede — deoarece Oamenii Pădurii nu aveau soli mai iuţi decât alergătoarele — totuşi destul de repede.

Pe cele Patruzeci de Ţinuturi ale planetei nu trăia unul şi acelaşi popor. Existau mai multe graiuri decât ţinuturi, iar fiecare avea dialecte diferite pentru fiecare oraş în parte; existau apoi nenumărate variante de obiceiuri, moravuri şi meşteşuguri; tipurile fizice difereau pe fiecare din cele cinci Ţinuturi Mari. Oamenii din Sornol erau înalţi şi albicioşi, mari

negustori; cei din Rieshwell erau scunzi, mulţi aveau blana neagră şi mâncau maimuţe; şi aşa mai departe. Climatul, însă varia puţin, pădurea tot atât de puţin, iar oceanul deloc. Curiozitatea, drumurile comerciale stabilite şi necesitatea de a găsi un soţ sau o nevastă din Arborele cuvenit, menţineau un contact între diversele oraşe şi ţinuturi, astfel încât existau unele asemănări cu excepţia extremităţilor, insulele despre care se zvonea că sunt pe jumătate sălbatice din Estul şi Sudul Îndepărtat. În toate cele Patruzeci de Ţinuturi, femeile conduceau satele şi oraşele, şi aproape în fiecare exista un Culcuş al Bărbaţilor. În Culcuşuri, Visătorii vorbeau o limbă veche ce se deosebea puţin de la un ţinut la altul. Limba aceasta era arareori învăţată de femeile şi bărbaţii care rămâneau vânători, pescari, ţesători, constructori, aceia care visau doar vise scurte în afara Culcuşului. Deoarece majoritatea scrierilor erau în limba veche, atunci când conducătoarele trimiseră fete luntraşe cu mesaje, scrisorile merseră de la un Culcuş la altul, iar Visătorii le tălmăciră Femeilor Bătrâne, aşa cum se întâmpla şi cu alte documente, ştiri, mituri şi vise. Întotdeauna însă, Femeile Bătrâne erau cele care hotărau dacă să creadă sau nu.

Selver se găsea într-o cămăruţă, în Eshen. Uşa nu era încuiată dar ştia că, dacă ar fi deschis-o, ar fi intrat ceva rău. Totul era în regulă câtă vreme o ţinea închisă. Necazul era că în faţa casei erau plantaţi arbori tineri, o livadă înflorită; nu pomi fructiferi, ci un alt soi pe care nu şi-l putea aminti. Ieşi să vadă ce fel de copaci erau. Toţi zăceau rupţi şi dezrădăcinaţi. Ridică ramura argintie a unuia şi de la capătul rupt se prelinse o picătură de sânge. Nu, spuse el, nu aici, nu din nou, Thele: Oh, Thele, vino la mine înainte de a muri! Ea nu veni însă. Numai moartea ei era acolo, mesteacănul rupt, uşa deschisă. Selver se înapoie iute în casă şi descoperi că aceasta era construită deasupra solului, ca o casă yeomenă, foarte înaltă şi luminoasă. Dincolo de cealaltă uşă, situată pe peretele opus al încăperii se întindea strada cea lungă a oraşului yeomen, Central. Selver avea arma la brâu. Dacă Davidson venea, putea să-l împuşte.

Aşteptă înapoia uşii deschise, privind afară, în lumina soarelui. Davidson apăru, uriaş, alergând atât de rapid, încât

Selver nu-l putea menţine în cătarea armei, pe măsură ce zigzaga, foarte iute, pe strada lată, apropiindu-se mereu. Arma era grea. Selver trase, dar glonţul nu porni şi, mânios şi îngrozit, azvârli cât colo pistolul şi visul.

Dezgustat şi trist, scuipă şi suspină.

— Un vis rău? întrebă Ebor Dendep.

— Toate sunt rele şi toate sunt la fel, îi răspunse el, dar neliniştea şi agitaţia îi mai dispăruseră puţin.

Lumina răcoroasă a soarelui dimineţii cădea în stropi şi suliţe printre frunzele delicate şi ramurile pâlcului de mesteceni de lângă Cadast. Conducătoarea stătea acolo, împletind un coş din tulpini negre de ferigi, deoarece îi plăcea să-şi menţină degetele ocupate, în vreme ce Selver zăcea lângă ea în jumătate-vis şi vis. Se afla în Cadast de cincisprezece zile şi rana i se vindeca bine. Dormea încă mult dar, pentru prima dată după multe luni, începuse iarăşi să viseze treaz, regulat, nu o dată sau de două ori într-o zi şi o noapte, ci în ritmul şi pulsul adevărat al visării, care trebuia să se ridice şi să coboare de zece până la paisprezece ori în ciclul diurn. Aşa rele cum erau, visele numai groază şi ruşine, le întâmpina cu bucurie. Se temuse că i se retezaseră rădăcinile, că înaintase prea mult în ţinutul sterp al acţiunii ca să mai poată regăsi drumul de întoarcere la izvoarele realităţii. Acum, deşi apa era foarte amară, bău din nou.

Pe scurt, îl doborâse iarăşi pe Davidson în cenuşa taberei arse şi, de data asta, nu mai cântase deasupra lui, ci îl lovise cu un bolovan în gură. Dinţii lui Davidson se spărseseră şi printre cioturile albe curgea sânge.

Visul era folositor, o dorinţă împlinindu-se, dar se opri acolo, căci îl visase de multe ori, atât înainte de a se întâlni cu Davidson în cenuşa Kelmei Deva cât şi de atunci încolo. Visul acela nu-i aducea nimic în afară de uşurare. O înghiţitură de apă dulce. El avea însă nevoie de amărăciune. Trebuia să se întoarcă, nu în Kelme Deva, ci pe strada lungă şi îngrozitoare din oraşul străin, numit Central, unde atacase Moartea şi fusese înfrânt.

Ebor Dendep fredona în timp ce lucra. Mâinile ei subţiri, cu firele verzi şi mătăsoase argintate de vârstă, împleteau tulpini de ferigi negre, iute şi precis. Cânta un cântec despre culesul

ferigilor, un cântec de fată: Adun ferigi, mă-ntreb dacă el se va-ntoarce... Glasul ei subţire şi bătrân ţiuia ca un greiere. Soarele tremura în frunzele mestecenilor. Selver îşi lăsă capul în mâini.

Pâlcul de mesteceni se afla situat aproximativ în mijlocul Cadastului. Din el plecau opt cărări, şerpuind înguste printre copaci. În aer se simţea iz de fum de lemn; la marginea sudică a pâlcului, acolo unde ramurile erau ceva mai puţin dese, fumul putea fi zărit înălţându-se din coşul unei case, aidoma unui firicel albastru răsucit printre frunze. Dacă priveai atent printre stejari şi ceilalţi arbori, vedeai acoperişurile ridicându-se la vreo jumătate de metru deasupra solului; erau foarte greu de numărat, poate o sută sau două. Casele din lemn erau îngropate pe trei sferturi, aşezate între rădăcinile copacilor. Acoperişurile din bârne erau acoperite cu un morman de rămurele, ace de brad, stuf şi pământ. Erau izolate, etanşe la apă, aproape invizibile. Pădurea şi comunitatea de opt sute de oameni îşi vedeau de treburile lor, în jurul mestecănişului unde Ebor Dendep lucra un coş din ferigi. Deasupra capului ei, o pasăre ascunsă în frunziş făcu: „Ţiu-ţiu". Zgomotele produse de oameni erau mai puternice ca de obicei deoarece, în ultimele zile, sosiseră cincizeci sau şaizeci de străini, în special femei şi bărbaţi tineri, atraşi de prezenţa lui Selver. Unii erau din alte oraşe din Nord, câţiva uciseseră împreună cu el în Kelme Deva; acum veniseră ca să-l urmeze. Cu toate acestea, glasurile strigându-se ici-colo şi vorbăria femeilor ce se scăldau, sau a copiilor jucându-se în josul pârâului, nu răsunau precum cântecul de dimineaţă al păsărilor, zumzetul insectelor şi toate sunetele pădurii din care oraşul făcea parte integrantă.

O fată apăru grăbită, o tânără femeie-vânător, de culoarea frunzelor palide de mesteacăn.

— Grai de pe coasta sudică, mamă, rosti ea. Alergătoarea este la Culcuşul Femeilor.

— Trimite-o aici, după ce mănâncă, răspunse încet conducătoarea. Sst, Tolbar, nu vezi că a adormit?

Fata se opri să culeagă o frunză lată de tutun sălbatic şi o aşeză uşor pe chipul lui Selver, peste care cădea un snop de raze de soare. Avea palmele pe jumătate deschise, iar faţa lui

brăzdată şi zdrobită era îndreptată în sus, vulnerabil şi prostuţ, un Mare Visător adormit ca un copil. Ebor Dendep privea însă expresia de pe chipul fetei. Cu toate umbrele mişcătoare, strălucea de milă, spaimă şi adoraţie.

Tolbar dispăru. După o vreme, apărură două dintre Femeile Bătrâne, împreună cu mesagera, înaintând tăcute, în şir câte una, de-a lungul potecii însorite. Ebor Dendep ridică mâna, cerând linişte. Mesagera se aşează imediat pe jos, odihnindu-se; blana ei castaniu-verzuie era prăfuită şi transpirată, deoarece alergase mult şi repede. Femeile Bătrâne se aşezară mai la soare şi rămaseră nemişcate. Stăteau acolo ca două stânci gri-verzui, cu ochii vii şi strălucitori.

Luptându-se cu un vis de somn pe care nu-l putea stăpâni, Selver răcni, parcă înfricoşat, şi se trezi. Se duse la pârâu să bea apă; se întoarse urmat de şase sau şapte din cei care veneau totdeauna după el. Conducătoarea lăsă lucrul pe jumătate terminat şi rosti:

— Acum, fii binevenită, alergătoare, şi vorbeşte. Tânăra se ridică, se înclină spre Ebor Dendep şi

transmise mesajul:

— Vin din Trethat. Cuvintele mele vin de la Sorbron Deva, mai înainte de la luntraşii Strâmtorii, iar mai înainte de la Broter din Sornol. Ele pot fi auzite de toţi cei din Cadast, dar se adresează bărbatului pe nume Selver, născut în Eshreth, din Frasin. Iată mesajul: În oraşul cel mare al uriaşilor, în Sornol, au sosit noi uriaşi, iar mulţi dintre noii veniţi sunt femele. Nava galbenă de foc merge în sus şi în jos, în locul numit Peha. În Sornol se ştie că Selver din Eshreth a ars oraşul uriaşilor din Kelme Deva. Marii Visători ai Exilului din Broter au visat uriaşi mai numeroşi decât copacii celor Patruzeci de Ţinuturi. Acestea sunt cuvintele mesajului pe care-l port.

După recitarea pe nerăsuflate, toţi rămaseră tăcuţi. Ceva mai departe, pasărea emise un „Tiu-ţiu".

— Este o vreme a Lumii foarte rea, spuse una din Femeile Bătrâne, frecându-şi genunchiul reumatic.

O pasăre cenuşie zbură dintr-un stejar uriaş ce marca marginea nordică a oraşului şi descrise mai multe cercuri, plutind cu aripi leneşe pe briza dimineţii. În preajma oricărui

oraş exista un asemenea copac, adăpostind păsările cenuşii: serviciul de gunoieri.

Un băieţaş gras alerga prin mestecăniş, urmărit de surioara şi mai grasă, ţipând amândoi cu glăscioare ca de lilieci. Băiatul căzu şi plânse, fetiţa îl ridică şi-i şterse lacrimile cu o frunză lată. Dispărură în pădure, ţinându-se de mâini.

— Era unul pe nume Lyubov, se adresă Selver conducătoarei. I-am povestit lui Coro Mena despre el, dar nu şi ţie. Când acela era gata să mă omoare, Lyubov m-a salvat. El m-a oblojit şi m-a eliberat. Voia să afle despre noi şi eu îi răspundeam la întrebări, iar el, la rândul lui, răspundea întrebărilor mele. Odată, l-am întrebat cum de putea supravieţui rasa lui dacă aveau atât de puţine femei. Mi-a spus că, în locul din care veneau ei, jumătate din rasă erau femei; dar bărbaţii nu aveau să le aducă în cele Patruzeci de Ţinuturi până nu le pregăteau un loc.

— Până când le pregătesc un loc? repetă Ebor Dendep. Ei bine, s-ar putea să aştepte ceva! Sunt ca oamenii din Visul Ulmului, care vin spre tine cu spatele înainte şi cu capetele întoarse pe umeri. Ei fac din pădure o plajă uscată — limba ei nu avea un cuvânt pentru „deşert" — şi spun că asta înseamnă că se pregătesc pentru femei? Ar fi trebuit să trimită mai întâi femeile. Poate la ei, femeile fac Marile Visări, cine ştie? Sunt înapoiaţi, Selver. Sunt nebuni.

— Un om nu poate fi nebun.

— Dar chiar tu ai spus că visează numai în somn; dacă vor să viseze treji, iau otrăvuri şi visele le scapă de sub control, aşa cum ai spus! Cum poţi să nu numeşti asta nebunie? Ei nu cunosc deosebirea dintre vremea visului şi vremea lumii, nici măcar cât un copil. Poate că atunci când ucid un copac ei cred că va reînvia!

Selver clătină din cap. Continuă să se adreseze conducătoarei, de parcă ar fi fost numai ei doi în mestecăniş, cu un glas scăzut, ezitant, aproape adormit:

— Nu, ei înţeleg foarte bine moartea... Cu siguranţă că nu văd ca noi, dar ştiu mai multe şi înţeleg mai multe decât noi în legătură cu unele lucruri. Lyubov a înţeles aproape tot ce i-am spus. Multe din vorbele lui eu nu le-am putut pricepe. Nu graiul mă împiedica să le înţeleg; îi cunosc limba şi el a învăţat-o pe a

noastră; am făcut o scriere a celor două graiuri laolaltă. Cu toate acestea, existau lucruri despre care zicea că nu le voi putea pricepe niciodată. Spunea că yeomenii vin din afara pădurii. Asta-i destul de clar. Mai spunea că ei vor pădurea; copacii pentru lemn, iar solul ca să planteze iarbă pe el.

Deşi tot domoală, vocea lui Selver căpătase rezonanţă; oameni strânşi în jurul copacilor argintii ascultau atenţi.

— Şi asta e limpede pentru cei dintre noi care i-au văzut tăind Lumea. Spunea că yeomenii suni oameni ca şi noi, că într-adevăr suntem înrudiţi, poate tot aşa cum este Cerbul Roşu cu Căpriorul Cenuşiu. Mai spunea că ei vin din alt loc, care nu este pădurea; acolo toţi copacii sunt retezaţi; iar locul are un soare, nu soarele nostru, care este o stea. După câte vedeţi şi voi, toate astea nu mi-au fost prea clare. Repet vorbele lui, dar nu ştiu ce înseamnă. Nu este ceva foarte important. Este limpede că doresc pădurea noastră pentru ei. Sunt de două ori mai înalţi decât noi, au arme ce trag mult mai departe decât ale noastre, au aruncătoare de flăcări şi nave zburătoare. Acum, şi-au adus mai multe femei şi vor avea copii. Deocamdată, sunt vreo două sau trei mii, majoritatea în Sornol. Dar dacă aşteptăm una sau două generaţii, se vor înmulţi; numărul lor se va dubla şi redubla. Ucid bărbaţi şi femei; nu-i cruţă pe cei care cer îndurare. Nu pot cânta în luptă. Şi-au lăsat rădăcinile în urma lor, poate în cealaltă pădure, din care vin ei, pădurea aceea fără copaci. Aşa încât, iau otrăvuri ca să elibereze visurile din ei, dar acestea îi îmbată sau îmbolnăvesc. Nimeni nu poate afirma cu siguranţă dacă sunt, sau nu, oameni, dacă sunt sănătoşi sau nebuni, însă asta nu contează. Trebuie făcuţi să părăsească pădurea, pentru că sunt periculoşi. Dacă nu vor pleca, atunci trebuie pârjoliţi din Ţinuturi, aşa cum cuiburile de furnici-înţepătoare se ard în dumbrăvile oraşelor. Dacă mai aşteptăm, s-ar putea că noi să fim cei afumaţi şi arşi. Ne pot strivi aşa cum noi strivim furnicile. Odată, atunci când mi-au ars oraşul Eshreth, am văzut o femeie care zăcea pe o cărare înaintea unui yeoman, ca să-i ceară să o cruţe, dar el a călcat-o pe spate şi i-a rupt spinarea, apoi a izbit-o, zvârlind-o cât colo, ca pe un şarpe mort. Am văzut lucrul acesta. Dacă yeomenii sunt oameni, atunci sunt oameni răi, sau neînvăţaţi să viseze şi

să acţioneze ca oameni. Continuă să ucidă, să chinuiască şi să distrugă, împinşi de zeii lor interiori, pe care nu vor să-i elibereze, ci încearcă să-i smulgă şi să-i nege. Dacă sunt oameni, atunci sunt oameni răi, deoarece şi-au negat proprii lor zei şi le este teamă să-şi vadă chipurile în întuneric. Ascultă-mă, conducătoare a Cadastului..

Selver se ridică brusc, dominând femeile aşezate.

— Cred că a sosit vremea să mă întorc în ţinutul meu, în Sornol, la aceia care sunt alungaţi sau înrobiţi. Spune-le tuturor care visează un oraş arzând, să vină după mine la Broter.

Se înclină spre Ebor Dendep şi părăsi dumbrava de mesteceni cu braţul bandajat şi umblând cu greu; totuşi, în mersul său exista o iuţeală ce-l făcea să pară mult mai întreg decât alţi oameni. Tinerii îl urmară în tăcere.

— Cine este? întrebă alergătoarea din Trethat, urmărindu-l cu privirea.

— Cel căruia îi era adresat mesajul tău, Selver din Eshreth, un zeu printre noi. Ai mai văzut vreodată un zeu, fata mea?

— Când aveam zece ani, Cântăreţul-din-liră a venit în oraşul nostru.

— Bătrânul Ertel, da. Era din Arborele meu şi din Văile Nordice, tot ca mine. Ei bine, acum ai văzut un al doilea zeu, şi încă unul mai mare. Povesteşte-le alor tăi din Trethat despre el.

— El ce zeu este, mamă?

— Unul nou, răspunse Ebor Dendep cu vocea ei bătrână şi uscată. Fiul Focului-pădurii, Fratele celor ucişi. El este cel care nu s-a renăscut. Acum, plecaţi cu toţii şi mergeţi la Culcuş. Vedeţi cine va merge cu Selver şi aveţi grijă să-şi ia hrană cu ei. Lăsaţi-mă singură. Sunt tot atât de plină de presimţiri ca şi un bătrân prost. Trebuie să visez...

***

În noaptea aceea, Coro Mena merse împreună cu Selver până în locul unde se întâlniseră prima dată, sub sălciile arămii de lângă pârâu. Mulţi îl urmau pe Selver spre sud, vreo şaizeci de oameni, pentru mulţi cel mai mare grup în mişcare văzut vreodată. Pe drumul lor către Sornol aveau să creeze agitaţie, câştigând astfel şi mai mulţi adepţi. Pentru acea singură noapte, Selver îşi ceruse dreptul Visătorului la singurătate. Pleca singur.

Tovarăşii săi aveau să-l prindă din urmă dimineaţa; după aceea, în mijlocul mulţimii şi al evenimentelor, avea să-i mai rămână prea puţină vreme pentru derularea lentă şi profundă a marilor vise.

— Aici ne-am întâlnit, spuse bătrânul oprindu-se printre ramurile încovoiate şi perdelele de frunze, şi aici ne despărţim. Fără îndoială, cei care vor mai trece pe aici, vor denumi acest loc: Crângul lui Selver.

Selver nu rosti nimic un timp, rămânând nemişcat ca un copac, în timp ce frunzele fremătătoare de deasupra lui îşi întunecau argintul, pe când norii acopereau stelele.

— Eşti mai sigur decât mine în ceea ce mă priveşte, vorbi el în cele din urmă, un glas în întuneric.

— Da, sunt sigur, Selver... Visele m-au învăţat bine şi apoi sunt bătrân. Acum, nu mai visez decât puţin, pentru mine. De ce aş face-o? Puţine lucruri mai mă surprind. Am avut de la viaţă tot ce mi-am dorit, ba chiar mai mult. Zile cât frunzele pădurii. Sunt un copac bătrân şi găunos, numai rădăcinile mai trăiesc. Aşa că visez doar ce visează alţi oameni. Nu am viziuni şi nici dorinţe. Văd ceea ce este. Văd fructul rodind pe ram. De patru ani pârguieşte fructul acela, al copacului adânc sădit. Vreme de patru ani, toţi am fost temători, chiar şi noi, cei care locuim departe de oraşele yeomenilor şi i-am întrezărit numai din ascunzători, sau le-am zărit navele zburând pe deasupra, sau am privit locurile moarte acolo unde au doborât Lumea, sau doar am auzit povestindu-se despre toate acestea. Ne este tuturor frică. Copiii se trezesc din somn plângând; femeile nu mai vor să meargă prea departe pe drumurile de târg; bărbaţii din Culcuşuri nu pot cânta. Fructul spaimei se coace. Şi te văd pe tine culegându-l. Tu eşti culegătorul. Tu ai văzut şi ai cunoscut toate lucrurile de care nouă ne este teamă să le aflăm: exilul, ruşinea, durerea, prăbuşirea pereţilor şi acoperişul Lumii, mama moartă în mizerie, copiii neînvăţaţi, neîngrijiţi... Aceasta este o vreme nouă pentru lume: o vreme rea. Iar tu ai suferit din plin. Tu ai ajuns cel mai departe. Acolo, la capătul potecii întunecate, acolo creşte Copacul; acolo se pârguieşte fructul; acum tu întinzi mâna, Selver, îl culegi. Şi când un om ţine în mâna lui fructul acelui copac, ale cărui rădăcini sunt mai adânci

decât pădurea, atunci Lumea se schimbă cu totul. Oamenii vor şti. Te vor recunoaşte, aşa cum am făcut-o şi noi. Unui bătrân sau unui Mare Visător nu-i trebuie mult ca să recunoască un zeu! Oriunde mergi, focul arde; numai orbii nu-l pot zări. Însă, ascultă, Selver, asta este ceea ce văd eu şi poate alţii nu văd, de asta te-am îndrăgit: te-am visat înainte de a ne întâlni aici. Mergeai pe o cărare şi înapoia ta creşteau arbori tineri, stejari şi mesteceni, sălcii şi ilice, brazi şi pini, ulmi, anini, frasini cu flori albe, întregul acoperiş şi toţi pereţii Lumii reînnoite pentru totdeauna. Acum, adio iubite zeu şi fiu, drum bun.

Pe măsură ce Selver merse, noaptea spori, până când chiar şi ochii săi care vedeau în întuneric nu zăriră decât forme negre. Se îndepărtase numai câţiva kilometri de Cadast şi ori se oprea, ori aprindea o lumină. Se opri şi bâjbâi până ce găsi un loc între rădăcinile unui nuc uriaş. Se aşeză acolo, rezemat cu spatele de trunchiul gros şi răsucit, care părea că mai păstrează în el ceva din căldura soarelui. Ploaia măruntă, ce cădea invizibilă în întuneric, răpăia pe frunzele de deasupra, pe braţele, gâtul şi capul lui Selver, protejate de părul său cu fir gros şi mătăsos, pe pământ, pe ferigi şi pe vlăstarele din jur, pe toate frunzele pădurii, aproape şi departe. Selver rămase nemişcat, ca şi uliul cel mare şi cenuşiu de pe ramura de deasupra lui, fără să doarmă, cu ochii larg deschişi în întunericul ploios.

CAPITOLUL III

Pe căpitanul Raj Lyubov îl durea capul. Durerea începuse uşor în muşchii umărului drept şi crescuse treptat până la un zvâcnet distrugător deasupra urechii drepte. Centrii vorbirii sunt în contextul cerebral stâng, îşi spuse el, dar n-ar fi putut-o rosti; nu putea vorbi, citi, dormi sau gândi. Cortex, vortex. Migrenă, cangrenă au! au! au! Desigur, fusese vindecat de migrene, mai de mult, în liceu, apoi din nou, în timpul şedinţelor obligatorii de Psihoterapie profilactică ale Armatei, dar când plecase de pe Pământ luase cu el şi câteva pastile de ergotamină, pentru orice eventualitate. Înghiţise două, apoi un analgezic ultrasuper hiper, un tranchilizant şi o pilulă digestivă, ca să anuleze cafeina care anihila ergotamină, însă durerea continua să-l sfredelească pe dinăuntru, deasupra urechii drepte, în ritmul unui tam-tam. Durere, sfredel, prâsnel, cercel, oh, Dumnezeule. Domnul ne-a adus pre noi. Ne-a dus pre noi în ispită. Ce ar face Athsheenii împotriva unei migrene? Ei n-ar fi avut aşa ceva, ar fi îndepărtat tensiunile cu o săptămână înainte, prin vis. Încearcă, încearcă să visezi. Începe aşa cum te-a învăţat Selver. Deşi n-avea habar de electricitate şi nu putea înţelege realmente principiul electroencefalogramei, de îndată ce auzise de undele alfa şi de momentul când apar ele, Selver spusese: „Ah, da, te referi la astea". Iar pe ecranul ce afişa cele ce se întâmplau în căpşorul lui verde apăruseră inconfundabilele unduiri alfa; îl învăţase pe Lyubov într-o lecţie de o jumătate de oră cum să oprească şi să pornească ritmurile alfa. Într-adevăr, nu era nimic complicat. Dar nu acum, lumea este prea mult cu noi, au! au! au! deasupra urechii stângi aud mereu apropiindu-se caleaşca înaripată a Timpului, deoarece Athsheenii au incendiat alaltăieri tabăra Smith şi au ucis două sute de oameni. Mai exact, două sute şapte. Toţi oamenii, cu excepţia căpitanului. Nu era de mirare că pilulele nu puteau ajunge în focarul migrenei sale, căci acesta era situat pe o insulă la trei sute de kilometri depărtare, cu două zile în urmă. Departe, peste dealuri. Totul era cenuşă şi scrum.

Iar prin cenuşă, toate cunoştinţele sale despre hilfii[1] de pe Planeta 41. Praf, gunoi, o grămadă de date false şi ipoteze goale. Aproape cinci ani — E aici şi-i crezuse pe Athsheeni incapabili de a ucide oameni, asemănători lui, sau lor. Scrisese lucrări voluminoase, explicând cum, şi de ce nu puteau omorî oameni. Totul era greşit. Complet greşit.

Ce nu înţelesese oare?

Se făcuse timpul să meargă la şedinţa de la statul major. Se ridică prudent, mişcându-se cu tot trupul odată, ca să nu-i cadă partea dreaptă a capului; se apropie de masă cu gesturile lente ale unui înotător subacvatic, îşi turnă un pahar de vodcă „General Issue" şi-l dădu peste cap. Îi întoarse stomacul pe dos: îl extroverti şi-l normaliză. Se simţea mai bine. Ieşi din casă dar, incapabil să suporte zgâlţâiturile motocicletei, o luă pe jos de-a lungul străzii principale, prăfuite, din Centralville, spre cartierul general. Trecând pe lângă „Luau", se gândi cu lăcomie la altă vodcă, însă căpitanul Davidson tocmai intra pe uşa localului şi Lyubov merse mai departe.

Cei din *Shackleton* se aflau deja în sala de conferinţe. De data aceasta, comandorul Young, pe care-l mai întâlnise, adusese de pe orbită nişte indivizi noi. Nu purtau uniforma Flotei; după o clipă, uşor şocat, Lyubov îi recunoscu ca fiind umanoizi non-Terrani. Căută imediat să fie prezentat. Unul, domnul Or. era un Cetian Păros, de un cenuşiu închis, masiv şi dur; celălalt, domnul Lepennon, era înalt, alb şi drăguţ: un Hainish. Îl salutară cu interes pe Lyubov şi Lepennon spuse:

— Tocmai v-am citit raportul asupra controlului conştient al somnului paradoxal la Athsheeni, doctore Lyubov.

Era o introducere plăcută şi era, de asemenea, plăcut să fie numit cu titlul său de doctor, pentru care muncise. Conversaţia cu ei relevă că petrecuseră câţiva ani pe Pământ şi că puteau fi hilferi[2], sau ceva asemănător; prezentându-i, comandorul nu le menţionase pregătirea sau funcţia.

---

[1] Hilf — de la High Intelligence Life Forms (Forme de Viaţă cu Inteligenţă Avansată)

[2] Hilfer — persoană care se ocupă cu militari străini

Sala se umplea. Gosse, ecologul coloniei, apăru şi el; apoi, gradele superioare şi căpitanul Susun, şeful Dezvoltării Planetare — operaţiunile forestiere — al cărui grad, ca şi cel al lui Lyubov, era doar formal, pentru împăciuirea militarilor. Căpitanul Davidson intră singur, cu ţinuta dreaptă şi mândră, iar chipul său prelung şi aspru era calm şi destul de rigid. La toate uşile erau postate gărzi. Cefele Armatei erau toate înţepenite, ca la mumii. Conferinţa era de fapt o anchetă. *Cui aparţinea vina?* Vina e a mea, îşi zise disperat Lyubov; dar cu toată disperarea, privi peste masă, spre căpitanul Don Davidson, cu dispreţ şi scârbă.

Comandorul Young începu, pe un ton scăzut:

— După cum ştiţi, domnilor, nava mea s-a oprit aici; pe Planeta 41, doar ca să debarce un lot nou de colonişti, atât şi nimic mai mult, misiunea lui *Shackleton* este pe planeta 88, Prestno, din grupul Hainish. Totuşi, deoarece acest atac asupra taberei voastre s-a petrecut în decursul şederii noastre aici, nu l-am putut ignora; mai ales în lumina anumitor amănunte despre care veţi fi informaţi ceva mai târziu. Esenţialul este că statutul Planetei 41, de Colonie a Pământului, este acum revizuit, iar masacrul de la tabăra voastră poate grăbi decizia Administraţiei în legătură cu el. Bineînţeles, hotărârile pe care le putem lua *noi* trebuie să fie cât mai rapide, pentru că nu pot rămâne mult timp aici. Mai întâi, dorim să ne asigurăm că toţi cei de faţă cunosc evenimentele. Raportul căpitanului Davidson asupra evenimentelor din tabăra Smith a fost înregistrat şi ascultat de toţi cei de pe navă. Îl cunosc şi toţi cei prezenţi aici? Perfect. Acum, dacă aveţi să-i puneţi întrebări căpitanului Davidson, daţi-i drumul. Aş începe chiar eu. Căpitane Davidson, aţi revenit după o zi la locul masacrului, într-un hoper mare, cu opt soldaţi; aţi avut permisiunea unui ofiţer superior din Central pentru acest zbor?

— Da, sir, se ridică Davidson.

— Aţi fost autorizat să aterizaţi şi să incendiaţi pădurea din jurul taberei?

— Nu, sir.

— Totuşi, aţi incendiat-o?

— Da, sir. Am încercat, cu ajutorul fumului, să-i scot pe creechii care mi-au ucis oamenii.

— Mulţumesc. Domnul Lepennon?

Ţinuta lui Davidson era fermă şi hotărâtă; părea indiferent la faptul că ar fi putut avea necazuri. Bineînţeles, ofiţerii aceia şi străinii nu aveau nici o autoritate asupra lui; în legătură cu pierderea celor două sute de oameni şi a represaliilor neautorizate el dădea socoteală numai colonelului său. Iar colonelul era chiar acolo şi asculta.

— Erau bine hrăniţi, bine adăpostiţi, nu erau suprasolicitaţi, în măsura în care aceste lucruri sunt posibile într-o tabără de frontieră?

— Da.

— Disciplina era menţinută foarte aspru?

— Nu.

— Atunci ce credeţi că a determinat revolta?

— Nu înţeleg.

— Dacă nu exista nici o nemulţumire, de ce unii dintre ei i-au masacrat pe ceilalţi şi au distrus tabăra?

Urmă o tăcere îngrijorată.

— Aş dori să lămuresc ceva, interveni Lyubov. Hilfii băştinaşi, Athsheenii, care lucrau în tabără, s-au aliat cu cei din pădure împotriva oamenilor de pe Terra. În raportul său, căpitanul Davidson îi denumeşte pe Athsheeni: „creechi".

Lepennon păru stânjenit şi neliniştit.

— Vă mulţumesc, doctore Lyubov. Înţelesesem complet greşit. De fapt, crezusem că termenul „creeche" desemnează o pătură terană, care execută operaţiuni necalificate în taberele forestiere. Înţelegând cu toţii că Athsheenii erau o intraspecie neagresivă, nu m-am gândit nici o clipă că ei ar putea fi grupul cu pricina. De fapt, nu mi-am dat seama că ei cooperau cu voi în tabere... Totuşi îmi vine la fel de greu să înţeleg ce anume a provocat atacul şi răzvrătirea.

— Nu ştiu, sir.

— Când a spus că oamenii de sub comanda lui erau mulţumiţi, căpitanul s-a referit şi la băştinaşi? mormăi Cetianul Or.

Hainishul prinse imediat ideea şi-l întrebă pe Davidson cu glasul lui politicos şi îngrijorat:

— Credeţi că Athsheenii care trăiau în tabără erau mulţumiţi?

— După câte ştiu eu, da.

— Nu exista nimic neobişnuit în poziţia lor acolo, sau în munca pe care o desfăşurau?

Lyubov simţi încordarea, răsucirea şurubului, în colonelul Dongh şi oamenii săi, precum şi la comandorul navei. Davidson răspunse calm şi degajat:

— Nimic.

Lyubov ştia acum că pe *Shackleton* fuseseră trimise doar studiile lui ştiinţifice; protestele, chiar şi concluziile anuale asupra „Adaptării Băştinaşilor la Prezenţa Coloniştilor", solicitate de Administraţie, rămăseseră prin fundul unui sertar, la statul major. Aceşti doi H-NT nu ştiau nimic despre exploatarea Athsheenilor. Bineînţeles, comandorul Young era în cunoştinţă de cauză; mai coborâse şi cu alte ocazii şi văzuse, probabil, ţarcurile creechilor. În orice caz, un comandor de Flotă, pe rutele Coloniilor, nu avea multe de învăţat despre relaţiile Terrani-hilfi. Fie că aproba sau nu modul în care Administraţia locală îşi vedea de treburi, nu putea surprinde multe lucruri. Câte, însă, puteau şti un Cetian şi un Hainish despre coloniile Terrei, dacă n-ar fi dat peste una, şi asta în mod întâmplător? Lepennon şi Or nu intenţionaseră câtuşi de puţin să coboare pe planetă. Sau, poate că nu avuseseră de gând să coboare, dar insistaseră, auzind de evenimente. De ce-i adusese comandorul: din dorinţa lui, sau a lor? Indiferent cine ar fi fost, cei doi aveau un aer de autoritate, ceva din izul sec şi intoxicant al puterii. Migrena lui Lyubov dispăruse, se simţea alert şi excitat, iar obrajii îi ardeau.

— Căpitane Davidson, începu el. Am câteva întrebări referitoare la confruntarea ta, de alaltăieri, cu cei patru băştinaşi. Eşti sigur că unul dintre ei era Sam, sau Selver Thule?

— Aşa cred.

— Îţi dai seama că el are o ură personală împotriva ta?

— Nu ştiu.

— Nu ştii? De când soţia lui a murit în baraca ta, imediat după ce ai avut raporturi sexuale cu ea, te consideră responsabil de moartea ei; nu ştiai asta? Vreau să spun că resentimentele lui

Selver faţă de căpitanul Davidson poate servi ca o explicare parţială sau motivare a acestui atac fără precedent. Athsheenii sunt incapabili de violenţă personală; în studiile mele despre ei, n-am afirmat niciodată aşa ceva. Adolescenţii care nu stăpânesc controlul viselor sau cântatul competitiv se luptă între ei, atât cu pumnii cât şi prin trântă, şi nu toate luptele sunt în joacă. Selver este însă adult şi un Visător; primul său atac împotriva căpitanului Davidson, atac la care am fost martor, a fost, aproape sigur, o încercare de a ucide. Aşa cum, întâmplător, a fost şi riposta căpitanului. Atunci crezusem că asaltul fusese un incident psihotic izolat, rezultat din durere şi tensiune, care nu avea să se mai repete. Am greşit... Căpitane, când cei patru Athsheeni au sărit asupra ta, aşa cum ai descris în raport, te-au ţintuit pe sol?

— Da.

— În ce poziţie?

Chipul calm al lui Davidson se încordă şi se înăspri, iar Lyubov simţi o uşoară mustrare de conştiinţă. Voia să-l înghesuie pe Davidson în minciunile lui, să-l forţeze să recunoască adevărul, dar nu să-l umilească înaintea celorlalţi. Acuzaţiile de viol şi crimă întăreau imaginea lui Davidson ca bărbat viril, însă acum imaginea aceea era pusă în pericol. Lyubov arătase o altă ipostază a lui: soldatul, luptătorul, bărbatul calm şi dur, doborât de inamici cu statura unor copii de şase ani... Ce-l costa atunci pe Davidson să-şi reamintească momentul când zăcuse, privindu-i, pentru prima dată, pe omuleţii verzi, nu de sus, ci de jos?

— Eram pe spate.

— Capul era dat înapoi, sau răsucit într-o parte?

— Nu ştiu.

— Încerc să stabilesc un lucru, căpitane, un lucru care ar putea explica motivul pentru care Selver nu te-a ucis, cu toate că te ura şi cu toate că, cu câteva ore mai devreme, participase la uciderea a două sute de oameni. M-am întrebat dacă nu cumva, întâmplător, ai fost în vreuna din poziţiile care, atunci când sunt adoptate de Athsheeni, îi opresc pe oponenţii lor să mai continue agresiunea.

— Nu ştiu.

Lyubov privi în jurul mesei; toate chipurile purtau expresii de curiozitate şi puţină tensiune.

— Aceste gesturi şi poziţii care opresc un act de agresiune ar putea avea o bază înnăscută, provenind dintr-un răspuns instinctiv de supravieţuire, însă ele sunt dezvoltate şi amplificate pe plan social, şi, desigur, însuşite. Cel mai puternic şi mai complet dintre ele este cel al poziţiei întins pe spate, cu ochii închişi, şi gâtul astfel întors încât să fie complet expus. Cred că un Athsheean aparţinând culturilor locale ar considera că este imposibil să rănească un inamic care adoptă această poziţie. Pentru a-şi elibera mânia, sau pornirea agresivă, va trebui să facă altceva... După ce te-au trântit, căpitane, nu cumva Selver a cântat?

— Ce să facă?

— Să cânte.

— Nu ştiu.

Blocaj. Nici o cale mai departe. Lyubov era gata să ridice din umeri şi să renunţe, când Cetianul întrebă:

— De ce, domnule Lyubov? Caracteristica dominantă a temperamentului

Cetian, altfel destul de aspru, era curiozitatea, o curiozitate inoportună şi infinită: Cetienii mureau fără regrete, curioşi să vadă ce urmează după moarte.

— Vedeţi, făcu Lyubov. Athsheenii folosesc un fel de cântat ritual, care înlocuieşte confruntarea fizică. Şi acesta este un fenomen social cu caracter general, care ar putea avea o bază fiziologică deşi este greu să stabileşti ceva „înnăscut" în fiinţele omeneşti. Primatele superioare de aici au adoptat, în unanimitate, duelul vocal dintre doi masculi, cu multe urlete şi fluierături; în cele din urmă, masculul dominant ar putea să-i dea celuilalt o palmă dar, de obicei, petrec o oră, sau cam aşa, încercând să răcnească cât mai tare. Chiar şi Athsheenii au remarcat asemănarea cu competiţiile lor cântătoare, care se desfăşoară tot numai între masculi; însă, după cum au constatat ei, în cazul lor nu-i vorba doar de o eliberare a tensiunii, ci de o formă de artă. Cântăreţul cel mai bun câştigă. M-am întrebat dacă Selver a cântat deasupra căpitanului Davidson şi, în acest caz, dacă a făcut-o pentru că nu putea ucide, sau pentru că a

preferat o victorie fără vărsare de sânge. Întrebările acestea au devenit, foarte importante.

— Doctore Lyubov, spuse Lepennon, cât de eficace sunt aceste mijloace de deviere a agresiunii? Sunt universale?

— Printre adulţi, da. Aşa afirmă toate sursele mele şi, până alaltăieri, au fost verificate şi de observaţiile personale. Efectiv, violul, agresiunea violentă, crima nu există la ei. Au loc, bineînţeles, şi accidente. Mai sunt şi psihopaţi. Nu prea mulţi.

— Ce fac ei cu psihopaţii periculoşi?

— Îi izolează. Complet. Pe insulele mici.

— Athsheenii sunt carnivori? Vânează animale?

— Da, carnea este un aliment de bază.

— Minunat, făcu Lepennon şi pielea lui albă păli şi mai tare de încântare. O societate umană cu o barieră anti-război efectivă! Şi care este preţul, doctore Lyubov?

— Nu sunt sigur, domnule Lepennon. Poate schimbarea. Ei alcătuiesc o societate statică, stabilă şi uniformă. Nu au istorie. Perfect integraţi şi total lipsiţi de progres. Aţi putea spune că, aidoma pădurilor în care trăiesc, Athsheenii, au atins o stare de vârf. N-aş vrea însă să se înţeleagă că sunt incapabili de adaptare.

— Domnilor, toate astea sunt foarte interesante, dar într-un cadru de referinţă oarecum mai specializat, şi cumva în afara incidentului pe care încercăm să-l clarificăm aici...

— Nu, scuzaţi-mă, colonele Dongh, s-ar putea să dăm peste ceva interesant. Da, doctore Lyubov?

— Ei bine, mă întreb dacă nu cumva acum îşi dovedesc adaptabilitatea. Adaptându-şi comportarea după a noastră. După colonia pământeană, vreme de patru ani, s-au comportat cu noi aşa cum o fac între ei. În ciuda diferenţelor fizice, ne recunosc ca membri ai speciei lor, ca oameni. Cu toate acestea, noi nu le-am răspuns aşa cum ar fi trebuit s-o facă membrii speciei lor. Am ignorat răspunsurile, drepturile şi obligaţiile nonviolenţei. Am ucis, violat, împrăştiat şi înrobit băştinaşii, le-am distrus aşezările şi le-am tăiat pădurile. N-ar fi surprinzător ca ei să decidă că nu suntem oamenii...

— Şi astfel vă pot ucide ca pe animale, da, da, făcu Cetianul, apreciind logica.

Chipul lui Lepennon era însă acum încremenit, ca o piatră albă.

— Înrobiţi? întrebă el.

— Căpitanul Lyubov îşi exprimă propriile opinii şi teorii, interveni colonelul Dongh, teorii despre care trebuie să afirm că le consider eronate, iar noi doi am mai discutat despre aceste lucruri, deşi contextul actual nu este cel mai nimerit. Noi nu folosim sclavi. Unii dintre băştinaşi îndeplinesc un rol util în societatea noastră. Corpurile de Muncă ale Voluntarilor Autohtoni reprezintă o parte a tuturor taberelor temporare de aici. Personalul nostru este limitat, avem nevoie de lucrători şi folosim tot ceea ce putem, dar, cu siguranţă, relaţiile existente nu sunt de sclavie.

Lepennon se pregătea să vorbească, însă îl lăsă mai întâi pe Cetian, care întrebă doar atât:

— Câţi sunt din fiecare rasă?

— În momentul de faţă, 2641 de pământeni. Împreună cu Lyubov am apreciat populaţia hilfă locală ca fiind în jur de 3 milioane.

— Ar trebui să luaţi în considerare aceste statistici, domnilor, înainte de a altera tradiţiile localei exclamă Or cu un râs dezagreabil, însă perfect imitat.

— Suntem înarmaţi şi pregătiţi să rezistăm oricărui fel de agresiune din partea băştinaşilor, preciză colonelul. Totuşi, a existat un consens general, aprobat atât de primele Misiuni de Explorare, cât şi de echipa noastră de specialişti cercetători, condusă de căpitanul Lyubov, care ne-a asigurat ca Noii Tahitieni sunt o rasă primitivă, paşnică şi iubitoare de pace. Se pare că informaţia a fost eronată...

— Evident! îl întrerupse Or. Consideraţi specia umană ca fiind primitivă, paşnică şi iubitoare de pace, colonele? Nu. Dar ştiaţi că hilfii acestei planete sunt umani? Umani ca dumneata, sau ca mine, sau ca Lepennon... deoarece toţi provenim din aceeaşi rasă iniţială, Hainish?

— Ştiu că aceasta reprezintă o teorie ştiinţifică...

— Colonele, este vorba de fapte istorice...

— Nu sunt obligat să le accept ca reale, se înfierbântă bătrânul colonel, şi nu-mi place să mi se bage pe gât opiniile

altora. Adevărul este că aceşti creechi sunt înalţi de un metru, au o blana verde pe tot corpul, nu dorm şi din punctul meu de vedere nu sunt fiinţe omeneşti!

— Căpitane Davidson, rosti Cetianul, consideraţi hilfii băştinaşi ca fiind umani, sau nu?

— Nu ştiu.

— Aţi avut totuşi raporturi sexuale cu o femeie... soţia acestui Selver. Aţi putea avea raporturi sexuale cu o femelă animal?

— Dar dumneavoastră?

Privi la colonelul roşu la faţă, spre căpitanii livizi şi specialiştii încremeniţi. Pe faţă i se citea dispreţul.

— Nu aţi analizat lucrurile, hotărî el.

După standardele lumii sale, aceasta era o insultă brutală.

În cele din urmă, comandorul lui *Shackleton* găsi cuvintele care să-i salveze din tăcerea stânjenitoare.

— Ei bine, domnilor, tragedia de la tabăra Smith este evident legată de relaţiile colonie-băştinaşi şi nu reprezintă câtuşi de puţin un episod minor sau izolat. Asta trebuie să stabilim noi. Iar acesta fiind ultimul caz, putem să ne aducem contribuţia la uşurarea problemelor voastre. Scopul principal ai călătoriei noastre n-a fost să aducem aici două sute de fete, deşi ştiu că le aşteptaţi cu nerăbdare, ci să ajungem la Prestno, care trece prin nişte greutăţi pentru a da guvernului de acolo un ansiblu. Adică un transmiţător MCI.

— Ce? exclamă un inginer, pe nume Sereng.

De jur împrejurul mesei, toate privirile deveniseră atente.

— Cel pe care-l avem la bord este un prototip şi a costat cam cât venitul anual al unei planete. Bineînţeles, asta se întâmpla acum douăzeci şi şapte de ani, după timpul planetar, atunci când am părăsit Pământul. Astăzi se construiesc ansible mult mai ieftine; sunt și pe navele Flotei şi, cu timpul o navă robot sau cu oameni va sosi aici, aducând unul şi coloniei voastre. De fapt, dacă îmi amintesc bine, o navă pilotată de oameni se află deja pe drum şi va sosi aici peste 9, 4 ani-E.

— De unde ştiţi? întrebă cineva.

— De la ansiblu, zâmbi comandorul, cel pe care-l avem cu noi. Domnule Or, poporul dumitale a inventat aparatul, poate că-l puteţi explica celor de faţă, cărora termenul le este necunoscut.

Cetianul nu se clinti.

— Nu o să încerc să explic principiul de funcţionare al ansiblului, începu el. Efectul său poate fi prezentat însă foarte simplu: transmisia instantanee a unui mesaj la orice distanţă. Unul dintre elemente trebuie să se găsească pe un corp cu masă foarte mare pe când celălalt poate fi oriunde în cosmos. De la sosirea pe orbită, *Shackleton a* comunicat zilnic cu Terra, aflată acum la douăzeci şi şapte de ani-lumină. Mesajul nu are nevoie de cincizeci şi patru de ani pentru dus şi întors, aşa cum se întâmplă în cazul aparaturii electromagnetice. Se propagă instantaneu. Între planete nu mai există prăpastia timpului.

— De îndată ce am ieşit din dilatarea-timpului NAFAL în spaţio-temporalitatea planetară, aici, am sunat, ca să zicem aşa, acasă, continuă vocea moale a comandorului. Şi ni s-a spus ce s-a întâmplat în cei douăzeci şi şapte de ani în care am călătorit: Prăpastia timpului rămâne de netraversat pentru corpurile fizice, dar nu şi pentru informaţii. După câte vă puteţi da seama, lucrul acesta este tot atât de important pentru noi, ca specie interstelară, ca şi vorbirea la începutul evoluţiei. Efectul va fi acelaşi: posibilitatea apariţiei unei noi societăţi.

— Domnul Or şi cu mine am părăsit Pământul acum douăzeci şi şapte de ani, ca Delegaţi ai guvernelor noastre, Tau II şi Hain, vorbi Lepennon, cu un glas care continua să fie politicos, dar era lipsit de orice căldură. Când am plecat, oamenii discutau despre eventualitatea formării unei uniuni între planetele civilizate, acum, când comunicaţia era posibilă. Actualmente Liga Planetelor există. Mai precis, există de optsprezece ani. Domnul Or şi cu mine am fost numiţi Emisari ai Consiliului Ligii, aşa încât avem anumite puteri şi responsabilităţi inexistente în momentul părăsirii Pământului.

Cei trei de pe navă continuau să repete aceleaşi lucruri: existenţa unui mijloc de comunicare instantaneu, existenţa unui super guvern interstelar... Puteai să crezi, sau nu. Erau în cârdăşie şi minţeau. Ideea îi trecu prin minte lui Lyubov; o analiză şi hotărî că era o bănuială normală, dar lipsită de orice dovezi, aşa că o îndepărtă. Totuşi, o parte din ofiţerii obişnuiţi să-şi compartimenteze gândirea, specialişti în autoapărare, aveau s-o accepte, cu uşurinţa cu care se îndoise el. Ei credeau

că oricine pretinde brusc o nouă autoritate era fie un mincinos, fie un conspirator. Nu erau mai constrânşi decât Lyubov, care fusese învăţat să-şi ţină mintea deschisă, fie că o dorea, fie că nu.

— Trebuie să acceptăm toate acestea numai pe baza cuvântului dumitale, domnule? întrebă colonelul Dongh cu demnitate şi patos; deoarece şi el, prea rutinat ca să înţeleagă noul, ştia că nu trebuia să-i creadă pe Lepennon, Or şi Young, dar se temea.

— Nu, răspunse Cetianul. Nu-i vorba de aşa ceva. O colonie ca aceasta trebuia să creadă ceea ce-i comunicau navele aflate în trecere, sau mesajele radio depăşite ca timp. Acum nu mai trebuie să credeţi. Puteţi verifica. Vă vom da vouă ansiblul destinat lui Prestno. Putem face aşa ceva, avem avizul Ligii. Aviz primit, bineînţeles, prin ansiblu. Colonia voastră se află într-o situaţie dificilă. Mai dificilă decât mă aşteptam, judecând după rapoartele primite. Rapoartele respective sunt incomplete; v-au împiedicat fie cenzura, fie prostia. Acum însă veţi avea ansiblul ca să comunicaţi cu Administraţia Terrei; puteţi solicita dispoziţii, pentru a şti cum să procedaţi. Chiar vă recomand să faceţi imediat lucrul acesta, date fiind schimbările profunde care s-au petrecut, după plecarea noastră, în organizarea guvernului de pe Pământ. De acum nu mai există scuza acţionării pe baza unor ordine învechite; doar scuza ignoranţei, sau autonomiei iresponsabile.

Cetianul era acru şi, aidoma laptelui, rămânea acru. Domnul Or întrecea orice măsură şi comandorul Young ar fi trebuit să-l oprească. Dar putea oare? Care era rangul unui „Emisar al Consiliului Ligii Planetelor"? Care este, de fapt, şeful, se întrebă Lyubov, simţind şi el un fior de teamă. Durerea de cap îi revenise ca o constrângere, ca un cerc de fier peste tâmple.

Privi peste masă, către mâinile lui Lepennon, albe, cu degete prelungi, stânga aşezată peste dreapta, liniştite, pe lemnul simplu, lustruit, al mesei. Pielea albă era un defect pentru gustul estetic al lui Lyubov, condiţionat de standardele Pământului, dar nemişcarea şi puterea acelor mâini îl încântau. Pentru Hainish, se gândi el, civilizaţia constituia ceva normal. O cunoscuseră de atâta vreme. Trăiau viaţa social-intelectuală cu graţia unei pisici

vânând în grădină, cu siguranţa unui albatros urmărind valurile oceanului. Erau experţi. Niciodată nu trebuia să pozeze, să joace teatru. Erau ceea ce erau. Parcă nimeni nu se potrivea mai bine decât ei pielii omeneşti. Doar, poate, omuleţii verzi? Creechii deformaţi, pitici, supra-adaptaţi, stagnaţi, care erau tot atât de absoluţi, de deschişi, de senini ca şi ei...

***

Un ofiţer, Benton, îl întrebă pe Lepennon dacă el şi cu Or se aflau pe planetă ca observatori ai (aici ezită) Ligii Planetare, sau dacă pretindeau vreo autoritate în... Lepennon îl întrerupse politicos:

— Ne aflăm aici ca observatori, fără putere de decizie, numai de informare şi sugestie. Continuaţi să primiţi dispoziţii doar de la guvernul vostru de pe Pământ.

— Atunci, în esenţă, nu s-a schimbat nimic, observă uşurat colonelul Dongh.

— Aţi uitat ansiblul, îl opri Or. Vă voi instrui în modul lui de funcţionare, colonele, după această şedinţă şi atunci vă veţi putea consulta cu Administraţia Coloniilor.

— Deoarece problema este destul de urgentă, şi deoarece Pământul aparţine acum Ligii Planetelor, şi ar fi putut schimba oarecum Codul Colonial în ultimii ani, recomandarea domnului Or este binevenită. Ar trebui să le fim recunoscători domnilor Or şi Lepennon pentru hotărârea lor de a oferi coloniei ansiblul destinat lui Prestno. Decizia le-a aparţinut lor; eu pot numai s-o aplaud. Acum, mai rămâne de luat o hotărâre, iar pe aceasta trebuie s-o iau eu, orientându-mă după judecata voastră. Dacă vi se pare că există pericolul atacării coloniei de către băştinaşi, pot rămâne aici cu nava mea, o săptămână sau două, ca arsenal de apărare; de asemenea, pot evacua femeile. Nu sunt încă copii, aşa este?

— Aşa-i domnule, încuviinţă Gosse. 482 de femei.

— Bun, am spaţiu pentru 380 de pasageri; putem înghesui încă o sută în plus; masa suplimentară va mai adăuga încă un an călătoriei de întoarcere, dar asta-i situaţia. Din păcate, nu putem face mai mult. Trebuie să ne îndreptăm spre Prestno; după cum ştiţi, vecinul vostru cel mai apropiat, la 1, 8

ani-lumină. O să ne oprim aici la întoarcerea spre Terra, însă asta înseamnă cel puţin încă trei ani-E. Vă puteţi descurca?

— Da, răspunse colonelul şi ceilalţi îl îngânară. Acum suntem preveniţi şi n-o să ne mai prindă nepregătiţi.

— În mod analog, interveni Cetianul, băştinaşii mai pot rezista trei ani?

— Da, făcu colonelul.

— Nu, rosti Lyubov.

Urmărise expresia lui Davidson şi fusese cuprins de panică.

— Colonele? întrebă politicos Lepennon.

— Suntem aici de patru ani, iar băştinaşii înfloresc. Există loc pentru toţi şi, după cum vedeţi, planeta este subpopulată, iar Administraţia n-ar fi testat-o pentru colonizare, dacă n-ar fi fost aşa cum este. Dacă cineva s-a gândit să ne atace, nu ne va mai prinde nepregătiţi; am fost greşit informaţi asupra caracterului băştinaşilor, dar suntem puternic înarmaţi şi capabili să ne apărăm şi singuri; nu plănuim însă nici un fel de represalii. Lucru! acesta este strict interzis în Codul Colonial — deşi nu ştiu ce a mai adăugat guvernul cel nou — dar eu îl voi respecta pe cel pe care-l avem, ca şi până acum, iar el interzice în mod hotărât represaliile în masă sau genocidul. Nu vom trimite nici un mesaj după ajutor; la urma urmei, o colonie aflată la douăzeci şi şapte de ani-lumină de casă ar trebui să fie complet responsabilă, iar eu nu văd ce ar putea schimba MCI-ul ăla, dacă navele, oamenii şi materialul trebuie să călătorească tot cu viteza luminii. Vom continua să expediem lemnul spre casă şi să avem grijă de noi singuri. Femeile nu se găsesc în nici un fel de pericol.

— Domnule Lyubov? se răsuci Lepennon.

— Suntem de patru ani aici. Eu nu ştiu dacă populaţia nativă va mai supravieţui încă patru. În privinţa ecologiei, cred că Gosse mă va aproba dacă spun că am distrus în mod ireversibil sistemul de viaţă pe o insulă mare, că am făcut stricăciuni importante pe subcontinentul Sornol şi, dacă continuăm în acelaşi ritm cu defrişările, în zece ani putem transforma principalele ţinuturi locuibile în pustiuri. Vina nu aparţine conducerii coloniei, sau Biroului Forestier; ei, au respectat un

Plan de Dezvoltare elaborat pe Pământ, fără o cunoaştere exactă a planetei sau a locuitorilor ei.

— Domnul Gosse? întrebă glasul politicos.

— Ei bine, Raj, exagerezi puţin. Nu neg că Insulele Sterpe care au fost defrişate în ciuda recomandărilor mele, reprezintă o pierdere. Dacă într-o zonă se taie mai mult de un anumit procentaj din pădure, rădăcinile nu mai prind, domnilor, iar sistemul de rădăcini reprezintă principalul susţinător al solului; fără el solul se fărâmiţează şi dispare rapid, datorită eroziunii, vântului şi ploilor torenţiale. Totuşi, nu sunt de acord cu faptul că vina o poartă directivele noastre de bază, atât timp cât sunt respectate cu stricteţe. Ele s-au bazat pe studierea amănunţită a planetei. Aici, în Central, am reuşit urmând Planul; eroziunea este minimă şi terenul defrişat este perfect arabil. La urma urmei, a defrişa o pădure nu înseamnă să transformi o pădure într-un pustiu — poate doar din punctul de vedere al unei veveriţe. Nu putem prezice cu exactitate cum se vor adapta biosistemele native ale pădurii la noul peisaj: pădure-preerie-ogoare, prevăzut în Planul de Dezvoltare, dar ştim că există şanse bune pentru un procentaj mare de adaptare şi supravieţuire.

— Aşa a spus Biroul Exploatării Solului şi despre Alaska, pe timpul Primei Foamete, interveni Lyubov.

Avea gâtul uscat, aşa încât vocea i se auzi subţire şi răguşită. Sperase ca Gosse să-i sprijine.

— Câţi molizi Sitka ai văzut în viaţa ta, Gosse? Sau ulii de zăpadă? Sau lupi? Sau eschimoşi? Procentajul de supravieţuire al speciilor native din Alaska, la cincisprezece ani după Planul de Dezvoltare a fost de 0, 3 la sută. Acum este zero... Ecologia unei păduri, este ceva foarte delicat. Dacă pădurea piere, fauna poate muri şi ea. Cuvântul Athsheean pentru *lume* înseamnă şi *pădure.* Vă raportez, comandore Young, că deşi colonia s-ar putea să nu fie în pericol iminent, planeta este...

— Căpitane Lyubov, îl opri colonelul cel bătrân, asemenea rapoarte nu se fac de către ofiţeri specialişti ai statului major, către ofiţeri din alte ramuri ale serviciului, ci trebuie să se bazeze pe judecata ofiţerilor superiori din Colonie, iar eu nu mai pot tolera asemenea fapte.

Prins de propria lui izbucnire, Lyubov îşi ceru scuze şi încercă să pară calm. Dacă nu-şi pierdea calmul, dacă vocea nu-i tremura, dacă avea nervul.

— Mi se pare, urmă colonelul, că ai emis nişte opinii extrem de greşite în ceea ce priveşte caracterul paşnic şi neagresiv al băştinaşilor de aici, căpitane Lyubov, şi, pentru că ne-am bazat pe această apreciere expertă, ne-am lăsat descoperiţi la tabăra Smith. De aceea, cred că ar trebui să aşteptăm până ce un alt specialist în hilfi va avea timp să-i studieze deoarece, în mod evident, teoriile tale au fost, în cea mai mare parte, greşite.

Lyubov tăcu, primind observaţiile. Era bine ca oamenii de pe navă să vadă cu toţii cum vina era aruncată de pe unul pe altul, ca o castană fierbinte: cu atât mai bine. Cu cât arătau mai multe disensiuni, cu atât era mai probabil că Emisarii vor dori să le verifice şi să supravegheze totul. Şi el era vinovat; greşise. La dracu cu respectul faţă de mine însumi, se gândi Lyubov, atâta vreme cât oamenii pădurii au o şansă! — şi sentimentul umilirii şi sacrificiului său îl inundă cu atâta putere încât simţi lacrimi în ochi. Îşi dădu seama că Davidson îl privea. -Se îndreptă, rigid, cu sângele în obraji şi tâmplele zvâcnind. Blestematul de Davidson nu avea să râdă de el. Oare Lepennon şi Or nu-şi dădeau seama ce fel de om era Davidson şi câtă putere avea acolo, în comparaţie cu puterile lui Lyubov, „consultant", care erau pur şi simplu derizorii? Dacă coloniştii rămâneau nesupravegheaţi, numai cu o legătură radio, atunci masacrul de la tabăra Smith avea să devină, cu siguranţă, pretextul unor agresiuni sistematice împotriva băştinaşilor. Probabil, exterminarea bacteriologică. După trei ani şi jumătate, sau patru, *Shackleton* avea să revină pe Noul Tahiti, găsind o colonie umană înfloritoare şi nici un fel de Problemă Creeche. Absolut nimic. Ne pare rău de molimă, am luat toate precauţiile prevăzute în Cod, dar a fost pesemne vreo mutaţie, ei nu aveau imunitate, totuşi am reuşit să salvăm un grup, transportându-l în insulele New Falkland, în emisfera sudică, şi acolo trăiesc foarte bine, toţi şaizeci şi doi...

Conferinţa nu mai dură mult. La sfârşit, se ridică şi se întinse peste masă, spre Lepennon.

— Trebuie să-i spuneţi Ligii să facă ceva ca să salveze pădurile, şopti el, aproape neauzit, pădurile şi pe oamenii lor, trebuie, vă rog, trebuie...

Hainshul îl privi; ochii îi erau calmi, blânzi şi adânci. Nu spuse nimic.

CAPITOLUL IV

Era incredibil. Înnebuniseră cu toţii. Blestemata de planetă îi aiurise pe toţi, plimbându-i în ţara viselor, împreună cu creechii. Tot nu-i venea să creadă cele văzute la „conferinţă" şi la şedinţa ce urmase, nici dacă le-ar fi urmărit înregistrate pe peliculă. Comandorul unei nave a Flotei lingând cizmele unor umanoizi. Ingineri şi tehnicieni piuind şi guiţând înaintea unui aparat aiurit, prezentat de Cetianul Păros cu o grămadă de ifose, de parcă MCI-ul nu fusese anticipat teoretic, cu ani în urmă, de ştiinţa pământeană! Umanoizii furaseră ideea, o adaptaseră şi-i spuseseră „ansiblu", ca nimeni să nu-şi dea seama că, de fapt, era un MCI. Lucrul cel mai oribil fusese însă conferinţa, cu nebunul ăla de Lyubov aiurând şi plângând, şi cu colonelul Dongh lăsându-l să se dea în spectacol, lăsându-l să-l insulte pe Davidson, statul-major şi întreaga colonie în timp ce ăia doi străini, maimuţica sură şi uriaşul alb, stăteau şi rânjeau la oameni.

Fusese rău, destul de rău. Lucrurile nu se transformaseră în mai bine nici după plecarea lui *Shackleton.* Nu-i păsa că fusese trimis în tabăra din Noua Javă, sub comanda maiorului Muhamed. Colonelul trebuia să-l disciplineze; în realitate, bătrânul Ding Dong fusese probabil încântat de raidul lui Davidson pe insula Smith; raidul însemnase însă o încălcare a regulamentului şi Davidson trebuia să fie pedepsit. Perfect, aşa erau regulile jocului. Regulile nu prevedeau însă dispoziţiile care curgeau de-a valma din aparatul căruia îi ziceau ansiblu — noul lor zeu metalic de la statul-major.

Ordine de la Biroul Administraţiei Coloniale din Karachi: *Reducerea contactelor Pământeni-Athsheeni doar la cele propuse de băştinaşi.* Cu alte cuvinte, nu mai puteai intra în ţarcul creechilor pentru a cere voluntari la muncă. *Folosirea muncii voluntare nu este recomandată; folosirea muncii obligatorii este interzisă.* Şi alte chestii la fel... Atunci cum dracu să facă treabă? Pământul mai voia, lemnul sau nu? Continuau să trimită cargouri automate spre Noul Tahiti, nu? Câte patru pe

an, fiecare revenind la mama Terra cu buşteni în valoare de treizeci de milioane de neodolari: Sigur că tipii de la Dezvoltare voiau banii ăia, nu? Erau oameni de afaceri. Orice tâmpit îşi putea da seama că mesajele nu proveneau de la ei...

Statutul colonial al Planetei 41 — de ce nu-i mai spuneau Noul Tahiti? — *este reconsiderat. Până la adoptarea unor decizii, coloniştii trebuie să manifeste o deosebită atenţie în toate relaţiile cu băştinaşii... Este absolut interzisă utilizarea oricărui tip de arme, cu excepţia celor mici, folosite în autoapărare* — ca pe Pământ, numai că acolo oamenii nu aveau dreptul la absolut nici un fel de armă. Atunci, ce dracu' mai avea rost să vii, douăzeci şi şapte de ani-lumină, pe o planetă de frontieră, şi dup-aia să ţi se spună: Nu arme, nu napalm, nu bombe, nu, nu, staţi jos, băieţaşi, şi lăsaţi-i pe creechi să vă scuipe-n ochi şi să cânte, şi dup-aia să vă bage un cuţit în măruntaie şi să vă ardă tabăra, dar nu faceţi nici un rău micuţilor verzişori, nu, domnule!

Se *recomandă stăruitor o politică de evitare; sunt complet interzise agresiunile sau represaliile.*

De fapt, ăsta era miezul tuturor mesajelor şi orice cretin putea spune că nu era stilul Administraţiei Coloniale. Nu se puteau schimba într-atât în treizeci de ani. Erau oameni practici, realişti, care ştiau ce înseamnă viaţa pe planetele de frontieră. Pentru orice om care nu se ţicnise era limpede că mesajele „ansiblului" erau nişte falsuri. Poate că fuseseră implantate direct în maşină, un set întreg de răspunsuri la întrebările cele mai probabile, selectate de un computer. Inginerii afirmaseră că şi-ar fi dat seama; poate că aşa era. În acest caz, obiectul comunica într-adevăr instantaneu cu altă planetă. Planeta aceea nu era însă Pământul! Nici vorbă de aşa ceva! La celălalt capăt al firului nu erau oameni, ci străini, umanoizi. Cetiani, probabil, deoarece maşina era construită de ei, şi pentru că, erau nişte diavoli inteligenţi. Ei reprezentau tipul care s-ar fi zbătut pentru supremaţia interstelară. Bineînţeles, Hainshii erau în cârdăşie cu ei; toate chestiile alea, de ţi se rupea inima, din directive, erau în stilul lor. Nu-ţi puteai da seama care le era scopul; probabil că urmăreau slăbirea guvernului terran, implicându-l în afacerea asta cu „liga planetelor", până ce străinii ajungeau atât de puternici încât puteau prelua conducerea cu forţa. Planul lor în

legătură cu Noul Tahiti era însă uşor de întrevăzut. Aveau să-i lase pe creechi să-i extermine pe oameni. Legau mâinile oamenilor cu o grămadă de directive false emise de „ansiblu" şi lăsau să înceapă masacrul. Umanoizii se ajută între ei; şobolanii îi ajută pe şobolani. Iar colonelul Dongh înghiţise pilula. Intenţiona să respecte ordinele. Chiar îi spusese lui Davidson: „O să respect dispoziţiile statului major de pe Terra şi, pe Dumnezeul meu, Don, o să le respecţi şi tu, iar în Noua Javă o să-l asculţi pe maiorul Muhamed". Bătrânul Ding Dong era stupid, dar îl plăcea pe Davidson, şi acesta îl îndrăgea la rândul său. Nu i-ar fi putut asculta ordinele, dacă ele însemnau trădarea rasei umane înaintea unei conspiraţii străine, dar tot îi părea rău de bătrânul ostaş. Poate că era fraier, însă era loial şi curajos. Nu un trădător înnăscut, ca miorlăitul ăla de Lyubov. Dacă exista cineva pe care să dorească să-l vadă răpus de creechi, atunci acela nu putea fi decât marele Raj Lyubov, iubitorul de străini.

De fapt, unii oameni, în special asiaticii şi tipurile hindu, sunt trădători înnăscuţi. Nu toţi, doar unii. Alţii s-au născut salvatori. Pur şi simplu aşa au fost făcute lucrurile, să fii, de pildă, urmaşul unor eurafri, său să ai un fizic impunător; nu era ceva pentru care să-şi atribuie vreun merit. Dacă-i putea salva pe bărbaţii şi femeile din Noul Tahiti, avea s-o facă; dacă nu, oricum, avea să încerce.

Femeile reprezentau, într-adevăr, o chestiune care te râcâie. Le scoseseră din Noua Javă pe cele zece Colo existente, iar din Centralville nu se mai trimitea nimic în schimb. „Încă nu sunt condiţii sigure", explicau cei de la cartierul general. Cam nasol pentru trei tabere izolate... Ce se aşteptau să facă oamenii din tabără, dacă n-aveau voie să se atingă de femelele creeche, iar toate femeile adevărate erau pentru blestemaţii cei norocoşi din Central? Vor urma nişte scandaluri teribile... Nu putea totuşi să dureze prea mult; întreaga situaţie era prea aiurită ca să rămână aşa... Dacă nu începeau să revină la normal, acum, când *Shackleton* era plecat, atunci căpitanul D. Davidson avea să înceapă să muncească niţel în plus, ca să îndrepte lucrurile.

***

În dimineaţa zilei când plecase din Central, fuseseră eliberaţi toţi creechii. Se rostise un discurs măreţ şi nobil într-un amestec de graiuri stâlcite, deschiseseră porţile ţarcurilor şi-i lăsaseră afară pe toţi: hamali, săpători, bucătari, măturători, femei de serviciu, absolut pe toţi. Nu rămăsese niciunul. Unii dintre ei stătuseră cu stăpânii lor de la înfiinţarea coloniei, cu patru ani-E în urmă. Nu aveau însă pic de loialitate. Un câine, o maimuţă s-ar mai fi învârtit prin preajmă. Dar creaturile alea nu erau nici măcar *atât* de dezvoltate, erau aidoma şerpilor sau şobolanilor, cu doar suficient creier cât să se întoarcă şi să te muşte după ce le-ai dat drumul din cuşcă. Ding Dong o luase razna, dându-le drumul. Soluţia cea mai bună ar fi fost să-i trimită pe toţi pe Insulele Sterpe şi să-i lase acolo să crape de foame. Dongh însă, continua să fie îngrozit de perechea de umanoizi şi de cutia lor vorbitoare. Acum, dacă creechii sălbatici din Central aveau de gând să imite atrocitatea de la tabăra Smith, aveau la îndemână nenumăraţi recruţi dotaţi, care cunoşteau organizarea oraşului, rutinele, poziţia arsenalului, posturile de gardă şi toate celelalte. Şi dacă Centralville era incendiat, statul major putea, desigur, să fie încântat... De fapt, asta şi meritau... Lăsaseră, trădătorii să-i vrăjească, îi ascultaseră pe umanoizi şi ignoraseră sfaturile celor care ştiau cu adevărat ce înseamnă creechii.

Niciunul din tipii de la statul major nu se întorsese în tabără ca să găsească tăciuni, ruine şi corpuri arse, aşa cum i se întâmplase lui. Iar trupul lui Ok, găsit acolo unde măcelăriseră echipa de tăietori, avusese câte o săgeată înfiptă în fiecare ochi, arătând ca o insectă oribilă, care cercetează aerul cu antenele. Cristoase, nu putea să-l uite...

Totuşi, indiferent de ce spuneau falsele „directive", cei din Central nu insistau asupra ordinului cu „arme mici", pentru autoapărare. Aveau aruncătoare de flăcări şi mitraliere; cele 16 hopere mici erau dotate cu mitraliere şi rezervoare de napalm; cele cinci hopere mari aveau armament complet. Nu le trebuia însă armament greu. Era suficient să mergi cu un hoper deasupra unei zone defrişate şi să prinzi acolo o gaşcă de creechi, cu nenorocitele lor de arcuri şi săgeţi, să torni napalm peste ei, iar apoi să-i priveşti alergând de colo până colo în flăcări. Avea să fie grozav. I se înfiora puţin stomacul,

închipuindu-şi totul, aşa cum se întâmpla când îşi imagina o femeie, sau când îşi amintea cum fusese atacat de creechul Sam şi-i zdrobise mutra din patru lovituri consecutive. Cauza era memoria eidetică, plus o imaginaţie mai bogată decât la majoritatea oamenilor; nu era meritul lui, pur şi simplu aşa se născuse.

Un bărbat este, realmente şi pe de-a întregul, bărbat numai în clipa când posedă o femeie sau ucide un alt bărbat. Nu era ideea lui, o citise în nişte cărţi vechi, dar era plină de adevăr. De asta îi plăcea să-şi imagineze asemenea scene. Chiar dacă creechii nu erau totuna cu oamenii...

***

Noua Javă era cel mai sudic dintre ţinuturile mari, cu puţin la nord de ecuator. Şi de aceea avea o climă mai fierbinte decât Central sau Smith, care erau temperate. Mai fierbinte şi mai umedă. În Noul Tahiti ploua tot timpul în sezoanele ploioase, dar în regiunile nordice cădea un fel de bură fină şi liniştită, care nu te făcea să te simţi realmente ud sau înfrigurat. Aici însă ploaia curgea în rafale şi avea aspectul unei furtuni musonice în cursul căreia nu puteai nici măcar să ieşi din casă, ce să mai fie vorba de muncă... Ploaia putea fi oprită numai de un acoperiş solid sau, în lipsa acestuia, de către pădure. Blestemata de pădure era într-atât de deasă încât nu simţeai mare lucru dacă te aflai în interiorul ei. Bineînţeles, din picuratul frunzelor te udai din cap până în picioare, dar dacă în timpul furtunii intrai adânc în pădure, de abia îţi dădeai seama că bătea vântul; când ieşeai afară, bum! vântul te zbura de pe picioare, te umplea de lichidul roşu şi noroios, în care transformase ploaia solul, şi nu ştiai cum să te întorci mai repede în pădure; iar acolo, înăuntru, era întuneric, zăpuşeală şi te puteai rătăci cu uşurinţă.

În plus, comandantul, maiorul Muhamed, era un blestemat. În N. J. totul se făcea după litera cărţii: defrişatul în fâşii de un kilometru, culturile plantate pe fâşiile curăţate, plecările în Central se acordau prin rotaţie, fără preferinţe, halucinogenele erau raţionalizate, iar folosirea lor în timpul lucrului se pedepsea, şi altele, şi altele. Singurul lucru bun la Muhamed era că nu transmitea toată ziua mesaje la Central. Noua Javă era tabăra lui şi o conducea aşa cum voia el. Nu-i plăceau ordinele

de la statul major. Le respecta, nimic de zis, îi lăsase pe creechi să plece şi încuiase toate armele, cu excepţia pistolaşelor, imediat după ce fusese anunţat. Nu aştepta însă ordine sau sfaturi. Nici de la Central, nici de la altcineva. Era un tip autonom; ştia că el are dreptate. Asta era marea lui greşeală.

Când făcuse parte din statul major al lui Dongh, Davidson avusese, în câteva rânduri, ocazia să vadă dosarele ofiţerilor. Memoria lui neobişnuită reţinuse multe amănunte şi-şi reamintea, de pildă, că Muhamed avea coeficientul de inteligenţă 107, pe când al său era 118. Era o diferenţă de 11 puncte; desigur, nu-i putea spune asta bătrânului Moo, iar acesta nu-şi putea da seama, aşa că n-avea cum să-l convingă să-i dea ascultare. Moo credea că *el* ştie mai bine şi cu asta basta.

De fapt, toţi fuseseră cam scârboşi la început. Niciunul din N. J. nu ştia ceva despre atrocităţile de la tabăra Smith, atât doar că O.C.-ul taberei plecase cu o oră mai devreme spre Central, fiind astfel singurul supravieţuitor. Pusă sub o astfel de formă, informaţia bineînţeles suna groaznic. Aşa că înţelegea de ce, la început, îl priviseră ca pe un Iona sau, mai rău, ca pe un Iuda. Dar atunci când urmau să-l cunoască, aveau să înţeleagă mai bine. Aveau să-şi dea seama că, departe de a fi un dezertor sau un trădător, el luptase din greu ca să preîntâmpine trădarea în colonia Noul Tahiti. Şi aveau să înţeleagă că singurul mod în care planeta putea deveni un loc sigur pentru pământeni era exterminarea creechilor.

Nu era prea greu să răspândească mesajul acesta printre tăietori. Nu le plăcuseră niciodată şobolanii cei verzi, deoarece erau nevoiţi să-i îmboldească toată ziua la muncă şi să-i păzească noaptea; acum însă începeau să înţeleagă că creechii nu erau numai respingători, ci şi periculoşi. Când Davidson le povestise ce găsise în locul taberei, când le explicase cum cei doi umanoizi de pe nava Flotei îi zăpăciseră pe cei din statul major; când le arătase că masacrul pământenilor din Noul Tahiti nu era decât o părticică a conspiraţiei extraterestre îndreptate împotriva pământului; când le amintise cifrele seci şi clare, *două mii cinci sute* de oameni faţă de *trei milioane* de creechi... atunci ei începură într-adevăr să i se alăture.

Până şi Ofiţerul Controlului ecologic local era de partea lui. Nu ca bietul Kees, furios, săracul, că oamenii împuşcau Cerbi Roşii, împuşcat apoi el însuşi de creechii vicleni! Tipul ăsta, Atranda, îi ura pur şi simplu pe creechi. Ba era chiar sonat, dereglat bine; îi era teamă că tabăra avea să fie atacată de creechi şi se comporta ca o femeie care se teme să nu fie violată. Oricum, era folositor să-l aibă pe specialistul local de partea lui...

Nu avea rost să încerce să-l convingă pe O.C.; Davidson se pricepea la oameni şi pricepuse aproape imediat că ar fi fost inutil. Muhamed avea o gândire rigidă. De asemenea, avea o prejudecată împotriva lui Davidson, pe care nu şi-o putea înlătura; era ceva legat de afacerea de la tabăra Smith. Din câte scăpase faţă de Davidson, se înţelegea că nu-l considera un ofiţer demn de încredere.

Avea, în schimb, o completă încredere în sine, blestematul... Rigiditatea lui în conducerea taberei N.J. putea însă reprezenta un avantaj. Fiind o organizare strânsă, obişnuită să asculte ordinele, era mai uşor de preluat decât una mai liberă, plină de personaje independente, şi mai uşor de ţinut laolaltă ca o unitate pentru operaţiunile militare defensive, sau ofensive, atunci când avea să se afle el la comandă... Trebuia să preia comanda... Moo era un şef de tabără forestieră, nu un ostaş.

Davidson se strădui să-şi apropie mai mult pe câţiva dintre cei mai buni tăietori şi ofiţeri inferiori. Nu se grăbea. Când avu suficienţi oameni de încredere — o echipă de zece bărbaţi — ridică nişte obiecte din încăperea încuiată a bătrânului Moo, încăpere situată în subsolul plin cu jucării de război al Clădirii pentru Recreere, şi într-o duminică ieşiră să se joace prin pădure.

Cu câteva săptămâni în urmă, Davidson reperase oraşul creeche şi-l cruţase; îl păstrase pentru oamenii lui. Ar fi putut să se descurce şi singuri, dar era mai bine aşa. Capeţi senzaţia camaraderiei, a unei legături reale între bărbaţi. Intrau acolo în plină zi, şi-i umpleau cu napalm pe toţi creechii de afară, îi pârjoleau, apoi turnau motorină peste acoperişurile colibelor şi-i pârleau şi pe ceilalţi... Cei care încercau să iasă erau împroşcaţi cu napalm; asta era partea artistică, să aştepţi guzganii să iasă din bârlog crezând că au scăpat şi apoi să-i prăjeşti de sus până

jos, transformându-i în torţe. Blana lor verde pârâia extraordinar...

De fapt, nu era cu mult mai excitant decât vânătoarea de şobolani adevăraţi, singurele animale sălbatice rămase pe Pământul-mamă, dar avea totuşi ceva în plus; creechii erau mult mai mari decât şobolanii şi ştiai că pot riposta, deşi nu o făcură de data asta. Ba chiar în loc să fugă, unii dintre ei se aşezară pe jos şi rămaseră acolo, culcaţi pe spate, cu ochii închişi. Te scârbeau. Tipii ceilalţi credeau şi ei la fel şi unul dintre ei chiar vomită, după ce-i dădură foc unuia întins pe jos.

Duri ca toţi bărbaţii, nu cruţară nici măcar o femelă ca s-o violeze. Hotărâseră cu toţii, mai înainte, că ar fi fost aproape o perversitate. Creaturile alea puteau fi alcătuite ca femeile oamenilor, dar nu erau oameni şi era mai bine să se distreze ucigându-le şi rămânând *nepătat.* Toţi fuseseră de acord cu asta.

Fiecare îşi ţinu gura la întoarcerea în tabără, fără să se laude nici măcar faţă de prieteni. Erau bărbaţi, numai unul şi unul. La urechile lui Muhamed nu ajunse nici o vorbă despre expediţie. După câte ştia bătrânul Moo, toţi oamenii lui erau băieţi cuminţi, care tăiau buşteni şi se ţineau departe de creechi, da, domnule, şi putea fi convins de asta până când sosea ziua Z...

Deoarece creechii aveau să atace. Undeva. Aici, sau într-una din taberele de pe insula King sau Central. Davidson ştia asta. Era singurul ofiţer din întreaga colonie care ştia. Nu-şi atribuia vreun merit deosebit pentru asta, pur şi simplu ştia că are dreptate. Nimeni nu-l crezuse, cu excepţia celor din Noua Javă pe care avusese timp să-i convingă. Mai devreme sau mai târziu ceilalţi aveau să vadă că el avusese dreptate.

Avea dreptate.

CAPITOLUL V

Fusese un şoc să se întâlnească nas în nas cu Selver. Zburând înapoi spre Central revenind din satul de la poalele dealului, Lyubov încerca să decidă de ce fusese un şoc, să analizeze nervul care tresărise. La urma urmei, de obicei, nu te îngrozeşti de o întâlnire întâmplătoare cu un prieten bun...

Nu fusese uşor să capete invitaţia conducătoarei. Tuntar reprezentase principalul său loc de studiu toată vara; avea acolo câteva surse extraordinare de informaţii şi se găsea în termeni buni cu Culcuşul şi conducătoarea, care îl lăsaseră să observe şi să participe liber la viaţa comunităţii. Obţinerea unei invitaţii din partea ei, prin intermediul unor foşti sclavi care se găseau încă în preajmă, durase mult dar, în cele din urmă, ea încuviinţase, aprobându-i, conform noilor directive, „o întâlnire propusă de băştinaşi". Propria lui conştiinţă, mai degrabă decât colonelul, insistase în această privinţă. Dongh voise ca el să meargă. Era îngrijorat de Ameninţarea Creechilor. Îi spusese lui Lyubov să-i studieze, „să vadă cum reacţionau acum, când erau lăsaţi absolut singuri"... Spera să găsească o asigurare. Lyubov nu-şi dădea seama dacă raportul lui avea să-l liniştească sau nu pe colonel.

Pe distanţă de cincisprezece kilometri dincolo de Central terenul fusese defrişat, iar cioturile putreziseră toate; rămăsese acum o întindere posomorâtă de lăstare, ca nişte fire de păr sur în ploaie. Sub frunzele acelea începuseră să răsară arbuştii cei noi, oţetarii, plopii pitici şi sălciile, care aveau, la rândul lor, să protejeze mlădiţele. Lăsată în pace, în climatul acela ploios pădurea se putea regenera singură în treizeci de ani şi avea să recapete proporţiile anterioare peste încă o sută de ani. Lăsată în pace...

Brusc, pădurea reîncepu — în spaţiu, nu în timp: sub elicopter, nuanţele infinite de verde ale frunzelor acopereau colinele domoale şi dealurile din nordul Sornolului.

Aidoma celor mai mulţi pământeni, pe Terra, Lyubov nu se plimbase niciodată printr-o pădure sălbatică şi nu văzuse un

desiş mai lung decât strada unui oraş. La început, pe Athshe se simţise oprimat şi deprimat în pădure, stupefiat de aglomerarea nesfârşită şi de incoerenţa trunchiurilor, ramurilor şi frunzelor veşnic verzui, sau cafenii în amurg. Amestecul nenumăratelor vieţi concurente, împingându-se şi ridicându-se, sus, spre lumină, tăcerea alcătuită din multe zgomote mărunte şi lipsite de înţeles, indiferenţa absolută a vegetaţiei faţă de prezenţa minţii omeneşti, toate acestea îl tulburaseră şi, aidoma celorlalţi, căutase luminişurile şi plaja. Dar încetul cu încetul, începuse să-i placă. Gosse îl tachina, spunându-i domnul Gibson; de fapt, Lyubov aducea într-adevăr cu un gibon, având faţa rotundă şi măslinie, braţele lungi şi părul deja sur; dar gibonii dispăruseră. Fie că-i plăcea, fie că nu, ca hilfer trebuia să meargă în pădure şi să-i caute pe hilfi: iar acum, după patru ani, se simţea sub copaci ca la el acasă, chiar mai bine decât în oricare altă parte. Începuseră, de asemenea, să-i placă denumirile date de locurile Athsheeni, cuvinte sonore din două silabe: Sornol, Tuntar, Eshreth, Eshsen — care era acum Centralville — Endtor, Abtan şi, mai presus de toate, Athshe care însemna şi Pădurea, dar şi Lumea. Aşa cum pământul, terra, tellus denumesc atât solul, cât şi planeta, două sensuri, totuşi unul singur. Pentru Athsheeni însă solul, pământul nu era locul unde se întorc morţii şi pe care trăieşte tot ce este „viu" substanţa planetei lor nu era pământul, ci pădurea. Pământeanul era din lut şi. praf roşu. Athsheeanul era din ramuri şi rădăcini. Statuetele pe care le făceau nu erau sculptate în piatră, ci numai în lemn.

Coborî hoperul pe un tăpşan micuţ, în nordul oraşului, şi intră, trecând pe lângă Culcuşul Femeilor. Mirosul specific unei aşezări Athsheene plutea pătrunzător prin aer, fum de lemn ars, peşte mort, ierburi aromate şi sudoare. Atmosfera unei case subterane dacă un pământean ar fi putut intra în ea, era grea, predominând în CO_2. Lyubov petrecuse multe ore stimulatoare intelectual chircit şi sufocându-se în penumbra duhnitoare a Culcuşului Bărbaţilor din Tuntar. De data aceasta, însă, nu credea că avea să mai fie invitat să intre.

Desigur, cei din oraş auziseră de masacrul de la tabăra Smith, petrecut cu şase săptămâni în urmă. Aflaseră repede, deoarece

ştirile circulau rapid între insule, cu toate că nu atât de rapid încât să fie „o putere misterioasă de telepatie", cum le plăcea tăietorilor să creadă... Cei din oraş ştiau, de asemenea, că după masacrul din Centralville fuseseră eliberaţi o mie două sute de sclavi. Lyubov era de acord cu colonelul că băştinaşii puteau crede că al doilea eveniment fusese provocat de primul. Asta dădea „o impresie eronată", cum spunea Dongh, dar, probabil, nu era ceva prea important. Importantă era eliberarea sclavilor. Greşelile făcute nu puteau fi îndreptate, însă cel puţin nu se mai făceau. Puteau lua un start nou: băştinaşii — fără uimirea aceea dureroasă faţă de tratamentul animalic aplicat de „yeomeni" oamenilor; iar el — fără povara explicaţiilor şi gheara vinovăţiei iremediabile.

Ştiind acum că preţuiau candoarea şi simplitatea faţă de problemele care tulburau, sau înspăimântau se aştepta ca în Tuntar să i se vorbească despre lucrurile respective cu satisfacţie, sau justificări cu înţelegere, sau uimire. Dar nu se întâmpla aşa: nici unul nu-i spuse mare lucru.

Ajunsese după-amiaza târziu, totuna cu sosirea într-un oraş terran imediat după zorii zilei. Athsheenii dormeau — ca întotdeauna, părerea coloniştilor ignora fapte observabile — dar minimul lor fiziologic se situa între amiază şi 4 P.M., în timp ce la pământeni se situa de obicei, între 2 şi 5 A. M.; aveau un ciclu cu două maxime — al temperaturii mari şi al activităţii intense — care coincideau cu trecerile — noapte, zorile şi seara. Cei mai mulţi adulţi dormeau cinci sau şase ore pe zi, moţăind, pe când bărbaţii Visători dormeau numai vreo două ore din douăzeci şi patru; aşa încât, considerând atât moţăielile cât şi starea de vis drept „leneveli" se putea afirma că nu dormeau niciodată. Era mult mai uşor să spui aşa ceva decât să înţelegi ceea ce făceau de fapt... La sosirea lui în Tuntar, activităţile începeau iarăşi să se mişte după picoteala de după amiază.

Lyubov remarcă mulţi străini. Aceştia îl priviră, dar nu se apropiară; erau doar nişte prezenţe care mergeau pe alte poteci în penumbra stejarilor uriaşi. În cele din urmă recunoscu pe cineva, apropiindu-se, pe cărarea lui, verişoara conducătoare, Sherrar, o femeie bătrână, puţin importantă. Ea îl salută politicoasă, însă nu răspunse la întrebările sale despre

conducătoare şi ajutoarele ei: Egath, îngrijitorul livezii, şi Tubab, Visătorul. Conducătoarea era tare ocupată şi cine era Egath?, se referea poate la Geban… iar Tubab putea fi colo sau dincolo, sau nicăieri. Se lipi de Lyubov şi nimeni altul nu-i mai vorbi. Merse înainte, însoţit de băbuţă, şchiopătând, plângăreaţă şi verzuie, prin crângurile şi dumbrăvile Tuntarului, către Culcuşul Bărbaţilor.

— Au treabă acolo, rosti Sherrar.

— Visează?

— De unde să ştiu? Hai, Lyubov, vino să vezi… Ştia că hilferului îi plăcea să vadă diverse lucruri, dar nu ştia cu ce anume să-l atragă. Vino să vezi plasele de pescuit.

Pe lângă ei trecu o fată, una din Tinerele Vânătoare, şi-l privi: o privire neagră, o stare de animozitate aşa cum nu mai văzuse niciodată din partea vreunui Athsheean, decât poate de la vreun copilaş speriat de înălţimea şi de chipul lui spân. Fata aceea nu era însă înspăimântată.

— Bine, încuviinţă el, simţind că singura alternativă era supunerea.

Dacă într-adevăr Athsheenii căpătaseră — în cele din urmă — şi brusc — sentimentul duşmăniei de grup, atunci trebuia să o accepte pur şi simplu, să le arate că rămânea un prieten neschimbat, pe care se puteau bizui.

Cum puteau, totuşi, să-şi modifice, mentalitatea şi comportamentul atât de repede, şi după atât de multă vreme? Şi de ce? În tabăra Smith, provocarea fusese imediată şi intolerabilă: cruzimea lui Davidson îi putea împinge până şi pe Athsheeni la acte de violenţă. Însă oraşul acela, Tuntar nu fusese niciodată atacat de pământeni, nu suferise raiduri de recrutare a sclavilor şi nu-şi văzuse pădurea din jur tăiată sau arsă. El, Lyubov însuşi, fusese acolo — antropologul nu-şi poate lăsa întotdeauna umbra în afara tabloului pe care-l desenează — dar cu mai mult de două luni în urmă. Primiseră veşti din Smith, de la refugiaţi, foşti sclavi, care suferiseră în mâinile pământenilor şi voiau să vorbească despre cele întâmplate. Însă ce veşti îi puteau schimba pe ascultători în mod radical?…, când lipsa lor de violenţă era atât de înrădăcinată în ei, în cultura şi societatea lor dar şi mai jos, în subconştient, în aşa-zisa „vreme

a visului", şi poate chiar în fiziologia lor? Ştia că o cruzime atroce îl putea provoca pe un Athsheean să ucidă: văzuse acest lucru... o dată. Acum, trebuia să creadă că o comunitate ameninţată putea fi provocată, în mod similar, de agresiuni tot atât de intolerabile: aşa se întâmplase în tabăra Smith. Dar ca toate veştile şi zvonurile, indiferent cât de îngrozitoare şi înspăimântătoare să poată stârni o aşezare liniştită până la punctul în care locuitorii ei să acţioneze împotriva obiceiurilor şi ale raţiunii, renunţând complet la modul anterior de viaţă, asta nu mai putea crede. Psihologic, era imposibil. Lipsea ceva.

Bătrânul Tubab ieşi din Culcuş chiar când Lyubov ajunse acolo. Înapoia Visătorului venea Selver.

Acesta se târî prin uşa-tunel, se ridică şi clipi înaintea strălucirii soarelui, umbrit totuşi de frunzişul des. Înălţând ochii întâlni privirea lui Lyubov. Niciunul nu vorbi. Lyubov se simţea extrem de speriat.

Zburând spre casă, în hoper, şi analizând întâmplarea, gândi: De ce frică? De ce mi-a fost frică de Selver? O intuiţie care nu se poate dovedi, sau doar o analogie falsă? Oricum, era ceva iraţional. Între Selver şi Lyubov nu se schimbase nimic. Ceea ce făcuse Selver la tabăra Smith putea fi justificat şi chiar dacă n-ar fi putut să fie justificat, tot nu conta. Prietenia dintre ei era prea profundă ca să fie atinsă de îndoieli morale. Lucraseră din greu împreună; se învăţaseră unul pe celălalt, chiar mai mult decât în sensul literal, graiurile lor. Îşi vorbiseră fără rezerve. Iar dragostea lui Lyubov pentru prietenul său era sporită de recunoştinţa aceea pe care salvatorul o simte pentru cel a cărui viaţă a avut privilegiul să salveze.

Într-adevăr, până atunci nu-şi prea dăduse seama cât de profundă era prietenia sa faţă de Selver. Teama lui să fi fost de fapt teama că Athsheeanul, învăţând ce însemna ura de rasă, îl va respinge, în ciuda sincerităţii lui, şi-l va trata nu ca „tu", ci ca pe: „unul dintre ei"?

După privirea aceea lungă, Selver înaintase încet şi-l salutase pe Lyubov, întinzându-i mâinile.

Printre oamenii pădurii, atingerea era un canal principal de comunicaţie. La terrani, atingerea implică aproape întotdeauna ameninţare, agresiune; adeseori la ei nu există nici o deosebire

între strânsul oficial al mâinii şi mângâierile sexuale. Golul acela fusese umplut de Athsheeni cu nenumărate modalităţi de atingeri. Mângâierea ca semnal şi liniştire, era pentru ei tot atât de importantă ca pentru mamă şi copil, sau iubit şi iubită; însă semnificaţia gestului era socială, nu numai maternă şi sexuală. Făcea parte din limbajul lor. Era deci structurată, codificată, totuşi extrem de variabilă. „Îşi tot pun labele unii pe alţii", pufneau unii colonişti, incapabili să vadă în schimbul de atingeri altceva decât propriul lor erotism care, forţat el însuşi să se concentreze exclusiv pe sex, şi atunci frustrat şi reprimat, invadează şi otrăveşte orice plăcere senzuală, orice răspuns uman: victoria unui Eros orb şi ascuns, asupra mamei creatoare a tuturor oceanelor şi stelelor, a frunzelor copacilor, a gesturilor oamenilor, Venus Genetrix...

Selver înaintă, cu palmele întinse, dădu mâna cu Lyubov după obiceiul pământean, îi apucă ambele braţe cu o strângere uşoară deasupra coatelor. Nu trecea cu mult de jumătatea înălţimii pământeanului şi asta făcea ca toate gesturile să fie mai stângace, dar în atingerea mâinilor lui mici şi subţiri, acoperite cu blană verde, nu era nimic nesigur sau copilăros. Era o reasigurare. Primind-o, Lyubov se simţi fericit.

— Selver, ce noroc să te întâlnesc! Ţin foarte mult să vorbesc cu tine...

— Acum nu pot, Lyubov.

Vorbise blând, dar când îl auzi, speranţele lui Lyubov în legătură cu o prietenie nealterată, dispărură. Selver era schimbat. Se schimbase radical: din rădăcină.

— Pot să revin, se grăbi Lyubov, în altă zi şi să vorbesc cu tine? Este foarte important să...

— Astăzi plec de aici, spuse şi mai blând Selver, însă lăsă braţele şi privi într-o parte.

În felul acela era, literalmente, în afara atingerii. Politeţea cerea ca Lyubov să facă la fel, încheind conversaţia. Nu avea cui să se mai adreseze. Bătrânul Tubab nici măcar nu se uitase la el; oraşul îi întorsese spatele. Iar acum, Selver, care-i fusese prieten.

— Selver, poate crezi că între noi se ridică masacrul de la Kelme Deva. Nu-i aşa. S-ar putea să ne apropie şi mai mult. Iar

neamul tău a fost eliberat din ţarcurile sclavilor, aşa că nu ne mai desparte nici greşeala asta. Şi chiar dacă ne-ar despărţi... eu totuşi... eu am rămas acelaşi, Selver.

La început, Athsheeanul nu-i răspunse. Chipul său straniu, ochii mari şi afundaţi, trăsăturile pronunţate, stâlcite de cicatrice şi acoperite de blana scurtă şi mătăsoasă care îi urmărea, ascunzând în acelaşi timp, toate contururile, chipul acela refuza cu încăpăţânare să-l privească pe Lyubov. Apoi, brusc, se întoarse, parcă împotriva voinţei lui.

— Lyubov, n-ar fi trebuit să vii aici. Peste două nopţi să pleci din Central. Nu ştiu ce eşti tu. Ar fi fost mai bine dacă nu te-aş fi cunoscut niciodată...

Rostind aceste cuvinte, se întoarse şi se îndepărtă cu mersul unei feline, o licărire verde printre stejarii întunecaţi ai Tuntarului. Tubab îl urmă încetişor, continuând să nu-l privească pe Lyubov. O bură fină cădea fără zgomot peste frunzele stejarilor şi pe potecile înguste care duceau la Culcuş şi la râu. Puteai auzi ploaia doar ascultând cu atenţie, era o muzică mult prea complexă pentru a fi percepută de o singură minte, o coardă unică, fără de sfârşit, ce răsuna în întreaga pădure.

— Selver este un zeu, vorbi bătrâna Sherrar. Acum vino să vezi plasele de pescuit...

Lyubov o refuză. Ar fi fost lipsit de politeţe şi diplomaţie să mai rămână; oricum, nu-l trăgea inima.

Încercă să se convingă că Selver nu-l respinsese pe el, Lyubov, decât ca pământean. Nu conta. Nu mai conta.

Întotdeauna era neplăcut surprins să descopere cât de vulnerabile îi erau sentimentele, cât de mult îl durea să fie rănit. Tipul acela de sensibilitate adolescentină era ruşinos, ar fi trebuit să aibă o structură mai dură.

Cu blana argintată de stropii de ploaie, băbuţa suspină uşurată când Lyubov îşi luă la revedere. Pornind hoperul, zâmbi văzând-o cum ţopăia îndărăt, între copaci, cât putea de repede, ca o broscuţă care scăpase de un şarpe. Calitatea este o chestiune importantă, dar importantă este şi cantitatea, mai exact, mărimea relativă. Reacţia normală a adultului faţă de o persoană cu mult mai scundă poate fi una de aroganţă, de protejare, de superioritate afectivă, sau şicanatoare, dar,

indiferent de ceea ce este, va fi mai adecvată faţă de un copil decât faţă de un adult. Dacă persoana de mărimea unui copil era şi îmblănită, se declanşa un alt răspuns pe care Lyubov îl denumise: Reacţia Ursuleţul. Deoarece Athsheenii foloseau atât de mult mângâierile, manifestarea nu era nelalocul ei, dar motivul rămânea suspect. În cele din urmă apărea inevitabila Reacţie Monstrul, îndepărtarea de tot ceea ce nu seamănă cu oamenii.

Dincolo de toate acestea, rămânea faptul că Athsheenii, ca şi pământenii, erau uneori pur şi simplu, caraghioşi. Unii dintre ei aduceau cu nişte broscuţe, bufniţe sau omizi. Sherrar nu era prima despre care Lyubov remarcase că arăta caraghioasă din spate...

Ăsta e unul dintre necazurile coloniei, se gândi el, în vreme ce hoperul se ridică în văzduh şi Tuntar dispăru înapoia stejarilor. Noi nu avem bătrâne. Nici bătrâni, cu excepţia lui Dongh, care abia a trecut de şaizeci de ani. Bătrânele se deosebesc însă de oricine, ele spun ceea ce gândesc. Athsheenii sunt guvernaţi, în măsura în care se poate vorbi de un guvernământ, de către bătrâne. Intelectul aparţinea bărbaţilor, politica femeilor, iar etica ambelor sexe: acesta era aranjamentul de pe Athshe. Interesant, şi cu rezultate... În cazul lor. Visez ca Administraţia să trimită şi vreo două bunicuţe laolaltă cu fetişcanele fertile şi cu sâni tari. De pildă, fata pe care am avut-o noaptea trecută era foarte drăguţă, pricepută în pat şi cu inima bună, însă, Dumnezeule, abia peste patruzeci de ani va spune ceva unui bărbat... Cu toate acestea, dincolo de gândurile lui despre femei, tinere sau bătrâne, şocul întâlnirii persista: intuiţie sau recunoaştere?

Trebuia să se mai gândească, înainte de a raporta statului major.

Selver. Ce se întâmpla cu Selver?

Desigur, pentru Lyubov, Selver era un personaj cheie. De ce? Pentru că-l cunoştea bine, sau datorită forţei din personalitatea lui, pe care Lyubov nu o apreciase niciodată în mod conştient?

Ba o apreciase: îl considerase pe Selver foarte devreme, ca pe o persoană deosebită. Pe atunci era „Sam", ordonanţă la trei ofiţeri care împărţeau aceeaşi baracă. Lyubov şi-l aminti pe

Benson lăudându-se ce creeche grozav aveau, acolo o nimeriseră din plin.

Mulţi Athsheeni, în special Visătorii din Culcuşuri, nu-şi puteau modifica somnul de tip policiclic pentru a coincide cu cel pământean. Dacă dormeau ca pământenii, noaptea, asta îi împiedica să mai aibă RME-ul, sau somnul paradoxal, al cărui ciclu de 120 de minute le dirija viaţa, atât ziua cât şi noaptea, şi care nu se putea potrivi cu ziua de lucru pământeană. După ce învăţai să visezi complet treaz, pentru a-ţi balansa integritatea mintală nu pe muchia îngusta a raţiunii ci pe suportul dublu, pe talerele delicate ale raţiunii şi visului, după ce învăţai asta, n-o mai puteai uita, aşa cum nu poţi uita să gândeşti... De aceea, majoritatea bărbaţilor deveniseră ciudaţi, ameţiţi, retraşi, chiar catatonici. Femeile, uluite şi siluite, se comportaseră cu docilitatea posacă a celor recent înrobiţi. Cel mai bine se descurcaseră ne-Visătorii şi unii dintre Visătorii tineri: se adaptaseră, muncind din greu în taberele forestiere sau devenind slujitori inteligenţi. Sam fusese unul din aceştia — un servitor eficient, bucătar, spălător casă, majordom şi ţap ispăşitor pentru cei trei stăpâni ai săi. Învăţase cum să fie invizibil. Lyubov îl împrumutase ca sursă de informaţii etnice şi, printr-o afinitate de gândire şi temperament, îi câştigase imediat încrederea. Găsise în el sursa ideală de informaţii, cunoscător al obiceiurilor poporului său, sesizându-le semnificaţiile şi gata să le explice, să se facă înţeles de Lyubov, astupând prăpastia dintre două graiuri, două culturi, două specii ale genului Om.

Vreme de doi ani, Lyubov călătorise, studiase, discutase, observase, dar nu reuşise să găsească cheia care să-i deschidă calea spre mintea Athsheeană. Nu ştia nici măcar unde era zăvorul. Studiase obiceiurile de somn ale Athsheenilor şi descoperise că, aparent, nu aveau aşa ceva. Lipise nenumăraţi electrozi pe nenumărate ţeste acoperite cu blană verde, dar nu reuşise să găsească vreun înţeles în figurile familiare, curbele şi sinusoidele, alfa, beta şi teta care apăreau pe imprimante. În cele din urmă, Selver îl făcuse să înţeleagă semnificaţia cuvântului „vis", care era totuna cu cuvântul „rădăcină", oferindu-i astfel cheia împărăţiei oamenilor pădurii. Făcându-i EEG-ul văzuse pentru întâia oară, şi înţelesese, impulsurile

extraordinare ale unui creier care intra în starea de vis, nici treaz, nici dormind, o situaţie asemănătoare cu visul din somnul pământenilor — dar aşa cum Parthenonul se aseamănă cu o colibă din lut: acelaşi lucru în principiu, dar adăugând complexitatea, calitate şi control.

Atunci, ce mai era?

Selver ar fi putut scăpa. La început fusese valet, apoi (prin una din puţinele relaţii ale lui Lyubov) Ajutor Ştiinţific, închis însă noaptea laolaltă cu ceilalţi creechi în ţarc (Locuinţele Personalului Muncitor Voluntar Autohton).

— O să te duc la Tuntar, să lucrăm acolo, îi spusese Lyubov la a treia lor discuţie, de ce Dumnezeu să rămâi aici?

— Soţia mea, Thele, este în ţarc, răspunse Selver.

Lyubov încercase s-o elibereze, dar femeia lucra la bucătăria statului major şi sergenţii care răspundeau de bucătărie detestau orice intervenţie din partea ofiţerilor. Lyubov trebuia să fie foarte prudent, pentru ca ei să nu se răzbune pe femeie. Ea şi cu Selver păreau gata să aştepte, răbdători, până la un prilej de evadare, sau până la eliberarea lor. Masculii şi femelele creeche erau strict separaţi în ţarcuri — de ce?, nimeni nu părea să ştie — iar soţii se vedeau rareori. Lyubov reuşise să le aranjeze câteva întâlniri în baraca lui, situată în capătul nordic al oraşului. Întorcându-se de la o asemenea întâlnire, Thele fusese văzută de Davidson, care se pare că rămăsese impresionat de graţia şi delicateţea ei. În aceeaşi noapte, o adusese în locuinţa lui şi o batjocorise.

Femeia murise pesemne în timpul actului; aşa ceva se mai întâmplase datorită diferenţelor fizice; sau, poate, ea încetase voit din viaţă. Ca şi unii pământeni, Athsheenii posedau capacitatea de a-şi curma viaţa în mod voluntar. Oricum, Davidson o ucisese. Nu era ceva ieşit din comun. Ieşită din comun fusese reacţia lui Selver, a doua zi după moartea ei.

Lyubov ajunsese acolo abia la sfârşit. Îşi reamintea zgomotele; el alergând pe Strada Principală sub soarele fierbinte; praful, cercul de bărbaţi. Totul durase numai vreo cinci minute, suficient pentru o luptă pe viaţă şi pe moarte. Când ajunsese, Selver era orbit de sânge, un fel de jucărie înaintea lui Davidson, ridicându-se totuşi şi atacându-l, nu cu o furie

devastatoare, ci cu o disperare inteligentă. Revenea mereu. În cele din urmă, Davidson se speriase de persistenţa aceea teribilă; doborându-l cu o laterală, înaintase, ridicând bocancul ca să-l termine. În clipa aceea, Lyubov trecuse printre oameni. Oprise lupta (oricâtă sete de sânge avuseseră cei zece sau doisprezece privitori, erau acum mai mult decât mulţumiţi şi-l sprijiniseră când îi strigase lui Davidson să se oprească); de atunci, avea să-l urască pe Davidson şi să fie urât de acesta, pentru că intervenise între ucigaş şi victima lui.

Lyubov îl ridicase pe Selver, o greutatea neglijabilă, în braţe. Chipul mutilat era lipit de cămaşa lui şi sângele o îmbibase, ajungându-i până la piele. Îl dusese la el acasă îi îndreptase mâna ruptă, îi aranjase faţa cum se pricepuse, îl culcase în propriul lui pat şi, noapte de noapte, încercase să-i vorbească, să-l scoată din disperarea durerii şi ruşinii. Bineînţeles, era contrar regulamentului.

Nimeni nu-i pomenise nimic de regulament. Nu era necesar s-o facă. Ştia că, oricum, îşi anula orice favoare pe care o avusese vreodată din partea ofiţerilor coloniei.

Fusese atent să se menţină de partea majorităţii cartierului general, obiectând numai la cazurile de brutalitate extremă împotriva băştinaşilor, folosind convingerea, nu înfruntarea, şi conservându-şi rămăşiţa de putere şi influenţă care îi mai rămăsese. Nu putea opri exploatarea Athsheenilor. Era mult mai rău decât se aşteptase, dar nu putea face mare lucru, aici şi acum. Poate că, după călătoria de cincizeci şi patru de ani, rapoartele lui către Administraţia şi Comitetul asupra Drepturilor aveau să aibă vreun efect: Terra putea chiar să decidă că politica unei Colonii Deschise pe Athshe era o greşeală. Mai bine cu cincizeci şi patru de ani mai târziu, decât niciodată. Dacă pierdea îngăduinţa superiorilor de aici, i s-ar fi cenzurat sau anulat rapoartele, şi atunci n-ar mai fi rămas nici o speranţă.

Acum era însă prea furios ca să-şi menţină strategia. La dracu cu ceilalţi, dacă insistau să vadă În grija acordată de el unui prieten, o insultă la adresa Pământului-mamă şi trădarea coloniei! Dacă îl etichetau drept „iubitor de creechi", cu greu mai putea fi de ajutor Athsheenilor; dar dincolo de vindecarea lui, Selver nu-şi putea închipui un câştig imediat. Nu poţi salva

un popor, vânzându-ţi prietenul. Înfuriat de rănile superficiale provocate de Selver, precum şi de intervenţia lui Lyubov, Davidson povestise peste tot că voia să termine cu creechul cel rebel; cu siguranţă că s-ar fi ţinut de cuvânt, dacă i se oferea ocazia. Timp de două săptămâni, Lyubov stătu zi şi noapte cu Selver, apoi îl scoase din Central şi-l duse într-un oraş de pe coasta de vest, Broter, unde avea rude.

Nu exista vreo sancţiune pentru complicitate la evadarea sclavilor deoarece, oficial, Athsheenii nu erau sclavi: formau Personalul de Muncă Voluntară Autohton. Lyubov nu fusese nici măcar mustrat. Ofiţerii de carieră nu mai aveau însă pic de încredere în el, până şi colegii din Serviciul Special, exobiologul, coordonatorii agrari şi forestieri, ecologii, îl făcuseră, în felurite chipuri, să înţeleagă că acţionase fără judecată, exaltat sau prosteşte.

— Credeai că aici venim la un picnic? îl întrebase Gosse.

— Nu. N-am crezut aşa ceva, răspunsese Lyubov morocănos.

— Nu înţeleg cum un hilfer se poate ataşa de o Colonie Deschisă. Ştii că cei pe care-i studiezi vor nimeri în jug şi, probabil, vor dispare. Asta este ceva în natura omului şi trebuie să înţelegi că n-o poţi schimba. De fapt, de ce mai vii să asişti la toate? Eşti masochist?

— Nu ştiu ce înseamnă „natura omului". Poate faptul că lăsăm în urmă descrieri a ceea ce distrugem face parte din natura omului... E oare mai plăcut pentru un ecolog?

Gosse ignorase întrebarea.

— Bine, atunci continuă-ţi descrierile, dar nu te mai băga în măcel. Un biolog care studiază şobolanii nu începe să-şi salveze şobolanii preferaţi.

Aici, Lyubov explodase. Înghiţise prea multe.

— Nu, sigur că nu, se pornise el. Una este un şobolan preferat şi alta este un prieten. Selver este prietenul meu. De fapt, este singurul om de pe planeta asta pe care îl consider prieten.

Afirmaţia aceea îl duruse pe sărmanul moş Gosse, care voia să-i fie ca un tată lui Lyubov şi nu făcuse nimănui nici un rău. Totuşi, o urmă de adevăr exista. Iar adevărul vă va face liberi... Îmi place Selver, îl respect; l-am salvat; am suferit împreună cu el; m-am temut pentru el. Selver este prietenul meu.

Selver este un zeu.

Aşa spusese băbuţa cea verde, de parcă toţi ştiau lucrul acesta, fără nici o intonaţie, ca şi cum ar fi zis: Cutărică este vânător. „Selver sha'ab." De fapt, ce însemna *„sha'ab"?* În Limba Femeilor, graiul obişnuit al Athsheenilor, multe cuvinte proveneau din Limba Bărbaţilor — aceeaşi în toate aşezările — şi deseori cuvintele acelea nu erau alcătuite numai din două silabe, ci şi din două înţelesuri. Erau monezi: faţa. şi reversul. *Sha'ab* însemna zeu, sau entitate universală, sau fiinţă puternică; mai avea şi un alt înţeles, cu totul diferit, însă Lyubov nu şi-l mai amintea. Aici ajunsese cu gândurile când sosi acasă, şi căută în dicţionarul întocmit de el şi Selver, după patru luni de muncă istovitoare, dar armonioasă. Bineînţeles: *sha'ab,* translator.

Era aproape prea la ţanc, prea nimerit.

Cele două înţelesuri aveau vreo legătură? Adeseori aveau, însă nu atât de des încât să constituie o regulă. Dacă un zeu era un translator, ce traducea el? Într-adevăr, Selver era un interpret priceput, dar priceperea lui îşi găsise expresie numai prin apariţia unui limbaj cu adevărat nou şi necunoscut: cel al pământenilor. Oare un *sha'ab* era cel care traducea graiul viselor şi al filozofiei, Limba Bărbaţilor, în limbajul de zi cu zi? Lucrul acesta îl puteau face toţi Visătorii. S-ar fi putut ca Selver să traducă în viaţă experienţa centrală a viziunii: să servească drept legătură între cele două realităţi, considerate agale de către Athsheeni, vremea visului şi vremea lumii, între care existau relaţii: vitale, totuşi obscure. O legătură: cineva care poate rosti cu glas tare percepţiile subconştientului. „Vorbitul" graiului înseamnă acţiune. Ceva nou. Schimbă, sau este schimbat, radical, din rădăcină. Pentru că rădăcina este visul.

Iar translatorul este zeul. Selver adusese un cuvânt nou în graiul poporului său. Făcuse o faptă nouă. Cuvântul, fapta: omorul. Numai un zeu putea conduce un nou-venit atât de uriaş cum era Moartea peste podul dintre lumi.

Învăţase oare să-şi ucidă semenii din visele lui de mânie şi neputinţă, sau din faptele nevisate ale străinilor? Vorbea graiul său, ori pe cel al căpitanului Davidson? Ceea ce se părea că se ridica din rădăcina suferinţelor lui, exprimând modificarea

propriei sale fiinţe, putea, de fapt, să fie o infecţie, o molimă necunoscută, care în loc să facă din rasa lui oameni noi avea să-i distrugă.

Nu stătea în caracterul lui Lyubov să gândească: „Ce pot face eu aici?" Caracterul şi educaţia îl determinau să nu se amestece în treburile altora. Treaba lui era să afle ce făceau alţii, iar înclinaţia sa era să-i lase în pace. Prefera să fie luminat, în loc să lumineze, să caute faptele, şi nu Adevărul. Dar chiar şi sufletul cel mai lipsit de misionarism, doar dacă nu pretinde absenţa emoţiilor, se găseşte uneori înaintea alegerii între angajare şi uitare. „Ce fac eu?" devine brusc: „Ce facem noi?" şi apoi: „Ce trebuie să fac eu?".

Ştia că ajunsese la o asemenea răscruce, totuşi nu înţelegea limpede de ce, sau ce alternative i se ofereau.

În momentul acela, nu putea face nimic în plus pentru a îmbunătăţi şansele de supravieţuire ale Athsheenilor; Lepennon, Or şi ansiblul realizaseră mai mult decât sperase el să obţină în timpul vieţii sale. Administraţia de pe Terra se exprima clar în fiecare comunicaţie prin ansiblu, iar colonelul Dongh le îndeplinea conştiincios, deşi ofiţerii şi şefii echipelor de lucru îl presau să ignore ordinele. Era un ofiţer loial; şi apoi *Shackleton* avea să revină pentru a observa şi raporta cum erau îndeplinite dispoziţiile. Acum, când exista ansiblul, acea *machina e machina,* rapoartele către casă însemnau dispariţia vechii şi plăcutei autonomii coloniale şi a răspunderii pentru orice lucru făcut. Nu mai exista o limită a erorii de cincizeci şi patru de ani. Politica nu mai era statică. O decizie luată de Liga Planetelor putea duce la restrângerea coloniei pe un singur Ţinut la interzicerea defrişărilor sau la aprobarea exterminării băştinaşilor... Din ordinele seci ale Administraţiei nu se putea însă ghici modul de lucru al Ligii, sau orientarea acesteia. Dongh era îngrijorat de multiplele posibilităţi viitoare, dar lui Lyubov îi plăceau. Viaţa există prin diversitate, iar acolo unde este viaţă este şi speranţă, aceasta era concluzia filozofiilor lui, o concluzie destul de modestă, de altfel.

Coloniştii îi lăsau în pace pe Athsheeni, fiind, la rândul lor, lăsaţi în pace. Era o situaţie sănătoasă, ce. nu trebuia modificată în mod inutil. Singurul lucru care ar fi putut s-o modifice era frica.

Deocamdată, era posibil ca Athsheenii să fie încă bănuitori şi plini de resentimente, dar nu temători. Cât despre panica declanşată în Centralville la auzul masacrului din tabăra Smith, nu se întâmplase nimic care să o renască. De atunci, nici un Athsheean nu mai arătase, nicăieri, vreo urmă de violenţă; şi, odată ce dispăruseră sclavii, creechii se topiseră prin pădurile lor, dispărând şi iritarea constantă a xenofobiei. În sfârşit, coloniştii începeau să se relaxeze.

Dacă Lyubov ar fi raportat întâlnirea cu Selver, în Tuntar, Dongh şi alţii s-ar fi alarmat. Puteau chiar insista asupra încercării de capturare a lui Selver pentru a fi judecat. Codul Colonial interzicea condamnarea unui membru al unei societăţi planetare după legile altei societăţi, dar Curtea Marţială trecea peste asemenea amănunte. Îl puteau judeca, condamna şi împuşca pe Selver. Cu Davidson adus din Noua Javă, ca martor. Ah, nu, făcu Lyubov, lăsând dicţionarul pe un raft ticsit. Ah, nu, repetă el şi nu se mai gândi la asta. În felul acesta, luase hotărârea fără să-şi dea seama.

A doua zi, prezentă un raport scurt. Afirma că Tuntar îşi continua ocupaţiile cotidiene, iar el nu fusese alungat sau ameninţat. Era un raport liniştitor, şi cel mai fals pe care-l redactase vreodată Lyubov. Omitea toate amănuntele semnificative: neapariţia conducătoarei, refuzul lui Tuntar de a-l saluta, numărul mare de străini din oraş, expresia tinerei vânătoare, prezenţa lui Selver... Desigur, acest ultim lucru fusese omis în mod intenţionat, altfel însă, raportul era destui de exact, gândi el; nu pomenise nimic de impresiile personale, aşa cum trebuie să facă orice cercetător. În timp ce scria raportul, îl apucase o migrenă teribilă, care sporise după ce-l predase.

În noaptea aceea visă multe lucruri, dar dimineaţa nu şi le mai aminti. În a doua noapte după vizita în Tuntar se trezi şi, în urletele isterice ale sirenelor de alarmă şi în bubuiturile exploziilor, înţelese, în sfârşit, ceea ce nu voise să recunoască.

În tot Centralville el era singurul om neluat prin surprindere. În clipa aceea ştiu ce era: un trădător.

Cu toate acestea, nici acum nu înţelegea în mod clar că era vorba de un atac al Athsheenilor. Teroarea nopţii era atotcuprinzătoare.

Baraca lui fusese ignorată, izolată de celelalte printr-un gard; grăbindu-se să iasă, se gândi că poate fusese protejată de copacii din jur. Centrul oraşului era incendiat. Până şi cuibul de piatră al cartierului general ardea, flăcările pornind dinăuntru, ca o vatră năruită. Ansiblul, legătura cea preţioasă se afla înăuntru. Se mai zăreau focuri în direcţia heliportului şi a Câmpului. De unde făcuseră rost de explozive? Cum izbucniseră toate focurile simultan? Pe ambele părţi ale Străzii Principale ardeau toate casele, construite din lemn; trosnetele flăcărilor erau teribile. Lyubov alergă spre incendii. Peste tot, pe jos, era numai apă; la început crezu că provenea de la vreun rezervor spart, apoi îşi dădu seama că, în vreme ce casele ardeau conducta de la râul Menend curgea în mod inutil pe sol. Asta cum o făcuseră? Existau paznici mereu, la Câmp, paznici în jeepuri... Împuşcături: rafale, clănţănitul unei mitraliere. De jur împrejurul lui Lyubov alergau siluete mărunte, dar el nu ţinea seama de ele. Ajunsese acum lângă o casă şi zări o fată care stătea în prag, cu focul lingând-o pe spate, însă cu cale liberă înainte. Fata nu se mişca. O strigă, apoi traversă curtea în fugă şi-i smulse mâinile de pe canaturile uşii, de care se agăţa cu disperare, trăgând-o şi încercând s-o calmeze:

— Haide, bombonico, haide.

Ea îl urmă, dar nu îndeajuns de repede. Pe când traversau curtea, faţada primului etaj, arzând pe dinăuntru, se prăbuşi încet înainte, împinsă de bârnele acoperişului. Cioturile şi aşchiile zburară ca nişte schije; o bucată de lemn îl izbi pe Lyubov, azvârlindu-l într-o parte. Căzu cu faţa în jos într-o baltă de noroi ce sclipea sub flăcări. Nu văzu o vânătoare mică şi verde care sări la fată, o târî de păr şi-i reteză gâtul. Nu mai zări nimic.

CAPITOLUL VI

În noaptea aceea nu s-a cântat nici un cântec. Au fost numai ţipete şi tăceri. Când navele zburătoare au luat foc, Selver exultă şi-l podidiră lacrimile, dar nu scoase nici un cuvânt. Tăcut, cu aruncătorul de flăcări în braţe, se întoarse pentru a-şi conduce oamenii în oraş.

Fiecare grup din vest şi nord era condus de un fost sclav, care-i slujise pe yeomeni în Central şi cunoştea drumurile şi clădirile.

Majoritatea celor veniţi să atace în noaptea aceea nu văzuseră niciodată oraşul yeomenilor; mulţi dintre ei nu văzuseră nici măcar un yeoman. Veniseră acolo deoarece îl urmau pe Selver, împinşi de visul rău pe care numai el putea să-i înveţe cum să-l stăpânească. Erau sute şi sute, bărbaţi şi femei; aşteptaseră nemişcaţi în linişte, în bezna ploioasă, de jur împrejurul oraşului, pe când foştii sclavi, câte doi, trei, făcuseră ceea ce se hotărâse că trebuie făcut mai întâi; spărseseră conducta de apă, tăiaseră sârmele ce aduceau lumina de la Casa Generatorului, pătrunseseră în Arsenal şi-l goliseră. Primele morţi, cele ale paznicilor, fuseseră tăcute, executate iute, în întuneric, cu arme de vânătoare: laţ, cuţit, săgeată. Dinamita, furată mai devreme, în cursul nopţii de la tabăra forestieră aflată la cincisprezece kilometri spre sud, fusese pregătită în Arsenal şi în beciul Cartierului General, în vreme ce în alte locuri erau declanşate incendii; apoi începuseră sirenele de alarmă, focurile străluciseră şi atât noaptea cât şi tăcerea, pieriseră. Majoritatea bubuiturilor şi răpăiturilor de arme veneau de la yeomenii care se apărau, pentru că numai foştii sclavi luaseră arme din Arsenal şi le foloseau; ceilalţi îşi păstraseră suliţele, cuţitele şi arcurile. Zgomotul înfiorător care acoperea însă totul provenea de la dinamita plasată şi detonată de Reswan şi alţii care lucraseră în ţarcurile din taberele forestiere; exploziile sfărâmaseră zidurile Cartierului General şi distruseseră hangarele şi navele.

În noaptea aceea, în oraş erau o mie şapte sute de yeomeni, dintre care, cinci sute de femei; se spunea că toate femelele yeomenilor erau acolo, de aceea Selver şi cu ceilalţi se hotărâseră să acţioneze, cu toate că încă nu se strânseseră toţi cei care doreau să participe. Patru sau cinci mii de bărbaţi şi femei veniseră de prin păduri la Reuniunea de la Endtor şi de acolo merseseră la Central.

Focurile ardeau, uriaşe, iar mirosul de fum şi sânge era apăsător.

Selver avea gura uscată şi-l durea gâtul; nu putea vorbi şi tânjea după apă. Conducându-şi grupul pe poteca centrală a oraşului întâlniră un yeoman care alerga spre ei, desluşindu-se uriaş pe fondul negru al fumului. Selver ridică aruncătorul de flăcări şi declanşă contactul chiar în clipa când yeomenul alunecă în noroi, căzând în genunchi. Din ţeavă nu ieşi nici jetul şuierător, nici flacăra, gazul se consumase atunci când incendiase navele din afara hangarului. Selver lăsă să-i cadă. arma grea. Yeomanul era neînarmat.

— Lăsaţi-l să plece, încercă Selver să spună, dar glasul îi era stins şi doi bărbaţi, vânători ai Poienilor Abtam, săriseră deja pe lângă el, cu cuţitele ridicate. Mâinile mari şi dezgolite se încleştară în aer, apoi *căzură* inerte. Trupul uriaş zăcea pe potecă. Acolo, în fostul centru al oraşului, mai erau multe alte corpuri. Dintre toate zgomotele, acum se auzeau numai flăcările.

Selver deschise buzele şi emise, răguşit, strigătul care încheia vânătoarea; cei de lângă el reluară semnalul mai tare şi mai clar, într-un cor; le răspunseră alte voci, apropiate sau depărtate, în ceaţă, în duhoare şi în bezna sfâşiată de flăcări. În loc să-şi conducă grupul în afara oraşului, le făcu semn să plece, iar el păşi pe terenul noroios dintre potecă şi o clădire care arsese şi se prăbuşise. Păşi peste cadavrul unei femele yeomene şi se aplecă deasupra unui trup prins sub o bârnă mare, pe jumătate carbonizată. Nu putea distinge trăsăturile mânjite de noroi şi fum.

Nu era drept; nu era necesar; nu trebuia să se fi uitat tocmai la acela dintre atâţia morţi. Nu trebuia să-l fi recunoscut în întuneric. Se ridică să-şi urmeze grupul. Apoi se întoarse;

chinuindu-se ridică bârna de pe spatele lui Lyubov; îngenunche, strecurându-şi o mână sub capul greu, aşa încât se părea că Lyubov stă mai comod, cu faţa curăţată de pământ; şi rămase acolo, nemişcat.

Nu dormise de patru zile, iar de şi mai mult timp — nici nu ştia de când — nu putuse visa. Acţionase, vorbise, umblase, plănuise zi şi noapte, de când plecase din Broter, urmat de discipolii săi din Cadast. Călătorise din oraş în oraş, vorbind cu oamenii pădurii, povestindu-le despre lucrul cel nou, trezindu-i din vis în lume, plănuind atacul nocturn, vorbind, vorbind mereu şi ascultându-i pe alţii vorbind, niciodată în tăcere şi niciodată singur. Ascultaseră şi veniseră după el, urmând poteca cea nouă. Luaseră în palme focul de care se temeau: dobândiseră stăpânirea asupra visului rău şi sloboziseră peste duşmanul lor moartea de care le era frică. Totul se petrecuse aşa cum prevăzuse el. Totul fusese distrus, aşa cum spusese el. Culcuşurile şi cele mai multe din adăposturile yeomenilor erau acum arse sau dărâmate, armele lor furate sau stricate; iar femelele moarte. Focurile ardeau în noaptea tot mai întunecoasă şi o umpleau de fum, Selver abia putea să mai vadă; privi spre est întrebându-se dacă se apropiau zorile. În genunchi, acolo, în noroi, printre cadavre, îşi spuse: Acesta este visul, visul cel rău. M-am gândit să-l stăpânesc, dar mă stăpâneşte el pe mine.

În vis, buzele lui Lyubov se mişcară uşor, atingându-i palma; Selver privi în jos şi văzu ochii bărbatului deschizându-se. În orbitele lor străluceau oglinda focurilor care mureau. După un timp, rosti numele lui Selver.

— De ce ai rămas aici, Lyubov? Ţi-am spus să nu rămâi noaptea asta în oraş, îi vorbi Selver cu asprime, în vis, de parcă ar fi fost furios pe el.

— Tu eşti prizonierul? întrebă încet Lyubov, fără să-şi salte capul, dar cu un glas atât de normal încât, pentru o clipă, Selver ştiu că aceea nu era vremea visului, ci vremea vieţii, noaptea pădurii. Sau eu sunt?

— Niciunul, amândoi, de unde să ştiu? Toate maşinile şi aparatele sunt arse. Toate femeile au murit. Pe bărbaţii care au vrut să fugă i-am lăsat în pace. Le-am spus să nu-ţi incendieze

casa, cărţile nu vor păţi nimic. Lyubov, de ce nu eşti ca toţi ceilalţi?

— Sunt ca ei. Un om. Ca ei. Ca tine.

— Nu. Eşti altfel...

— Sunt ca ei. Şi tu eşti la fel. Ascultă, Selver. Opreşte-te. Nu trebuie să continui omorându-i pe ceilalţi oameni. Trebuie să revii la... la rădăcinile tale.

— Visul cel rău va înceta când vor pleca ai tăi.

— *Acum,* rosti Lyubov încercând să ridice capul, dar avea spinarea ruptă.

Îl privi şi deschise gura ca să vorbească. Ochii îi lunecară şi privi în celălalt timp, iar buzele îi rămăseseră întredeschise, tăcute. Răsuflarea îi şuieră puţin în gâtlej.

În depărtare, mai multe glasuri strigau numele lui Selver.

— Nu pot rămâne cu tine, Lyubov! spuse Selver plângând şi, cum nu primi nici un răspuns, se ridică şi încercă să fugă. Dar în bezna visului putea merge numai foarte încet, ca unul care înaintează printr-o apă adâncă. Spiritul Frasinului umbla înaintea lui, mai înalt decât Lyubov, sau oricare alt yeoman, înalt cât un copac, fără să-şi întoarcă spre el masca albă.

Mergând, Selver se adresă lui Lyubov:

— Ne vom întoarce. Mă voi întoarce. Acum. Ne vom întoarce, acum, îţi promit, Lyubov!

Dar prietenul lui cel blând, cel care îi salvase viaţa şi-i trădase visul, Lyubov, nu-i răspunse. Mergea în noapte, undeva pe lângă Selver, nevăzut şi tăcut precum moartea.

Un grup de oameni din Tuntar îl găsiră pe Selver rătăcind prin întuneric, plângând şi vorbind de unul singur, strivit de visul lui; îl duseră cu ei înapoi, la Endtor.

Selver zăcu două zile şi două nopţi, neajutorat şi nebun, în Culcuşul înjghebat acolo, un cort pe malul râului, în vreme ce Bătrânii îl îngrijeau. În tot acest timp, oamenii continuară să plece şi să vină în Endtor, unii dintre ei întorcându-se în Eshsen, care purtase numele de Central, îngropându-şi morţii lor şi pe ai străinilor: peste trei sute ai lor, mai mult de şapte sute din ceilalţi. Cam cinci sute de yeomeni erau închişi în ţarcurile creechilor care, rămase goale şi izolate, nu fuseseră incendiate. Scăpaseră mult mai mulţi; unii ajunseseră la taberele forestiere

din sud, care nu fuseseră atacate; cei care continuau să se ascundă şi să rătăcească prin pădure sau în Ţinuturile Tăiate, erau hăituiţi. Unii erau omorâţi, deoarece mulţi dintre vânătorii tineri auziseră numai glasul lui Selver rostind: *Ucideţi-i.* Alţii lăsaseră noaptea masacrului înapoia lor, ca pe un coşmar; visul rău trebuia înţeles, ca să nu se repete; iar ei, întâlnind un yeoman însetat şi vlăguit, ascuns într-un tufiş, nu-l puteau omorî. În schimb, îi putea omorî el. Existau şi grupuri, de zece, douăzeci de yeomeni înarmaţi cu topoare de pădurari şi cu pistoale — deşi puţine, mai aveau muniţie; grupurile acestea erau urmărite; înconjurate, apoi atacate, yeomenii legaţi şi duşi înapoi în Eshsen. În două, trei zile îi prinseseră pe toţi, deoarece partea aceea din Sornol era plină de oameni ai pădurii; niciodată, după ştiinţa vreunuia, nu se mai strânseseră atâţia laolaltă, nici măcar jumătate, sau o zecime. Alţii continuau să vină din oraşe îndepărtate, sau din alte ţinuturi, iar unii se întorceau acasă. Yeomenii capturaţi erau puşi la un loc cu ceilalţi, în ţarc, deşi locul era supraaglomerat, iar colibele erau prea mici pentru ei. Li se dădea hrană şi apă de două ori pe zi, şi erau păziţi de două sute de vânători înarmaţi.

În după-amiaza care a urmat Nopţii din Eshsen, dinspre est a apărut o navă aeriană, gata să aterizeze, ţâşnind însă după aceea drept în sus, aidoma unei păsări răpitoare care îşi scapă prada, dând ocol aeroportului distrus, oraşului fumegând şi Ţinuturilor Tăiate. Reswan avusese grijă să sfarme radiourile şi poate că tăcerea lor adusese nava din Kushil, sau din Rieshwel, unde erau trei orăşele de yeomeni.

Prizonierii din lagăr se repeziseră afară din barăci, zbierând de câte ori nava trecea pe deasupra lor. La una din treceri, aceasta lansase în ţarcuri un obiect ataşat de o paraşută mică; în cele din urmă, se îndepărtase şi dispăruse în cer.

Pe Athsee mai rămăseseră acum patru asemenea nave aeriene, trei în Kushil şi una în Rieshwel, toate de tipul cel mic, ce putea transporta patru oameni; în plus erau echipate cu mitraliere şi aruncătoare de flăcări, cântărind de aceea greu în judecata lui Reswan şi a celorlalţi, în vreme ce Selver zăcea pierdut pentru ei, păşind pe drumurile critice ale unui alt timp.

Se trezi în vremea lumii, după trei zile, slab, ameţit, flămând şi tăcut. După ce se spălă în râu şi mâncă, îi ascultă pe Reswan, pe conducătoarea din Berre şi pe ceilalţi aleşi să hotărască. Ei îi povestiră tot ce se întâmplase cât timp visase. După ce-i ascultă, îi privi şi ei văzură zeul din el. În scârba şi frica urmând Nopţii din Eshsen, unii începuseră să se îndoiască. Visele le erau tulburătoare şi pline de sânge şi foc; erau mereu înconjuraţi de necunoscuţi, oamenii veneau din toate pădurile, cu sutele şi cu miile, toţi strânşi laolaltă ca vulturii pe un leş, fără să se cunoască între ei; se părea că sosise sfârşitul tuturor lucrurilor şi că nimic nu avea să mai fie la fel, sau drept. În prezenţa lui Selver, însă, îşi reamintiră ţelul; tulburarea li se potoli şi aşteptară să le vorbească.

— S-a terminat cu omorurile, începu el. Toată lumea trebuie să afle lucrul ăsta. Îi privi cu atenţie: Va trebui să vorbesc cu cei din ţarcuri. Cine-i conduce?

— Curcanul, Talpă-lată, Ochi-umezi, răspunse Reswan.

— Curcanul e viu? Bine, Greda, ajută-mă să mă ridic, mi s-au înmuiat picioarele...

După ce se plimbă o vreme, până când se simţi mai în puteri, porniră spre Eshsen, aflat la două ore de mers de Endtor.

Ajunşi acolo, Reswan urcă o scară rezemată de zidul lagărului şi strigă în dialectul stricat, învăţat de la pământeni:

— Dong, vino la poartă, iute-iute!

Pe aleile dintre barăcile scunde din ciment, câţiva dintre yeomeni strigară şi aruncară în el cu noroi. Se feri şi aşteptă.

Bătrânul colonel nu ieşi, dar Gosse, poreclit de ei Ochi-umezi, apăru şchiopătând dintr-o colibă şi-i răspunse:

— Colonelul Dongh este bolnav; nu poate veni.

— Bolnav, ce fel?

— Intestinele, din cauza apei. Ce vreţi?

— Vorbim, vorbim... Lordul meu Zeu, spuse Reswan în graiul său, privind spre Selver, Curcanul se ascunde, vrei să vorbeşti cu Ochi-umezi?

— Bine.

— Arcaşii, atenţie la poartă!... La poartă, dom'le Gosse iute-iute!

Poarta se deschise doar atât cât să se strecoare Gosse. Bărbatul rămase singur dincolo de zid şi privi grupul condus de Selver. Nu putea călca pe un picior, rănit în Noaptea din Eshsen. Purta o pijama ruptă, pătată de noroi şi udă de ploaie. Părul sur îi atârna în jurul urechilor şi pe frunte. De două ori mai înalt decât paznicii săi, se ţinea drept şi, cu toată mizeria lui, curajos şi mânios.

— Ce vreţi?

— Trebuie să vorbim, domnule Gosse, spuse Selver, care învăţase engleza corectă de la Lyubov. Sunt Selver, din Frasinul din Eshreth. Sunt prietenul lui Lyubov.

— Da, te cunosc. Ce doreşti?

— Vreau să se termine cu omorurile, dacă atât oamenii voştri cât şi ai noştri îşi vor respecta promisiunile. Puteţi fi liberi, dacă îi strângeţi pe toţi oamenii din taberele forestiere din Sornolul de Sud, Kushil şi Rieshwel şi veţi sta cu toţii aici. Puteţi locui acolo unde pădurea este moartă şi v-aţi semănat recoltele. Tăiatul copacilor trebuie să înceteze.

— Taberele n-au fost atacate? tresări Gosse.

— Nu.

Gosse nu răspunse nimic.

Selver îl privi şi vorbi din nou.

— Cred că acum v-au rămas mai puţin de două mii de oameni pe planetă. Femeile au murit toate. În alte tabere mai există arme; puteţi ucide mulţi dintre noi. Însă şi noi avem arme de-ale voastre. Iar noi suntem mai mulţi decât puteţi ucide. Cred că ştiţi asta şi de aceea n-aţi cerut să vi se trimită aruncătoare de flăcări, ca să omorâţi paznicii şi să fugiţi. N-aţi fi rezolvat nimic; suntem cu adevărat foarte mulţi. Ar fi mult mai bine dacă aţi fi de acord cu propunerea noastră: aţi putea aştepta nestânjeniţi sosirea uneia dintre Navele Mari, ca să părăsiţi planeta. Cred că asta se va întâmpla peste vreo trei ani.

— Da, trei ani... De unde ştii?

— Noi, sclavii, avem urechi, domnule Gosse.

În sfârşit, Gosse îl privi cu atenţie. Se uită apoi în altă parte şi se foi, încercând să-şi menajeze piciorul. Îl privi din nou pe Selver, şi iar îi ocoli căutătura.

— Am promis, deja, să nu facem nici un rău alor voştri. De asta au fost trimişi acasă muncitorii. Degeaba însă, n-aţi ascultat...

— Nu a fost o promisiune adresată nouă.

— Cum putem face o înţelegere, sau un tratat, cu nişte oameni care n-au un guvern şi nici o autoritate centrală?

— Nu ştiu. Nu sunt sigur că voi ştiţi ce înseamnă o promisiune. Ultima a fost repede încălcată.

— Ce vrei să spui? De cine, cum?

— În Rieshwel, Noua Javă. Acum două săptămâni. Un oraş a fost incendiat, iar oamenii lui ucişi de yeomenii din tabăra de acolo.

— Despre ce tot vorbeşti?

— Despre veştile pe care ni le-au adus mesagerii din Rieshwel.

— Este o minciună. Înainte de masacru, am ţinut permanent legătura radio cu Noua Javă. Nimeni n-au ucis acolo, sau în altă parte, băştinaşii.

— Tu vorbeşti despre adevărul cunoscut vouă, rosti Selver, iar eu despre cel cunoscut de mine. S-ar putea să nu ştii nimic de asasinatele din Rieshwel; dar trebuie să accepţi spusele mele. Repet, totuşi: promisiunea trebuie făcută împreună cu noi şi trebuie respectată. Poate vrei să discuţi despre lucrurile astea cu colonelul Dongh şi cu ceilalţi.

Gosse se îndreptă către poartă, apoi se întoarse, adresându-i-se cu vocea lui groasă şi răguşită:

— Cine eşti tu, Selver? Tu ai... tu ai organizat Atacul? Tu l-ai condus?

— Da.

— Atunci, tot sângele este pe mâinile tale, făcu Gosse şi adăugă cu o furie bruscă: Să ştii că şi sângele lui Lyubov. „Prietenul" tău, Lyubov, este mort.

Selver nu înţelese expresia. Învăţase ce era omorul, dar despre vinovăţie nu ştia mai nimic, în afara numelui ei. Simţi un fel de teamă atunci când privirea sa întâlni ochii palizi şi acuzatori ai lui Gosse. În el se ridică o senzaţie asemănătoare cu o răceală de moarte. Încercă să şi-o îndepărteze, închizând pentru o clipă ochii. În cele din urmă, răspunse:

— Lyubov este prietenul meu şi nu e chiar atât de mort.

— Sunteţi copii, exclamă Gosse cu ură. Copii sălbatici. Nu aveţi concepţia realităţii. Ăsta nu e un vis, e realitatea! L-aţi ucis pe Lyubov. Este mort. Aţi ucis femeile — femeile! — le-aţi ars de vii şi le-aţi măcelărit, ca pe nişte animale!

— Trebuia să le lăsăm să trăiască? răspunse Selver cu aceeaşi vehemenţă, dar mai încet, parcă într-un cântec. Să se înmulţească aidoma unor insecte în cadavrul Lumii? Să fiţi mai mulţi decât noi? Le-am ucis ca să vă sterilizăm pe voi. Ştiu ce este un realist, domnule Gosse. Lyubov şi cu mine am discutat despre aceste cuvinte. Un realist este un om care cunoaşte atât lumea, cât şi propriile lui vise. Voi nu sunteţi sănătoşi: între voi nu există nici măcar unul la mie care să ştie cum să viseze. Nici măcar Lyubov nu ştia, iar el era cel mai bun dintre voi. Dormiţi, vă treziţi şi uitaţi visele, dormiţi din nou şi vă treziţi din nou, şi aşa vă treceţi vieţile crezând că asta înseamnă a fi, viaţă, realitate! Nu sunteţi copii, sunteţi maturi, dar nebuni. De asta a trebuit să vă omorâm, înainte ca să ne înnebuniţi şi pe noi. Acum, întoarce-te şi discută despre realitate cu ceilalţi nebuni. Discutaţi mult şi bine!

Gărzile deschiseră poarta, ameninţându-i cu lăncile pe yeomenii îngrămădiţi acolo; Gosse reintră în lagăr, aplecându-şi umerii largi, ca şi cum s-ar fi ferit de ploaie.

Selver era foarte obosit. Conducătoarea din Berre şi o altă femeie veniră şi-l luară cu ele, punându-i braţele pe umerii lor, ca să-l susţină dacă s-ar fi împiedicat. O vânătoare tânără, pe nume Greda, verişoară din Arborele lui, glumi cu el şi Selver îi răspunse râzând. Întoarcerea în Endtor dură parcă zile întregi.

Se simţea prea slăbit ca să mănânce. Bău puţină supă fierbinte şi se întinse lângă Focul Bărbaţilor. De fapt, Endtor nu era un oraş, ci o simplă tabără, ceva mai mare, lângă râu, locul favorit de pescuit al oraşelor care existaseră în pădurea din jur înainte de sosirea yeomenilor. Nu exista un Culcuş, Endtor era alcătuit doar din două inele de foc şi piatră neagră, şi dintr-un tăpşan lung şi ierbos, dincolo de râu, unde, în caz de nevoie, se puteau instala corturi. Râul Menned, cel mai mare râu din Sornol, murmura neîncetat în lume şi în vis la Endtor.

Lângă foc se aflau mulţi bătrâni; pe unii îi cunoştea din Broter, Tuntar şi din Propriul lui oraş distrus, Eshreth, pe alţii îi zărea pentru întâia oară; vedea în ochii şi gesturile lor şi auzea în glasurile lor că erau Mari Visători; mai mulţi Visători laolaltă decât se strânseseră vreodată. Întins cât era de lung, cu capul ridicat în palme şi privind la foc, Selver rosti:

— Le-am spus yeomenilor că sunt nebuni. Sunt eu însumi nebun?

— Nu deosebeşti o vreme de cealaltă, răspunse bătrânul Tubab, punând un lemn pe foc, pentru că nu ai visat de multă vreme, fie în somn, fie treaz. Îţi trebuie mult până îţi revii.

— Otrăvurile pe care le iau yeomenii au acelaşi efect ca şi lipsa de somn şi vis, vorbi Heben, care fusese sclav atât în Central, cât şi în tabăra Smith. Yeomenii se otrăvesc ca să viseze. Am văzut în ei, după ce luau otrăvurile, uitătura Visătorilor. Nu pot însă chema visele, nu le pot controla, construindu-le şi dându-le formă, şi nu le pot opri; sunt copleşiţi, împinşi de ele. Habar n-au ce a existat în ele. La fel se întâmplă şi cu un bărbat care n-a visat de multe zile. Poate el să fie cel mai înţelept din Culcuşul său; uneori, ici-colo, multă vreme după aceea poate fi nebun. Este copleşit, înrobit. Nu se va înţelege pe sine.

Un bătrân cu accent din sudul Sornolului îşi lăsă palma pe umărul lui Selver, mângâindu-l, şi spuse:

— Zeul meu tânăr şi drag, trebuie să cânţi, asta îţi va face bine.

— Nu pot. Cântă tu pentru mine.

Bătrânul cântă; i se alăturară şi alţii, cu glasuri înalte şi subţirele, aproape fără tonalitate, ca vântul suflând prin stuful din Endtor. Cântară unul din cântecele despre Frasin, despre frunzele delicate care îngălbenesc toamna când se coc murele şi apoi, într-o noapte, prima brumă le argintează.

În timp ce Selver asculta cântecul Frasinului, Lyubov stătea lângă el. Întins pe jos, nu părea chiar atât de înalt şi cu membre gigantice. Înapoia lui se afla clădirea pe jumătate prăbuşită şi devastată de incendiu, acoperind, neagră, stelele.

— Sunt ca tine, spuse el, fără să-l privească pe Selver, cu glasul acela de vis care încearcă să-şi arate propriul neadevăr.

Selver îşi simţea inima grea pentru prietenul lui.

— Mă doare capul, urmă Lyubov cu vocea lui adevărată, frecându-şi ceafa, aşa cum făcea mereu, şi Selver se întinse, ca să-l atingă şi să-l consoleze. El era însă umbră şi licărire în vremea lumii, iar bătrânii cântau cântecul Frasinului, despre floricelele albe de pe ramurile negre, primăvara, printre frunze.

În ziua următoare, yeomenii din lagăr trimiseră după Selver. Sosi la Eshsen după-amiază şi se întâlni cu ei în afara ţarcului, sub ramurile unui stejar, deoarece poporul lui Selver nu se simţea în largul său sub cerul liber. Eshsen fusese un crâng de stejari; copacul acela era cel mai mare dintre puţinii cruţaţi de colonişti. Se ridica pe panta cea lungă dinapoia căsuţei lui Lyubov, una din cele şase sau opt rămase tefere după incendiu. Sub copac, împreună cu Selver, se mai aflau Reswan, conducătoarea din Berra, Greda din Cadast şi alţii care doreau să participe, cam o duzină cu toţii. Mai mulţi arcaşi făceau de pază, temându-se ca yeomenii să nu aibă arme ascunse, dar erau pitiţi înapoia tufişurilor, sau după ruinele unor barăci, încât să nu domine locul ameninţători. Împreună cu colonelul Dongh şi cu Gosse mai erau trei dintre yeomenii denumiţi ofiţeri, precum şi doi din tabăra forestieră. La vederea unuia dintre ei, Benton, foştii sclavi îşi ţinură răsuflarea. Benton obişnuia să-i pedepsească pe „creechii puturoşi", castrându-i în public.

Colonelul părea slăbit; pielea lui, de obicei galben-arămie, era acum de un cenuşiu noroios; fusese un adevărat bolnav.

— Mai întâi, începu el după ce sosiră cu toţii, yeomenii rămaşi în picioare, iar oamenii lui Selver aşezaţi sau întinşi pe covorul moale şi umed din frunze de stejar, mai întâi doresc să aud definiţia exactă a ceea ce înseamnă „termenii" voştri, şi mai ales cum se garantează integritatea fizică a personalului pe care-l comand.

Urmă o tăcere.

— Unii dintre voi înţeleg engleza, nu?

— Da. Nu v-am înţeles întrebarea, domnule Dongh.

— Colonelul Dongh, te rog!

— Atunci, o să-mi spui colonelul Selver, te rog!

În glasul lui Selver răsună o notă de cântec; se ridică gata de înfruntare, în vreme ce în minte armoniile îi alergau ca nişte fluvii.

Bătrânul yeoman rămase însă pe loc, uriaş şi greoi, furios dar fără să răspundă provocării.

— N-am venit aici ca să fiu insultat de nişte umanoizi pitici, rosti el.

În timp ce vorbea buzele îi tremurau. Era bătrân, zăpăcit şi umilit. Toată anticiparea triumfului dispăru din Selver. În lume nu mai exista triumf, numai moarte. Se aşeză la loc.

— N-am vrut să te insult, colonele Dongh, zise el resemnat. Vrei, te rog, să-ţi repeţi dorinţa?

— Vreau să vă aud propunerile, apoi vi le vom spune noi pe ale noastre, şi atâta tot.

Selver îi repetă ceea ce-i spusese şi lui Gosse, dar 'se părea că Dongh era nerăbdător să vorbească.

— Bine, făcu el. Ceea ce nu ştiţi este că de trei zile avem în lagăr un aparat de radio.

Selver ştia asta, deoarece Reswan verificase obiectul aruncat din elicopter, ca să nu fie o armă; paznicii îi raportaseră că era vorba de un radio, iar el îi lăsase pe yeomeni să-l păstreze. De aceea, se mulţumi să încuviinţeze din cap.

— Am luat legătura cu trei tabere, cele două din Ţinutul King şi una din Noua Javă, iar dacă am fi hotărât să evadăm din lagărul acesta ne-ar fi fost foarte uşor, cu elicopterele care ne puteau paraşuta arme, acoperindu-ne mişcările cu armamentul montat pe ele. Un aruncător de flăcări ne-ar fi putut scoate din lagăr şi, în caz de nevoie, hoperele sunt echipate şi cu bombe ce pot distruge o zonă întreagă. Încă nu le-aţi văzut în acţiune.

— Şi, dacă aţi fi evadat, unde mergeaţi?

— Adevărul este că, fără să introducem aproximări şi calcule eronate, suntem cu siguranţă, mai puţini decât forţele voastre. Noi însă avem cele patru elicoptere din tabere, pe care n-are rost să încercaţi să le distrugeţi pentru că sunt serios păzite zi şi noapte; avem, de asemenea, o putere de foc serioasă, astfel încât situaţia este egală şi putem vorbi de acelaşi nivel. Desigur, este ceva temporar. Dacă va fi nevoie, putem menţine o politică defensivă, pentru evitarea unui război total. Ba şi mai mult, în

spatele nostru se găseşte întreaga putere de foc a Flotei Terrane Interstelare, care vă poate desfiinţa complet planeta. Toate aceste idei sunt însă destul de greu de înţeles pentru voi, aşa încât, ca s-o spun cât mai simplu, în prezent suntem pregătiţi să negociem cu voi folosind termeni de referinţă egali. Răbdarea lui Selver nu era prea mare; ştia că nervii lui erau simptomul stării mentale deteriorate, dar nu şi-i mai putea controla.

— Atunci, zi odată!

— Pentru început, vreau să înţelegeţi în mod clar că, imediat cum am avut radioul, le-am transmis celor din tabere să nu ne aducă arme şi să nu încerce vreo paraşutare, sau tentativă de eliberare, iar represaliile au fost strict interzise...

— Un lucru inteligent. Altceva?

Colonelul Dongh începu o replică mânioasă, apoi se opri, pălind.

— Daţi-mi ceva pe care să stau, zise el.

Selver ocoli grupul de yeomeni, o luă în susul pantei, spre căsuţa cu două camere şi luă şezlongul. Înainte de a părăsi încăperea tăcută, se aplecă şi îşi lipi obrazul de lemnul negeluit şi scrijelit al mesei, unde stătea Lyubov atunci când lucra, fie singur, fie cu el; pe masă erau câteva hârtii de ale lui şi Selver le atinse uşurel. Scoase şezlongul şi-l instală pentru Dongh. Bătrânul se aşeză, muşcându-şi buzele şi strângând din ochi de durere.

— Domnule Gosse, poate că vorbeşti dumneata în locul colonelului, spuse Selver. Nu se simte prea bine.

— O să vorbesc eu, păşi Benton în faţă, dar Dongh clătină din cap şi murmură:

— Gosse.

Cu colonelul pe post de spectator, merse mult mai uşor. Yeomenii acceptau condiţiile lui Selver. Printr-un tratat mutual de pace, îşi retrăgeau toate taberele şi se instalau într-o singură zonă, regiunea defrişată din Sornolul Mijlociu: cam trei mii cinci sute de kilometri pătraţi, cu suficiente râuri. Promiteau să nu intre în pădure; oamenii pădurii promiteau să nu treacă prin Ţinuturile Tăiate.

Mai multe discuţii au cauzat cele patru elicoptere rămase. Yeomenii insistau că aveau nevoie de ele pentru a transporta în Sornol oamenii de pe celelalte insule. Deoarece aparatele de zbor aveau spaţiu numai pentru patru pasageri, Selver considera că yeomenii puteau ajunge în Eahsen mai degrabă pe jos şi le oferi transportul naval peste strâmtori; se părea totuşi că yeomenii nu mergeau prea mult pe jos. Perfect, puteau păstra hoperele pentru ceea ce ei numeau „Operaţiunea Transportul". După aceea, aveau să le distrugă... Refuz. Mânie. Ţineau la maşinării mai mult decât la trupurile lor. Selver cedă, acceptând să-şi păstreze hoperele dacă zburau numai deasupra Ţinuturilor Tăiate şi dacă armamentul de la bord era distrus. În legătură cu ultimul punct se certară între ei, pe când Selver aşteptă, repetând din când în când termenii săi, deoarece nu dorea să renunţe la ei.

— Ce contează, Benton? exclamă în cele din urmă bătrânul colonel, furios şi tremurând, nu vezi că tot nu putem folosi blestematele de arme? Există trei milioane din fiinţe de astea, împrăştiate pe toate insulele nenorocite, toate acoperite cu tufişuri şi copaci, nici un oraş, nici o reţea vitală, nici un control centralizat. O structură de tip guerilla nu poate fi distrusă cu bombe — e lucru dovedit — de fapt, partea lumii în care m-am născut eu a dovedit-o timp de treizeci de ani, luptând, pe rând, cu supraputeri importante, în secolul douăzeci. Iar până la sosirea unei nave nu avem cum să ne dovedim superioritatea. Să lăsăm armamentul greu, dacă putem păstra armele mici pentru vânătoare şi auto-apărare.

Era Bătrânul lor şi opinia lui triumfă în cele din urmă, aşa cum s-ar fi întâmplat şi într-un Culcuş al Bărbaţilor. Benton se îmbufnă. Gosse începu să vorbească despre ce s-ar fi putut întâmpla dacă tratatul ar fi fost încălcat, dar Selver îl opri.

— Toate astea sunt numai posibilităţi, nimic nu e sigur. Nava voastră cea mare se va întoarce după trei ani, adică trei ani şi jumătate, după numărătoarea voastră. Până atunci, sunteţi liberi. Nu o să vă fie prea greu. Din Centralville nu se va mai lua nimic, cu excepţia unor lucrări ale lui Lyubov pe care vreau să le păstrez. Deţineţi încă majoritatea uneltelor de tăiat copaci şi săpat pământ; dacă vă mai trebuie şi altele, minele de fier din

Peldel sunt pe teritoriul vostru. Mai rămâne de lămurit un singur lucru: Când va sosi nava aceea, ce se va întâmpla cu voi şi cu noi?

— Nu ştim, răspunse Gosse.

— Dacă nu aţi fi distrus ansiblul, interveni Dongh, puteam primi informaţii asupra acestor chestiuni şi, desigur, rapoartele noastre ar fi influenţat deciziile luate în privinţa statutului planetei, care putea fi clarificat chiar înainte de întoarcerea navei de pe Prestno. Dar, datorită distrugerilor cauzate de ignoranţa voastră în ceea ce priveşte propriile interese, nu avem nici măcar un radio care să transmită la trei sute de kilometri.

— Ce este un ansiblu?

Cuvântul nu mai apăruse în discuţie; era ceva nou pentru Selver.

— MCI, făcu morocănos colonelul.

— Un fel de radio, explică arogant Gosse. Ne pune în legătură imediată cu planeta-mamă.

— Fără să mai aştepte douăzeci şi şapte de ani? Gosse îl privi atent pe Selver.

— Corect. Aşa este. Ai învăţat multe de la Lyubov, nu?

— Sigur că da, făcu Benton. A fost amicul verzui al lui Lyubov. A cules tot ce era important de ştiut şi ceva pe deasupra. Aşa cum ar fi: punctele vitale în cazul unui sabotaj, posturile de gardă şi intrările arsenalului. Pesemne că au comunicat până la începerea masacrului.

— Raj e mort, privi stânjenit Gosse. Lucrurile astea sunt acum lipsite de sens, Benton. Trebuie să stabilim...

— Încerci să insinuezi că Lyubov a fost implicat în vreo activitate care ar fi însemnat trădare pentru Colonie, Benton? rosti Dongh, strâmbându-se şi apăsându-se cu mâna pe pântece. Printre oamenii mei n-au existat spioni sau trădători, au fost verificaţi înainte de-a părăsi Terra şi-i cunosc pe cei cu care am de a face.

— Nu insinuez nimic, domnule colonel. O spun direct: Lyubov i-a aţâţat pe creechi şi, dacă ordinele nu s-ar fi modificat după vizita navei flotei, asta nu s-ar fi întâmplat niciodată.

Gosse şi Dongh începură să vorbească în acelaşi timp.

— Sunteţi cu toţii foarte bolnavi, remarcă Selver, ridicându-se şi scuturându-se, deoarece frunzele de stejar, cafenii şi umede, se lipiseră de blana lui scurtă. Îmi pare rău că a trebuit să vă ţinem în ţarcul creeche, nu este un loc bun pentru minte. Vă rog, chemaţi-vă oamenii din tabere. Când toţi vor fi aici şi armamentul greu va fi distrus, iar tratatul citit tuturor, atunci o să vă dăm drumul. Porţile lagărului se vor deschide astăzi, după plecarea mea. Mai este ceva?

Nu vorbi nimeni. Priveau în jos către el. Şapte bărbaţi voinici, bronzaţi sau cu pielea arămie şi spână, acoperiţi de straie, cu ochi negri şi rânjind; doisprezece omuleţi, verzui sau cafenii-verzui acoperiţi de blană, cu ochii mari ai fiinţelor semi-nocturne, cu chipuri visătoare; între cele două grupuri, Selver, translatorul, fragil, desfigurat, ţinând destinele lor în mâinile sale goale. Ploaia cădea mărunt pe pământul cafeniu din jur.

— Adio, atunci, încheie Selver şi îşi luă oamenii.

— Nu sunt chiar atât de proşti, observă conducătoarea din Berre, pe drumul spre Endtor. Credeam că sunt proşti dar au înţeles că eşti un zeu, am citit-o pe feţele lor la sfârşitul discuţiilor. Vorbeşti foarte bine păsăreasca asta. Ce urâţi sunt, crezi că şi copii lor sunt spâni?

— Asta sper că nu vom afla niciodată.

— Brr, gândeşte-te, să îngrijeşti un copil care nu este îmblănit... E ca şi cum ai mângâia un peşte.

— Sunt cu toţii nebuni, vorbi bătrânul Tubab, părând extrem de tulburat. Lyubov nu era aşa, când venea în Tuntar. Era ignorant, dar nu insensibil. Ăştia însă se ceartă şi se răstesc la cel bătrân şi se urăsc între ei, uite aşa. Îşi contorsionă chipul cu blană sură, imitând expresiile pământenilor, ale căror cuvinte nu reuşise, desigur, să le urmărească. Asta le-ai spus, Selver, că sunt nebuni?

— Le-am spus că sunt bolnavi. Totuşi, au fost înfrânţi, răniţi şi încuiaţi în cuşca aceea de piatră. După asta, oricine poate să fie bolnav şi să aibă nevoie de oblojire.

— Cine să-i oblojească? întrebă conducătoarea din Berre. Toate femeile lor au murit. Păcat pentru ele. Amărâţii... sunt ca nişte păianjeni mari şi goi, brr!

— Sunt oameni, oameni, ca noi, oameni, interveni Selver cu vocea tăioasă şi ascuţită ca briciul.

— Oh, dragul meu Lord Zeu, ştiu, spuneam doar că arată ca nişte păianjeni, făcu bătrâna mângâindu-l pe spate. Uitaţi-vă, oameni, Selver e obosit de drumurile astea între Endtor şi Eshsen, să ne aşezăm şi să ne odihnim puţin.

— Nu aici, vorbi Selver. Se aflau încă în Ţinuturile Tăiate printre cioturi şi pante ierboase, sub cerul liber. Când ajungem sub copaci...

Se împiedică şi cei care nu erau zei îl ajutară să umble pe drum.

CAPITOLUL VII

Davidson găsi o întrebuinţare bună magnetofonului maiorului Muhamed. Cineva trebuia să consemneze evenimentele de pe Noul Tahiti, o istorie a crucificării Coloniei Terrane. Aşa ca, atunci când navele aveau să sosească de pe Pământul-Mamă, să se afle adevărul. Ca generaţiile următoare să înveţe de câtă laşitate, trădare şi nebunie erau capabili oamenii, dar şi de cât curaj, împotriva tuturor şanselor. În timpul său liber — nu prea mult, de când îşi asumase comanda — înregistră întreaga istorie a Masacrului Taberei Smith şi completă evenimentele la zi pentru Noua Javă, King şi Central, pe cât putea, pe baza ştirilor primite de la statul major din Central. Nimeni nu avea să ştie exact ce se întâmplase acolo, doar creechii, căci oamenii încercau să-şi acopere greşelile şi trădările. Totuşi, liniile principale erau clare. O ceată organizată de creechi condusă de Selver, fusese lăsată în arsenal şi în hangare şi ieşise de acolo cu dinamită, grenade, arme şi aruncătoare de flăcări, distrugând complet oraşul şi măcelărindu-i pe oameni. La mijloc fusese o trădare, faptul că statul major explodase primul dovedea acest lucru. Bineînţeles, Lyubov participase la asta şi prietenii lui cei verzi dovediseră exact recunoştinţa la care te puteai aştepta, retezându-i beregata. Cel puţin, Gosse şi Benton pretindeau că-l văzuseră mort în dimineaţa de după masacru. Puteai însă să-l crezi pe vreunui? Te puteai aştepta ca orice om rămas în viaţă în Central după noaptea aceea să fie, mai mult sau mai puţin, un trădător. Trădătorul rasei...

Afirmau că femeile muriseră toate. Asta era rău, dar şi mai rău era faptul că nu avea motiv să creadă. Pentru creechi era uşor să facă prizonieri în păduri şi nimic nu era mai uşor de prins decât o fată îngrozită, fugind dintr-un oraş incendiat. Şi n-ar fi încercat drăcuşorii cei verzi să pună mâna pe o fată şi s-o supună la experienţe? Dumnezeu ştie câte femei trăiau încă în colibele creechilor, legate, sub pământ, într-una din găurile alea puturoase, atinse, pipăite, târâte şi trecute pe sub maimuţele

alea păroase şi împuţite. Era de neînchipuit. Dar ce Dumnezeu, cineva trebuia să se gândească şi la astea...

A doua zi după măcel, un hoper din King aruncase prizonierilor, un receptor-emiţător şi, din ziua aceea, Muhamed înregistrase toate convorbirile avute cu Central. Cea mai incredibilă fusese o conversaţie între el şi colonelul Dongh. Prima dată când o ascultase, Davidson rupsese banda de pe rolă şi o arsese. Acum, ar fi dorit s-o fi păstrat, ca dovadă perfectă a totalei incompetente manifestate de statul major în Central şi Noua Javă. Cedase însă furiei şi o distrusese. Dar cum să fi stat şi să-i asculte pe colonel şi maior discutând despre predarea totală în mâinile creechilor, acceptând să nu încerce represalii, să nu se apere, să renunţe la tot armamentul greu şi să se strângă cu toţii pe un teren ales pentru ei de către creechi, o rezervaţie ce li se cedase de generoşii lor învingători, bestiile verzi? Era incredibil. Pur şi simplu incredibil.

Probabil că bătrânul Ding Dong şi Moo nu erau trădători cu bună ştiinţă. Se tâmpiseră însă, îşi pierduseră capul. Planeta asta blestemată le făcuse felul. Îţi trebuia o personalitate foarte puternică pentru a-i rezista. Ceva din aer, poate polenul de la toţi copacii ăia, acţiona pesemne ca un drog şi-i tâmpea pe oamenii obişnuiţi, retezându-le contactul cu realitatea, exact cum se petrecea cu creechii. Apoi, fiind atât de puţini, era un fleac pentru creechi să-i termine.

Păcat că Muhamed trebuise să fie îndepărtat, dar era limpede că n-ar fi fost niciodată de acord cu planul lui Davidson; era sărit rău de pe fix. Oricine ar fi auzit banda aia ar fi fost de aceeaşi părere. Mai bine că fusese împuşcat înainte de a şti ce se petrece de fapt; acum ruşinea n-avea să-i mai păteze numele, ca în cazul lui Dongh, sau al celorlalţi ofiţeri rămaşi vii în Central.

În ultima vreme, Dongh nu mai vorbise. De obicei, la Transmisiuni era Juju Sereng. Davidson flecărise multă vreme cu Juju şi-l considera prieten, dar acum nu mai putea avea încredere în nimeni. Juju era tot de neam asiatic. Realmente, era curios ce mulţi dintre ei supravieţuiseră masacrului din Centralville; dintre cei cu care vorbise, singurul ne-asiatic era Gosse. Aici, în Java, cei cincizeci şi cinci de oameni rămaşi loiali

după reorganizare erau în majoritate eurafri ca el, câţiva afri şi afroasiatici, dar nici un asiatic pur. La urma urmei, sângele contează. Nu poţi fi om adevărat fără să ai în vene ceva sânge din Leagănul Omenirii. Asta n-avea să-l oprească totuşi, de la a-i salva pe nenorociţii galbeni din Central. Dar explica prăbuşirea lor morală sub tensiune.

— Nu-ţi dai seama în ce bucluc ne bagi, Don? îl întrebase Juju Sereng cu vocea lui seacă. Am făcut un pact cu creechii. În plus, ordinele de pe Pământ ne previn să nu ne amestecăm în treburile hilfilor sau să trecem la represalii. De fapt, cum dracu am putea trece la represalii? Acum, după ce au venit toţi din Ţinutul King şi din Centralul de Sud, suntem mai puţin de două mii, iar voi, acolo, în Java sunteţi vreo şaizeci şi cinci, nu? Chiar crezi că două mii de oameni pot să învingă trei milioane de inamici inteligenţi, Don?

— Juju, o pot face cincizeci de oameni. E o chestie de voinţă, îndemânare şi armament.

— Rahat! Don, uiţi că s-a încheiat un acord. Iar dacă-l călcăm, ne-am ars. Deocamdată, asta ne ţine la suprafaţă. Poate că atunci când nava se va întoarce de la Prestno şi o să vadă ce se întâmplă, se va hotărî exterminarea creechilor. Nu ştim. Creechii se pare însă că respectă pactul, de fapt a fost ideea lor, şi noi trebuie să facem la fel. Ne pot rade, în orice clipă, aşa cum au făcut cu Centralville. Au venit atunci cu miile. Pricepi, Don?

— Sigur că-nţeleg, Juju. Dacă vă e frică să folosiţi alea trei hopere pe care le mai aveţi, le puteţi trimite aici cu câţiva tipi care văd lucrurile aşa cum le vedem noi. Ca să vă eliberez de unul singur mi-ar trebui, într-adevăr, câteva hopere în plus.

— N-o să ne eliberezi, o să ne suni sfârşitul, prostule. Adu imediat elicopterul ăla în Central; este ordinul personal al colonelului, în calitate de O.C. Activ. Îţi aduci cu el şi oamenii; douăsprezece zboruri, n-o să ai nevoie de mai mult de patru zile locale. Ascultă ordinele şi dă-i drumul.

Tronc! Întrerupsese legătura... Îi era teamă să mai discute cu el.

La început, se temu să nu trimită cele trei hopere peste ei, să-i bombardeze şi să termine cu tabăra Noua Javă; căci, teoretic, nu se supunea ordinelor şi bătrânul Dongh nu tolera

elementele independente. Uite ce-i făcuse deja lui Davidson pentru raidul acela din Smith... Iniţiativa se pedepsea. Lui Ding Dong îi plăcea supunerea, ca majorităţii ofiţerilor. Realmente şocat, Davidson înţelesese în cele din urmă, că hoperele nu constituiau o ameninţare pentru el, deoarece lui Dongh, Sereng, Gosse, chiar şi lui Benton *le era frică* să le trimită. Creechii ordonaseră să ţină hoperele în Rezervaţie, iar ei ascultau ordinele.

Cristoase, îi venea rău. Era timpul să acţioneze. Aşteptaseră deja aproape două săptămâni. Tabăra lui era bine apărată; întăriseră sârma stocadei şi o înălţaseră încât nici un maimuţoi verde să nu poată trece peste ea, iar puştiul ăla deştept, Aabi, construise o grămadă de mine îngropate, pe care le puseseră în jurul stocadei, într-o centură de o sută de metri. Acum sosise timpul să le arate creechilor că puteau să manevreze oiţele din Central, dar pe Noua Javă aveau de-a face cu bărbaţi. Ridică hoperul în văzduh şi, din el, dirijă un pluton de cincisprezece infanterişti spre o aşezare creeche, în sudul taberei. Învăţase cum să le recunoască din aer; semnul distinctiv erau livezile, concentrări dintr-un anumit soi de arbore, deşi nu plantaţi în rânduri, aşa cum ar fi făcut oamenii. Era incredibil ce multe sălaşuri aveau. Pădurea viermuia, pur şi simplu. Expediţia lor incendie aşezarea respectivă manual, apoi, întorcându-se cu doi băieţi, reperă o alta, la mai puţin de patru kilometri de tabără. Asupra acesteia, doar ca să-şi pună semnătura clară şi limpede pentru oricine, lansă o bombă. O bombă incendiară, nu una mare, dar, băiete! ce mai de blană verde a zburat! Lăsase în pădure o gaură uriaşă, iar marginile găurii ardeau.

Desigur, când va trece la represalii masive, asta avea să fie adevărata lui armă. Incendierea pădurii.

Putea da foc unei insule întregi, cu bombe şi napalm lansate din hoper. Trebuia doar să aştepte o lună sau două, să treacă sezonul ploios. Să incendieze King, Smith, sau Central? Poate King, mai întâi, ca avertisment, căci acolo nu mai rămăseseră oameni. După aceea, Centralul, dacă nu se cuminţeau.

— Ce încerci să faci? întrebă vocea de la radio, iar el rânji, deoarece suna jalnic. Ştii ce faci, Davidson?

— Da.

— Crezi c-o să-i învingi pe creechi?

De data asta nu era Juju, s-ar fi putut să fie umflatul ăla de Gosse, sau oricare altul dintre ei; nu conta, toţi o luaseră razna.

— Exact, făcu el ironic.

— Crezi că dacă vei continua să arzi satele, vor veni la tine să se predea... toţi, trei milioane. Aşa este?

— Poate.

— Uite, Davidson, ţiui şi bâzâi radioul; foloseau un aparat de rezervă, deoarece transmiţătorul cel mare se pierduse împreună cu aşa-zisul ansiblu, care nu reprezenta nici un fel de pierdere. Uite, mai e cineva pe acolo cu care să putem vorbi?

— Nu, toţi sunt destul de ocupaţi. Ne distrăm grozav aici, dar nu mai avem dulciuri, fructe, piersici, chestii de astea. Unora le lipsesc al dracului de mult. De asemenea, trebuia să primim un lot de marijuana, dinainte de-a fi voi capturaţi. Dacă trimit hoperul ne puteţi da câteva lădiţe cu dulciuri şi ţigări?

O pauză.

— Da, trimite-l.

— Grozav. Băgaţi lădiţele într-o plasă, ca băieţii s-o poată agăţa fără să mai aterizeze.

Rânji. La celălalt receptor, se auzi o foială şi apoi bătrânul Dongh îi vorbi pentru prima dată lui Davidson. Printre ţiuiturile undelor scurte, glasul său părea stins.

— Ascultă, căpitane, vreau să ştiu dacă-ţi dai seama la ce măsuri mă vor împinge acţiunile tale din Noua Javă. Nesocotirea în continuare a dispoziţiilor mele. Încerc să vorbesc cu tine ca fiind un ostaş loial şi înţelegător. Pentru a asigura liniştea personalului meu de aici, din Central, voi fi pus în situaţia de a spune băştinaşilor - că noi nu ne putem asuma responsabilitatea acţiunilor tale.

— Aşa este, sir.

— Încerc să-ţi explic că asta înseamnă să le spunem că nu vă putem opri de la încălcarea pactului acolo, în Java. Personalul vostru este de şaizeci şi şase de oameni, dacă nu mă înşel, ei bine, îi vreau aici, în Central, întregi şi sănătoşi, împreună cu noi, pentru a o aştepta pe *Shackleton,* menţinând colonia laolaltă. Ai luat-o pe un drum sinucigaş, iar eu răspund de oamenii pe care îi ai acolo.

— Nu, sir. Eu răspund. Liniştiţi-vă. Atunci când veţi vedea jungla arzând, ştergeţi-o în mijlocul unei Fâşii, pentru că nu vreau să vă prăjim ca pe creechi.

— Ascultă-mă, Davidson, îţi ordon să predai imediat comanda locotenentului Temba şi să te prezinţi aici la raport, ţiui vocea îndepărtată şi Davidson închise brusc radioul, enervat. Înnebuniseră cu toţii, jucându-se de-a soldaţii!, dar rupţi de realitate! De fapt, puţini oameni nu se pierdeau în faţa realităţii, atunci când condiţiile se înrăutăţeau.

După cum se aşteptase, creechii locali nu făcuseră absolut nimic în legătură cu raidurile lui de pedepsire. Ştiuse de la început că singurul mod în care-i putea ţine la respect era teroarea; să nu-i lase să ridice capul. Dacă făceai aşa, ştiau cine era şeful îngenuncheau. Pe o rază de treizeci de kilometri, multe aşezări păreau acum părăsite când ajungea la ele, însă continua să-i trimită pe oameni să le ardă la fiecare câteva zile.

Oamenii deveniseră cam nervoşi. Îi pusese la tăiat, pentru că din cei cincizeci şi cinci de supravieţuitori loiali, patruzeci şi opt asta şi erau: tăietori. Ştiau însă că robocargourile de pe Pământ n-aveau să fie chemate jos ca să încarce buştenii, ci urmau să rămână pe orbită, dând ocol planetei şi aşteptând semnalul care nu avea să mai vină. Era inutil să taie copacii numai aşa, de distracţie; era o muncă dură. La fel de bine îi putea arde. Împărţise oamenii în echipe, inventând tehnici de incendiere. Vremea continua să fie prea umedă ca să poată face mare lucru, dar le ţinea minţile ocupate. Dacă ar fi avut şi celelalte trei aparate, atunci ar fi fost într-adevăr, capabil să dea nişte lovituri... Se gândi la posibilitatea unui raid până la Central, ca să pună mâna pe hopere, dar nu pomeni ideea nici măcar lui Aabi şi Temba, oamenii lui cei mai buni. Existau băieţi care ar fi îngheţat la ideea unei expediţii înarmate împotriva propriului cartier general. Vorbeau într-una despre „când o să ne întâlnim cu ceilalţi". Nu ştiau că ceilalţi îi abandonaseră, îi trădaseră, vânzându-i creechilor. Nu le spusese nimic despre asta; n-ar fi rezistat şocului.

Într-o bună zi, el, Aabi, Temba şi încă un bărbat întreg la minte aveau să plece cu hoperul, apoi trei dintre ei, înarmaţi cu mitraliere, vor sări jos, vor lua fiecare câte un hoper şi o vor

întinde acasă, hop ş-aşa. Cu patru scule cu care puteau face o treabă pe cinste... Nu poţi face omletă fără să spargi ouăle... Davidson râse încântat în bezna căsuţei sale. Tăinuise atâta vreme planul acesta, deoarece îl excita teribil când se gândea la el.

După încă două săptămâni terminaseră cu aşezările creechilor care puteau fi atinse mergând pe jos, iar pădurea era curată şi frumoasă. Fără lepădături. Fără nori de fum deasupra copacilor. Nimeni nu mai sărea din tufişuri, trântindu-se pe pământ cu ochii închişi, aşteptând să fie zdrobit. Gata cu omuleţii verzi, Rămăseseră numai copacii şi o grămadă de locuri incendiate. Băieţii deveniseră realmente nervoşi; era timpul să încerce raidul cu hoperul. Într-o noapte îşi expuse planul Iui Aabi, Temba şi Post.

Niciunul nu comentă vreme de un minut, apoi Aabi vorbi:

— Şi combustibilul, căpitane?

— Avem destul carburant.

— Nu pentru patru hopere; n-ar dura nici o săptămână.

— Vrei să zic! că ăsta mai are doar o lună de funcţionare?

Aabi încuviinţă.

— Bine, atunci va trebui să luăm şi nişte carburant.

— Cum?

— Gândiţi-vă şi singuri.

Stăteau acolo, uitându-se în gol. Îi enervau. Îl deranjau pentru orice fleac. El era un conducător înnăscut, dar îi plăceau şi oamenii care aveau idei.

— Aabi, asta e treaba voastră; găsiţi voi o soluţie, le spuse şi ieşi să fumeze, enervat de modul în care se comportau cu toţii, de parcă nu mai aveau tărie. Pur şi simplu, nu puteau da piept cu realitatea dură.

Nu prea mai aveau ţigări cu marijuana şi nu fumase de câteva zile. Ţigara nu-l ajută cu nimic. Se lăsase noaptea; neagră, umedă şi caldă, mirosind a primăvară. Pe lângă el trecu Ngenene, umblând ca un patinator, sau ca un robot pe şenile; se întoarse încet,cu o mişcare lină şi-l privi pe Davidson, care stătea pe veranda căsuţei, în lumina slabă ce răzbătea dinspre uşă. Era un tăietor cu fierăstrău electric, un bărbat imens.

— Sursa energiei mele este conectată la Marele Generator. Acesta nu poate fi oprit, declară el, privindu-l pe Davidson.

— Du-te în banca ta şi culcă-te! şfichiui Davidson cu glasul acela pe care nu-l înfruntase nimeni, niciodată; şi, după o clipă, Ngenene lunecă mai departe, uriaş şi graţios.

Prea mulţi dintre oameni foloseau tot mai des halucinogenele. Erau suficiente, însă fuseseră prevăzute pentru relaxarea duminicală a tăietorilor, nu pentru soldaţii unui avanpost pierdut pe o planetă ostilă. Nu aveau vreme de aiureli, de visat. Trebuia să încuie drogurile. Asta ar fi însemnat ca unii dintre băieţi să nu mai reziste. Ei bine, să crape, nu poţi face omletă fără să spargi ouă. Poate reuşea să-i trimită înapoi în Central contra unei rezerve de carburant. Îmi daţi două, trei cisterne şi vă dau două, trei trupuri calde, soldaţi loiali, tăietori buni, exact ce vă place, puţin cam pierduţi în ţara viselor...

Rânji şi se întoarse, să-şi anunţe ideea lui Temba şi celorlalţi, când santinela de lângă mormanul de buşteni urlă:

— Vin! zbieră cu o voce ascuţită, ca un copil care se joacă de-a Negrii şi Rhodezienii.

Dinspre parapetul vestic începu să răcnească un altul. O armă detună.

Atunci apărură. Cristoase, veneau. Era incredibil. Erau mii, mii. Fără sunet, fără pic de zgomot, doar urletul acela al santinelei; apoi o detunătură urmată de o explozie — o mină — şi alta, una după alta, sute şi sute de torţe aprinzându-se una de la cealaltă, azvârlite şi vâjâind prin aerul negru şi umed ca nişte rachete,parapetul deveni viu cu creechii care curgeau, curgeau năvală, împingându-se, zbătându-se cu miile. Semănau cu o armată de şobolani văzută de Davidson pe când era copil, în timpul ultimei Foamete, pe străzile Clevelandului, în Ohio, acolo unde crescuse el. Ceva îi izgonise pe şobolani din găurile lor şi ieşiseră la lumină, escaladând zidul, o pătură vie de blană, ochi, lăbuţe şi dinţi, iar el ţipase după mămica lui şi fugise ca nebunul, sau era doar un vis pe care-l avusese când era puşti? Principalul era să-ţi menţii sângele rece. Hoperul se afla în ţarcul creechilor; acolo era încă întuneric şi ajunse imediat. Poarta era încuiată; o încuia întotdeauna în caz că vreo fire mai slabă ar fi intenţionat s-o şteargă, noaptea, la papa Dong. I se păru o

veşnicie până scoase cheia, şi o potrivi în lacăt, dar era o chestie de păstrare a sângelui rece, iar apoi îi trebui destul până aleargă la hoper şi-l descuie. Post şi Aabi erau acum cu el. În cele din urmă, se auzi şi ţăcănitul infernal al rotoarelor, acoperind toate zgomotele stranii, vocile ascuţite zbierând, urlând şi cântând. Ei se ridicară şi iadul rămase dedesubt; un ţarc plin de şobolani arzând.

— Trebuie să rămâi cu mintea limpede ca să analizezi rapid o situaţie limită, spuse Davidson. Voi aţi gândit iute şi aţi acţionat iute. Un lucru bun. Unde-i Temba?

— A primit o lance în burtă, răspunse Post.

Aabi, pilotul, părea că voia să conducă el elicopterul, aşa încât Davidson îl lăsă. Se aşeză într-un scaun şi se lăsă pe spate, relaxându-şi muşchii. Pădurea curgea sub ei, negru sub negru.

— Încotro ai luat-o, Aabi?

— Spre Central.

— Nu. Noi nu vrem să mergem în Central.

— Unde vrem noi să mergem? chicoti Aabi, ca o femeie. New York? Beijing?

— Rămâi în aer, Aabi, şi dă ocol taberei. În cercuri mari. Aşa încât să nu se audă.

— Căpitane, de acum tabăra Java nu mai există, interveni Post, şeful unei echipe de tăietori, un bărbat puternic şi masiv.

— După ce creechii vor arde tabăra, o să venim noi şi-i ardem pe creechi. Trebuie să fie vreo patru mii acolo. În spatele elicopterului sunt şase aruncătoare de flăcări. Să-i mai lăsăm douăzeci de minute, începem cu bombele cu napalm, apoi îi prindem cu aruncătoarele pe cei care vor să scape.

— Cristoase, izbucni Aabi, s-ar putea să fie şi băieţi de-ai noştri acolo, poate creechii au luat prizonieri, nu ştim. N-o să mă întorc acolo şi să ard oameni.

Davidson lipi ţeava revolverului de ceafa lui Aabi şi rosti:

— Ba da, ne-ntoarcem; concentrează-te la pilotat băieţaş, şi nu-mi da bătăi de cap.

— În rezervor avem carburant atât cât să ajungem în Central, căpitane, spuse pilotul. Încerca să plece capul şi să scape de armă, ca şi cum l-ar fi deranjat o muscă. Doar atât, urmă el. Nu avem mai mult.

— Atunci e suficient. Întoarce-l, Aabi.

— Eu zic că mai bine să mergem în Central, căpitane, interveni Post cu glasul lui gros, şi asocierea aceea împotriva lui îl înfurie atât de mult pe Davidson încât, întorcând pistolul în mână, ţâşni iute ca un şarpe şi-l izbi pe Post cu patul pistolului peste ureche. Tăietorul se îndoi şi rămase pe scaunul din faţă, cu capul între genunchi şi braţele atârnându-i până la podea.

— Întoarce-l, Aabi, porunci Davidson.

Elicopterul ocoli, într-un cerc larg.

— La dracu, unde-i tabăra, n-am mai mers noaptea cu elicopterul fără semnal de la sol, rosti Aabi cu un glas înfundat, ca şi când ar fi fost răcit.

— Mergi înspre est şi caută focul, vorbi Davidson calm. Niciunul dintre ei nu era bărbat întreg, nici măcar Temba. Niciunul dintre ei nu i se alăturase atunci când situaţia se înăsprise. Mai devreme sau mai târziu cu toţii se aliaseră împotriva lui, pentru că nu puteau, pur şi simplu, să-l urmeze. Cei slabi uneltesc împotriva celor tari, bărbatul puternic trebuie să aibă singur grijă de el. Aşa stăteau lucrurile şi gata. Unde era tabăra?

Pe întunericul ăla trebuiau să vadă clădirile arzând de la o depărtare de câţiva kilometri, chiar pe ploaie. Nu se zărea nimic, Un cer negru-cenuşiu, pământul negru. Poate că focurile se stinseseră. Fuseseră stinse. Să-i fi izgonit oamenii pe creechi? După ce scăpase el? Gândul îi trecu prin minte ca un duş îngheţat. Nu, sigur că nu, erau cincizeci contra câteva mii. Oricum, ce Dumnezeu, în jurul câmpului de mine trebuiau să fie nu ştiu câte bucăţi de creechi sfârtecaţi de explozii. Veniseră al dracului de mulţi. Nimic nu i-ar fi putut opri. N-avea cum să se fi aşteptat la aşa ceva. De unde apăruseră? Zile întregi, în pădurea din jur nu fusese nici urmă de creeche. Veniseră din toate direcţiile, strecurându-se prin păduri, ivindu-se ca şobolanii din găuri. N-avea cum să oprească atâtea mii. Unde dracu era tabăra? Aabi îl înşela, luând-o în altă direcţie.

— Găseşte tabăra, Aabi, rosti el cu blândeţe.

— Pentru Dumnezeu, încerc, răspunse băiatul.

Post nu se mai mişcase, ghemuit în scaunul de lângă pilot.

— Nu putea să dispară, aşa este, Aabi? Ai şapte minute ca s-o găseşti.

— Găseşte-o şi singur, replică Aabi ascuţit.

— Întâi să te văd lângă Post, băiete. Coboară mai jos.

După un minut, Aabi vorbi:

— Acolo parcă ar fi râul.

Era într-adevăr un râu şi o poiană mare; dar unde era tabăra Java? Zburând spre nord, peste luminiş, nu descoperiră nimic.

— Asta trebuie să fie, altă zonă defrişată nu mai există, spuse Aabi, întorcându-se deasupra poienii.

Luminile lor de aterizare ardeau, însă nu se putea zări nimic în afara tunelelor luminoase; ar fi fost mai bine să le fi stins. Davidson se întinse peste umărul pilotului şi răsuci întrerupătorul. Întunericul negru şi umed era ca un prosop întunecat trântit peste ochi.

— Pentru numele lui Dumnezeu! răcni Aabi şi, aprinzând din nou luminile, viră spre stânga, ridicând în acelaşi timp hoperul, dar era prea târziu. Copacii se ridicară gigantici din noapte şi prinseră aparatul.

Elicele urlară amestecând frunzele şi crenguţele într-un ciclon, prin dârele puternice de lumină, însă trunchiurile arborilor erau foarte bătrâne şi tari. Aparatul intră în picaj, păru că tresare şi se smulge spre libertate, apoi căzu printre copaci. Luminile se stinseră. Zgomotul încetă.

— Nu mă simt prea bine, rosti Davidson.

Mai repetă o dată, apoi se opri căci nu avea cui să vorbească. Îşi dădu seama că, de fapt, nici nu rostise ceva. Se simţea ameţit. Pesemne se lovise la cap. Aabi nu era acolo. Unde era? Ăsta era hoperul. Cabina era complet spartă, dar el stătea în continuare pe scaun. Era într-atât de întuneric încât i se părea că este orb. Pipăi în jur şi-l simţi pe Post, inert, ghemuit între scaunul din faţă şi bord. Hoperul tresălta la fiecare mişcare şi pricepu, în cele din urmă, că nu se afla pe sol, ci rămăsese agăţat între copaci. Acum se simţea ceva mai bine şi dorea mai mult ca orice să iasă din cabina neagră şi strâmtă. Se târî pe scaunul pilotului şi scoase picioarele afară, ţinându-se numai în braţe, însă nu dădea de sol, doar de ramuri care-i zgâriau picioarele. În cele din urmă, dădu drumul la braţe, fără să ştie

cât de sus se afla, deoarece trebuia neapărat să iasă din cabină. Înălţimea era de numai un metru. Aterizarea îi zgudui capul, dar se simţea mai bine stând în picioare. Dacă n-ar fi fost atât de întuneric, atât de negru... Avusese o lanternă la brâu, întotdeauna purta una noaptea, când făcea rondul taberei. N-o mai găsi. Căzuse pesemne. Ar fi fost mai bine să se întoarcă în hoper şi s-o ia. Poate c-o luase Aabi. Cu bună ştiinţă; Aabi izbise hoperul, luase lanterna lui Davidson şi o ştersese. Nenorocitul dracului, era la fel ca toţi. Aerul era negru şi plin de umezeală; habar n-aveai pe unde călcai, peste tot erau rădăcini, tufişuri şi încâlceli. De jur împrejur se auzeau zgomote, apă picurând, foşnete, sunete slabe, animale mici mormăind în beznă. Ar fi fost mai bine să se urce în hoper şi să caute lanterna. Nu ştia însă cum să se suie înapoi. Pragul de jos al uşii era prea sus ca să poată fi atins.

Printre copaci se zări o lumină, o strălucire slabă care dispăru imediat. Aabi luase lanterna şi plecase în recunoaştere, deştept băiat.

— Aabi! îl chemă el cu o şoaptă şuierată.

În timp ce încerca să zărească din nou lumina, călcă pe ceva ciudat. Izbi cu cizma, apoi pipăi cu mâna, prudent, deoarece nu era recomandabil să atingi lucruri pe care nu le poţi vedea. Era ceva lichid şi lunecos, ca un şobolan mort. Retrase iute palma. După un timp, pipăi într-alt loc; simţi şireturile petrecute ale unor bocanci. Pesemne chiar sub picioarele lui, zăcea Aabi mort. Ciocnirea îl azvârlise din hoper. Ei bine, o merita, după trădarea lui de Iudă, încercând să fugă în Central. Lui Davidson nu-i plăcea atingerea umedă a părului şi hainelor invizibile. Se ridică. Lumina apăru iarăşi, o sclipire îndepărtată ce se mişca, întreruptă din când în când de trunchiurile copacilor.

Davidson duse mâna la tocul armei. Pistolul nu mai era acolo.

Îl ţinuse în mână, în caz că-l atacau Post sau Aabi. Rămăsese pesemne în elicopter, împreună cu lanterna.

Rămase nemişcat, apoi începu să alerge. Nu putea vedea încotro se îndrepta. Tulpinile arborilor îl izbeau dintr-o parte şi din cealaltă, iar rădăcinile i se agăţau de picioare. Căzu cât era de lung, strivind câteva tufişuri. Ridicându-se pe genunchi şi palme, încercă să se ascundă. Crenguţele ude şi fără frunze îi

zgâriau şi plesneau faţa. Se târî cât mai adânc în tufişuri. Mintea îi era concentrată în totalitate asupra mirosurilor complexe de putred şi viu, frunze moarte, descompunere, muguri noi, frunze, flori, mirosurile nopţii şi ale primăverii în ploaie. Lumina îl inundă. Văzu creechii.

Îşi aminti cum procedau ei când erau încolţiţi, precum şi spusele lui Lyubov în legătură cu asta. Se întoarse pe spate, îşi dădu capul înapoi şi închise ochii. Inima îi bubuia în piept.

Nu se întâmplă nimic.

Îi venea greu să deschidă ochii, însă în cele din urmă, reuşi. Continuau să stea acolo: mulţi, zece sau douăzeci. Erau înarmaţi cu lăncile acelea de vânătoare care arătau ca nişte jucării, dar aveau muchii ascuţite ce-ţi puteau sfâşia carnea. Închise ochii şi continuă să zacă.

Nu se întâmplă nimic.

Inima i se potoli şi parcă putea chiar să gândească mai bine. Ceva îl gâdilă pe dinăuntru, ceva aproape ca un râs. Dumnezeule, nu-l puteau atinge! Dacă proprii lui oameni îl trădaseră, şi inteligenţa umană nu mai putea face nimic pentru el, atunci îi păcălea chiar cu trucul lor. Făcea pe mortul şi acţiona reflexul acela instinctiv care-i oprea să ucidă pe cel aflat în poziţia aceea. Stăteau pur şi simplu în jurul lui, mormăind între ei. *Nu-i puteau face nici un rău.* Parcă era un zeu.

— Davidson.

Trebui să deschisă ochii. Iarăşi. Torţa purtată de unul dintre creechi continua să ardă, însă mai palid, iar pădurea devenise cenuşie, nu neagră ca un hău. Cum se întâmplase aşa ceva? Trecuseră numai cinci sau zece minute... Nu putea vedea perfect, dar nu mai era noapte. Zărea crengile şi frunzele, pădurea. Putea zări chipul care-l privea. Nu avea nici o culoare, în zorile lipsite de tonuri. Trăsăturile acoperite de cicatrici păreau ale unui om. Ochii erau două găuri întunecate.

— Lasă-mă să mă ridic, rosti brusc Davidson cu un glas puternic şi răguşit.

Tremura de frig, deoarece îl cuprinsese umezeala solului. Nu putea să zacă acolo, cu Selver privindu-l de sus.

Selver era neînarmat, însă mulţi dintre drăcuşorii din jur aveau nu numai lănci, ci şi revolvere. Furate din rastelul lui din

tabăra. Se chinui să se ridice. Hainele îi atârnau îngheţate pe umeri şi pe spatele picioarelor şi nu se putea opri din dârdâit.

— Hai odată, făcu el. Iute-iute!

Selver continua să-i privească. Acum, cei puţin, trebuia să se uite în sus ca să întâlnească ochii lui Davidson.

— Vrei să te ucid? întrebă el.

Învăţase de la Lyubov să vorbească, bineînţeles; până şi glasul său ar fi putut să fie cel al lui Lyubov. Era nefiresc.

— Pot alege?

— Ai zăcut toată noaptea în poziţia care înseamnă că vrei să te lăsăm viu; acum vrei să mori?

Durerea din cap şi din stomac precum şi ura lui pentru monstrul ăla mic şi oribil care vorbea ca Lyubov, şi la a cărui milă ajunsese, durerea şi ura se combinară şi-i arseră stomacul, aşa încât vomită aproape până la leşin. Tremura de frig şi de greaţă. Încercă să-şi păstreze curajul. Păşi brusc înainte şi-l scuipă pe Selver în faţă.

Urmă o pauză scurtă, apoi Selver, cu o mişcare plină de graţie îl scuipă şi el. Râse şi nu făcu nici un gest ca să-l ucidă pe Davidson. Acesta îşi şterse de pe buze scuipatul rece.

— Uite, căpitane Davidson, vorbi creechul cu glăsciorul blând care-l îmbolnăvea pe bărbat, noi amândoi suntem zei, tu şi cu mine. Tu eşti un zeu nebun, iar eu nu ştiu sigur dacă sunt, sau nu, sănătos. Dar suntem zei. Niciodată în pădure nu va mai exista o întâlnire ca aceasta dintre noi. Ne-am adus unul altuia daruri pe care numai zeii le aduc. Tu mi-ai dat darul tău, uciderea semenului, crima. Acum, pe cât pot, îţi aduc darul poporului meu care este: să nu ucizi. Cred că amândoi considerăm darul celuilalt greu de purtat. Totuşi, trebuie să-l porţi singur. Cei asemenea ţie din Eshsen mi-au spus că dacă te aduc acolo, trebuie să te judece şi să te ucidă, pentru că astea sunt legile lor. De aceea, dorind să-ţi dăruiesc viaţă, nu pot să te iau la Eshsen cu ceilalţi prizonieri; şi nu te pot lăsa liber pentru pădure, deoarece faci mult rău. Vei fi tratat ca unul de-al nostru care a înnebunit. Vei fi dus în Rendlep, unde nu mai trăieşte nimeni, şi lăsat acolo.

Davidson nu-şi putea lua ochii de ia creeche. Parcă avea o putere hipnotică asupra lui. Nu putea rezista. Nimeni n-avea nici o putere asupra lui. Nimeni nu-i putea face nici un rău.

— Trebuia să-ţi fi frânt gâtul atunci, în ziua când ai sărit la mine, vorbi el cu acelaşi glas gros si răguşit.

— S-ar putea să fi fost mai bine, răspunse Selver. Te-a oprit însă Lyubov. Aşa cum mă opreşte acum pe mine, ca să te ucid... Acum s-a terminat cu omorurile. Şi cu tăiatul copacilor. Pe Rendlep nu există copaci care să fie tăiaţi. Este locul pe care voi îl numiţi Insulele Sterpe. Ai voştri n-au lăsat nici măcar un arbore, aşa încât nu poţi să-ţi faci o barcă, să evadezi. Pe insulă nu mai creşte nimic şi va trebui să-ţi aducem hrană şi lemne pentru foc. Nu ai ce să ucizi pe Rendlep. Nici copaci, nici oameni. Au existat, şi copaci şi oameni, însă au rămas numai visele lor. Mi se pare un loc potrivit pentru tine, dacă ţii să trăieşti. Poate că acolo vei învăţa cum să visezi, dar, mai degrabă, îţi vei urma nebunia până la sfârşit.

— Omoară-mă şi termină cu bolboroselile tale idioate...

— Să te omor? întrebă Selver şi ochii lui, privind în sus către Davidson, străluceau parcă, limpezi şi teribili, în zorii pădurii. Eu nu te pot ucide, Davidson. Eşti un zeu. Trebuie să o faci singur.

Se întoarse şi se îndepărtă, iute şi uşor, dispărând printre copacii cenuşii din apropiere.

Peste capul lui Davidson lunecă un laţ ce i se strânse uşor în jurul gâtului. Lănci mititele îl atinseră din spate şi din părţi. Nu încercau să-l rănească. Putea fugi, sau evada, nu îndrăzneau să-l omoare. Vârfurile erau lustruite, în formă de frunză, ascuţite ca briciul. Arcanul îl trase încetişor de gât. Îi urmă acolo unde îl duceau.

CAPITOLUL VIII

Selver nu-l văzuse de multă vreme pe Lyubov. Visul acela plecase cu el la Rieshwel. Fusese cu el când îi vorbise pentru ultima dată lui Davidson. După aceea plecase şi poate că acum dormea în mormântul morţii lui Lyubov, la Eshsen, căci nu mai venise niciodată la Selver, în oraşul Broter unde trăia acum.

Dar când nava cea mare se întoarse şi el merse în Eshsen, Lyubov îl aştepta acolo. Era tăcut şi subţire, foarte trist, şi durerea cea veche se trezi în Selver.

Lyubov rămase cu el, o umbră în minte, chiar când se întâlni cu yeomenii de pe navă. Aceştia erau oameni puternici; extrem de diferiţi de toţi yeomenii întâlniţi până atunci, cu excepţia prietenului său, dar mult mai tari decât Lyubov.

Graiul lui yeoman se cam pierduse şi la început îi lăsă pe ei să vorbească mai mult. Când se convinse ce fel de oameni erau, aduse cutia grea pe care o cărase din Broter.

— Înăuntru sunt lucrurile lui Lyubov, rosti el, căutând cuvinte uitate. El ştia despre noi mai multe decât alţii. El a învăţat graiul meu şi Limba Bărbaţilor;am scris împreună toate astea. A înţeles câte ceva din felul în care trăim şi visăm noi. Ceilalţi n-au înţeles. O să vă dau hârtiile, dacă le veţi duce acolo unde dorea el.

Cel înalt şi cu pielea albă, Lepennon, păru bucuros şi-i mulţumi lui Selver, spunând că hârtiile vor fi, într-adevăr, duse acolo unde dorise Lyubov, fiind extrem de preţuite. Asta îi plăcuse lui Selver. Fusese însă extrem de dureros pentru el să rostească cu voce tare numele prietenului său, deoarece chipul lui Lyubov continua să fie amar şi trist, atunci când îl privi în minte. Se îndepărtă puţin de yeomeni şi se uită la ei. Dongh, Gosse şi alţii din Eshsen stăteau împreună cu cei cinci de pe navă. Noii veniţi arătau curaţi şi lustruiţi, ca fierul cel nou. Ceilalţi îşi lăsaseră părul să le crească pe feţe şi semănau puţin cu nişte Athsheeni uriaşi, cu blana neagră. Continuau să poarte haine, dar acestea erau vechi şi nu prea curate. Nu slăbiseră, cu excepţia Bătrânului, care nu se mai însănătoşise din Noaptea

Eshsenului; însă toţi aveau un aer de oameni rătăciţi sau nebuni.

Întâlnirea se ţinea la marginea pădurii, în zona aceea unde, printr-un acord tacit, în aceşti ultimi ani, nici yeomenii, nici Athsheenii nu-şi ridicaseră locuinţe. Selver şi tovarăşii lui stăteau în umbra unui frasin uriaş, izolat puţin de restul arborilor. Fructele sale erau deocamdată numai muguraşi verzi pe ramuri, iar frunzele erau lungi şi moi, purtând verdele verii. Sub copac, lumina era dulce şi amestecată cu umbre.

Yeomenii se consultau, veneau şi plecau şi, în cele din urmă unul se îndreptă spre frasin. Era cel dur de pe navă, comandorul. Se ghemui pe vine lângă Selver, fără să ceară voie, dar fără o intenţie vădită de grosolănie.

— Putem vorbi puţin? întrebă el.

Desigur.

— Ştiţi că vom lua toţi pământenii cu noi. Am adus, pentru ei, încă o navă. Planeta voastră nu va mai fi folosită drept colonie.

— Mesajul acesta l-am auzit şi pe Broter, acum trei zile, când aţi sosit.

— Voiam să mă asigur că aţi înţeles faptul că este o decizie definitivă. Nu ne mai întoarcem. Planeta voastră a fost plasată sub Interdicţia Ligii. Asta înseamnă următoarele: vă pot promite că nimeni nu va mai veni aici ca să taie copacii, sau ca să vă ia pământurile, atâta vreme cât va exista Liga.

— Nici unul dintre voi nu se va mai întoarce, rosti Selver, cu un ton despre care nu ştiai dacă este o afirmaţie sau o întrebare.

— Nu, vreme de cinci generaţii. Nici unul. Apoi, poate câţiva oameni, zece sau douăzeci, nu mai mult de douăzeci, s-ar putea să vină ca să vorbească cu voi şi să vă studieze planeta, aşa cum făceau unii dintre cei de aici.

— Savanţii, Specialiştii, zise Selver. Căzu pe gânduri: Aţi hotărât toţi odată chestiunile, urmă el, din nou între afirmaţie şi întrebare.

— Ce vrei să spui? făcu comandorul.

— Păi, aţi spus că nimeni dintre voi nu va mai tăia copacii din Athshe: şi v-aţi oprit cu toţii. Totuşi, trăiţi în multe locuri. La noi, dacă o conducătoare, să zicem din Karach, dă un ordin, ea nu va

fi ascultată de satul vecin şi, bineînţeles, nici de toţi oamenii de pe planetă...

— Nu, pentru că voi nu aveţi un guvern peste toate. Noi însă avem — acum — şi te asigur că hotărârile lui sunt respectate. De noi toţi, în acelaşi timp. Apropo, din ce mi-au spus coloniştii, mi se pare că şi atunci când tu, Selver, ai dat un ordin, acesta a fost respectat imediat de către toţi, de pe toate insulele. Cum ai reuşit asta?

— Pe atunci eram un zeu, răspunse Selver inexpresiv.

După ce comandorul plecă, veni cel alb şi înalt şi întrebă dacă se putea aşeza la umbra copacului. Avea tact şi era extrem de inteligent. În prezenţa lui, Selver se simţea nesigur. Ca şi Lyubov, acela avea să fie blând, avea să înţeleagă, rămânând totuşi dincolo de înţelegere. Deoarece cel mai bun dintre ei era tot atât de îndepărtat, de intangibil, ca şi cel mai crud. De aceea prezenţa lui Lyubov în mintea sa îl durea, în timp ce visele în care o vedea şi o atingea pe Thele, nevasta lui cea moartă, erau preţuite şi pline de pace.

— Când am fost aici, înainte, rosti Lepennon, l-am întâlnit pe acest om, pe Raj Lyubov. Am avut puţine ocazii de a vorbi cu el, dar îmi amintesc ce spunea; şi de atunci am avut posibilitatea să citesc câte ceva din lucrările sale asupra poporului tău. Hârtiile lui, cum spui tu. În cea mai mare parte, Athshe este eliberat acum de Colonia Terrană, tocmai datorită acelor hârtii. Cred că libertatea aceasta a fost ţelul vieţii lui Lyubov. Tu, ca prieten al lui, vei avea grijă ca moartea lui să nu-l oprească din a-şi atinge visul, sfârşitul călătoriei.

Selver rămase nemişcat. În mintea sa, stânjeneala se transformă în frică. Bărbatul vorbea ca un Mare Visător.

Nu scoase nici un cuvânt.

— Vrei să-mi spui ceva, Selver? Dacă întrebarea nu te ofensează. Nu o să te mai întreb altceva... Au existat omoruri: în tabăra Smith, aici, în Ashsen, apoi în tabăra Noua Javă, unde Davidson şi-a condus grupul rebel. Asta a fost totul. De atunci, nimic... Aşa este? Nu au mai fost crime?

— Eu nu l-am ucis pe Davidson.

— Asta nu contează, interveni Lepennon, înţelegând greşit; Selver voia să spună că Davidson nu era mort, dar Lepennon crezu că altcineva îl ucisese pe Davidson.

Uşurat, văzând că yeomenul putea greşi, Selver nu-l corectă.

— Atunci, n-au mai fost crime?

— Nici una. O să-ţi spună şi ei, arătă Selver către colonel şi Gosse.

— Mă refeream la poporul tău. Athsheeni ucigând Athsheeni.

Selver rămase tăcut.

Ridică privirea spre Lepennon, spre chipul straniu, alb ca masca Spiritului Frasinului, care se schimbă întâlnindu-i căutătura.

— Din când în când apare un zeu, rosti Selver. El aduce un fel nou de a face un lucru, sau un lucru nou. Un fel nou de a cânta, sau o moarte nouă. El îl aduce peste podul care leagă vremea visului de vremea lumii. După ce a făcut-o, aşa rămâne. Nu poţi lua lucruri ce există în lume şi să încerci să le trimiţi înapoi în vis, să le ţii în interiorul visului, cu ziduri şi amăgiri. Asta e o nebunie. Ceea ce este, este. Acum, nu are rost să pretindem că nu ştim cum să ne ucidem unul pe celălalt...

Lepennon îşi lăsă palma lungă pe mâna lui Selver, atât de repede şi de uşor încât Selver îi acceptă atingerea de parcă mâna nu ar fi fost a unui străin. Deasupra lor sclipeau umbrele verzi-aurii ale frunzelor.

— Dar nu trebuie să pretindeţi că aveţi motive să vă ucideţi între voi. Crima nu are motiv, vorbi Lepennon, cu chipul lui tot atât de neliniştit şi trist ca a lui Lyubov: Noi vom pleca. Peste două zile, nu vom mai fi aici. Nici unul. Pentru totdeauna. Atunci, pădurile de pe Athshe vor fi aşa cum erau şi înainte.

Lyubov ieşi din umbrele minţii lui Selver şi rosti:

— Eu voi fi aici.

— Lyubov va fi aici, încuviinţă Selver. Şi Davidson va fi aici. Amândoi. Poate că după ce o să mor eu, oamenii vor fi iarăşi aşa cum erau înainte de naşterea mea şi de sosirea voastră. Dar eu nu mai cred asta.